

MAGYAR-GÖRÖG TANULMÁNYOK

SZERKESZTI
MORAVCSIK GYULA

ΟΥΓΓΡΟΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΑΙ
ΥΠΟ
ΙΟΥΔΙΟΥ ΜΟΡΑΥΣΙΚ

12.

MAGYAR-GÖRÖG
BIBLIOGRÁFIA

IRTA

HORVÁTH ENDRE

ΟΥΓΓΡΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΥΠΟ

ΑΝΔΡΕΑ HORVÁTH

BUDAPEST, 1940

KIR. M. PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEMI GÖRÖG FILOΛÓΓΙΑΙ INTÉZET
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

MAGYAR-GÖRÖG TANULMÁNYOK

SZERKESZTI
MORAVCSIK GYULA

ΟΥΓΓΡΟΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΑΙ
ΥΠΟ
ΙΟΥΔΙΟΥ ΜΟΡΑΥΣΙΚ

12.

MAGYAR-GÖRÖG BIBLIOGRÁFIA

IRTA

HORVÁTH ENDRE

ΟΥΓΓΡΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΥΠΟ

ΑΝΔΡΕΑ HORVÁTH

BUDAPEST, 1940

KIR. M. PÁZMÁNY PÉTER TUDOMÁNYEGYETEMI GÖRÖG FILOLÓGIAI INTÉZET
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

MTA
KIK

0 00003 79357 2

817338

MORAVCSIK GYULA
KÖNYVTÁRA
1973

MEGJELENIK A KLASSZIKUS MŰVELTSÉG BARÁTAI EGYESÜLETE
(PARTHENON) TÁMOGATÁSÁVAL

ΔΗΜΟΣΙΕΥΕΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΝ ΤΗΣ ΕΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΩΝ
ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (ΠΑΡΘΕΝΩΝ)

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

A kiadásért felelős a szerző.

Stephaneum nyomda Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. Felelős ifj. Kohl Ferenc.

IUD. AKADEMIA KÖNYVTÁR
Könyvtári 7546 4

ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΝ ΠΙΠΙΝΕΛΗΝ

ΕΚΤΑΚΤΟΝ ΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟΝ, ΕΝΘΕΡΜΟΝ
ΦΙΛΟΝ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΝ ΤΩΝ ΟΥΓΓΡΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ
ΣΧΕΣΕΩΝ

PANAJÓTISZ PIPINELISZ

RENDKIVÜLI KÖVET ÉS MEGHATALMAZOTT MINISZTER ÚRNAK,
A MAGYAR-GÖRÖG SZELLEMI KAPCSOLATOK LELKES BARÁTJÁNAK ÉS
TÁMOGATÓJÁNAK

ELŐSZÓ.

E munkának, amelyet a «Magyar-Görög Tanulmányok» szerkesztőjének megbízásából készítettem, az a célja, hogy bibliográfiai összeállításban mutassa be a magyar-görög szellemi kapcsolatok írásos emlékeit. A «görög» szó munkámban e fogalomnak csak egy részét jelenti: a «Magyar-görög bibliografia» csak az újabb görögséggel kapcsolatos nyomtatványokról nyújt tájékoztatást. Nemcsak az antik görögség szellemi termékeinek magyar kiadásait és az idevonatkozó magyar munkákat mellőztem, hanem az «újabb görögség» köréből is kizártam a bizánci kort, annál is inkább, mert — ha az említett tudományos területekről teljes magyar bibliográfiai feldolgozás nincs is még — a klasszika filológia terén 1901—1925 közt megjelent magyar munkákról Moravék Endre bibliografiája,¹ az 1914 óta végzett magyar bizantinológiai kutatásokról pedig Morav-

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Τὸ ἔργο αὐτό, πὸν χρωστάει τὴν ἕπαρξή του στοῦ διευθυντῆ τῶν «Ὀύγγροελληνικῶν Μελετῶν», ἔχει γιὰ σκοπὸ, νὰ παρουσιάσῃ σὲ βιβλιογραφικὸ πλαίσιο τὰ γραπτὰ μνημεῖα τῶν οὐγγροελληνικῶν πνευματικῶν δεσμῶν. Στὸ βιβλίο μου οἱ λέξεις «Ἕλλην, ἑλληνικὸς κλπ.» ἔχουν περιορισμένη σημασία: ἢ «Ὀύγγροελληνικὴ Βιβλιογραφία» περιέχει πληροφορίες μόνον γιὰ τὰ ἔντυπα, πὸν σχετίζονται μὲ τὸ νεώτερο Ἑλληνισμό. Ἐφησα κατὰ μέρος ὄχι μόνον τὶς οὐγγρικὰς ἐκδόσεις τῶν πνευματικῶν προϊόντων τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ καὶ τὰ σχετικὰ οὐγγρικὰ ἔργα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν κύκλο τοῦ «νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ» ἀπέκλεισα τὴ βυζαντινὴ ἐποχὴ, γιὰτὶ ὡς πρὸς τὰ ἔργα, πὸν ἀνήκουν στοῦ ἔδαφος τῆς κλασικῆς φιλολογίας, μεταξὺ 1901—1925 ἢ βιβλιογραφία τοῦ κ. Ἄ. Μοραβέκ¹ ὡς πρὸς τὶς βυζαντινολογικὰς ἔρευνες ἀπὸ τὰ 1914 οἱ μελέτες τοῦ κ.

¹ A magyar klasszika-filológiai irodalom bibliografiája 1901—1925. Bibliotheca philologiae classicae Hungaricae 1901—1925., Budapest 1930.

csik Gyula tanulmányai² kimerítő tájékoztatást nyújtanak.

Munkám első részében görög szerzők munkáit állítom össze ama kutatásaim alapján, amelyekről részletesebben a «Bevezetés»-ben számolok be. Hangsúlyoznom kell, hogy az itt felsorolt magyarországi görög nyomtatványok egyrésze mind- ezideig nemcsak a magyar, hanem a görög bibliografusok előtt is ismeretlen maradt. A magyarországi görög szerzők külföldön megjelent nyomtatványainak összeállításában nem törekedtem ilyen teljességre s inkább csak szemelvényeket nyújtottam. Munkám második részében magyar szerzők ama munkáinak jegyzékét adom, amelyek a fenti értelemben vett újabb görögségre vonatkoznak.

Munkám célja nemcsak az volt, hogy a további kutatások számára szilárd alapot teremtsék, hanem hogy egyben azt is dokumentáljam, hogy a magyar-görög szellemi kapcsolatoknak a gyökerei a messzi múltba nyúlnak vissza és hogy a görög nyelv irodalmi használatának

‘I. Moravcsik² παρέχον πληροφορίες διεξοδικές, ἄνκαι πλήρης βιβλιογραφική ἐπεξεργασία τῶν ἀναφερομένων ἐπιστημονικῶν ἑδαφῶν δὲν ὑπάρχει ἀκόμη.

Στὸ πρῶτο μέρος τοῦ βιβλίου τοποθέτησα τὰ ἔργα τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων στηριζόμενος στὶς ἔρευνές μου, πὸν ἀναφέρω λεπτομερέστερα στὴν «Εἰσαγωγή». Πρέπει νὰ τονίσω, πὸς ἓνα μέρος τῶν ἐδῶ ἀναφερομένων ἑλληνικῶν ἐντύπων τῆς Οὐγγαρίας ἔμεινε μέχρι σήμερα ἄγνωστο ὄχι μόνον γιὰ τοὺς Οὐγγρους, ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς Ἑλληνας βιβλιογράφους. Στὴ συλλογὴ βιβλίων Ἑλλήνων συγγραφέων τῆς Οὐγγαρίας δημοσιευμένων στὸ ἐξωτερικὸ εἶχα σκοπὸ, νὰ δώσω μᾶλλον ἐκλεκτὰ τεμάχια μόνον χωρὶς νὰ παρέχω πλήρη κατάλογο τῶν ἐντύπων. Στὸ δεῦτερο μέρος τοῦ βιβλίου παρέχω τὸν κατάλογο τῶν ἔργων τῶν Οὐγγρων συγγραφέων, πὸν σχετίζονται μὲ τὸ — κατὰ τὴν ἄνω ἐξήγηση — νεώτερο Ἑλληνισμὸ.

Ὁ σκοπὸς τῆς ἐργασίας μου δὲν ἦταν μόνον νὰ δημιουργήσω μιὰ στερεὰ βάση γιὰ τὶς περαιτέρω ἔρευνες, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποδείξω μὲ τεκμήρια, πὸς οἱ ρίζες τῶν οὐγγρο-ἑλληνικῶν πνευματικῶν σχέσεων φθάνουν μακριὰ πίσω στὸ παρελθὸν καὶ ἀκόμη νὰ δείξω, πὸς ἡ

² Les récentes études byzantines en Hongrie, Revue des Études Hongroises et Finno-Ougriennes 1 (1923) 61—70.; Bulletins régionaux. Hongrie (1922—1931), Byzantion 6 (1931) 657—702.; Bulletin hongrois (1931—1938), Byzantion 14 (1939) 459—496.

hazánkban régi hagyományai vannak. Minthogy az újkörög nyelv ismerete a legfiatalabb magyar filológus-nemzedék körében is egyre erősebben hódít, joggal remélhetjük, hogy e nemes tradíció a jövőben is folytatódni fog.

Budapest, 1940 tavaszán.

Horváth Endre.

λογοτεχνική καὶ ἐπιστημονική χρήση τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας ἔχει παλαιὰς παραδόσεις στὴν πατρίδα μας. Ἀφοῦ ἡ γνώση τῆς νέας ἑλληνικῆς ἐπικρατεῖ κάθε μέρα περισσότερο στὸν κύκλο τῆς νεωτάτης γενεᾶς τῶν Οὔγγρων φιλολόγων Ἑλληνιστῶν, μέ τὸ δίκαιό μας μποροῦμε νὰ ἐλπίσουμε, πὼς καὶ στὸ μέλλον θὰ συνεχισθῇ αὐτὴ ἡ ἀξιέπαινη παράδοση.

Βουδαπέστη, ἄνοιξη 1940.

Ἀνδρέας Χόρβατ.

RÖVIDÍTÉSEK. — ΣΥΝΤΟΜΙΕΣ.

A = Magyar Tudományos Akadémia könyvtára — *Βιβλιοθήκη τῆς Οὐγγρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν.*

β = ismertetés — *βιβλιοκρισία.*

B = Budapesti egyházközség könyvtára — *Κοινοτικὴ βιβλιοθήκη τῆς Βουδαπέστης.*

Bianu—Hodoș = Bibliografia Românească Veche, București 1910, 1912—1936 (I—III. t.)

Bz = Παπαδοπούλου Βρετοῦ, *Νεοελλ. Φιλολογία, ἐν Ἀθήναις, Α'. 1854. Β'. 1857.*

E = Egyetemi Könyvtár — *Βιβλιοθήκη τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βουδαπέστης.*

Ἑλλ. = Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία. Τ. Α'. 1800—1839. Δημ. Σ. Γκίνη καὶ Β. Γ. Μέξα, Ἀθήναις, 1939.

EPhK = Egyetemes Philologiai Közlöny (Archivum Philologicum).

Horváth = Horváth Endre, Zavrász György élete és munkái — Ἀνδρέα Horváth, Ἡ ζωὴ καὶ τὰ ἔργα τοῦ Γεωργίου Ζαββρα [Magyar-Görög Tanulmányok — Οὐγγροελληνικαὶ Μελέται 3.] Budapest 1937.

K = Kecskeméti egyházközség könyvtára — *Κοινοτικὴ βιβλιοθήκη τοῦ Κετσικεμέτ τῆς Οὐγγαρίας.*

Ko = Kozányi városi könyvtár — *Δημοτικὴ βιβλιοθήκη τῆς Κοζάνης.*

Legrand = Émile Legrand, Bibliographie hellénique . . . XV—XVI. s. : t. I—II. (1885), t. III. (1903), t. IV. (1906). XVII. s. : t. I—II. (1894), t. III. (1895), t. IV. (1896), t. V. (1903). XVIII. s. : (Legrand—Pernot) t. I. (1918), t. II. (1928).

μ = fordítás — *μετάφραση.*

M = Magyar Nemzeti Múzeum Széchenyi-könyvtára — *Βιβλιοθήκη τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου τῆς Βουδαπέστης.*

Mi = Miskolci egyházközség könyvtára — *Κοινοτικὴ βιβλιοθήκη τοῦ Μίσκολτς τῆς Οὐγγαρίας.*

N = Γεωργίου Ζαββρα, *Νέα Ἑλλάς, ed. Κρέμος, Ἀθήνησι 1872.*

Petrik = Petrik Géza : Magyarország bibliographiája 1712—1860. Bibliographia Hungariae 1712—1860. Budapest. I. (1888), II. (1890), III. (1891), IV. (1892).

Σάθας = Κ. Σάθα, *Νεοελληνικὴ Φιλολογία, ἐν Ἀθήναις 1868.*

Szabó K. III. = Régi Magyar Könyvtár [= Παλαιὰ Οὐγγρικὴ Βιβλιοθήκη] III. k. Magyar szerzőktől külföldön 1480-tól 1711-ig megjelent nem magyarnyelvű nyomtatványoknak könyvészeti kézikönyve. Irták Szabó Károly és Hellebrant Árpád. Kiadja a M. Tud. Akadémia. Budapest. I. r. (1896), II. r. (1898).

*-gal láttuk el azokat a nyomtatványokat, melyeket autopsziából ismerünk — *μὲ ἀστερίσκο σημειώομε τὰ ἔντυπα, ποὺ γνωρίζομε ἀπὸ αὐτοψία.*

I.

GÖRÖG SZERZŐK MŰVEI.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ.

BEVEZETÉS.

A csaknem négyszáz évig húzódó török hódoltság idején a görög szellem ki nem alvó életerejének tanubizonyságai a diaszpóra különböző helyein megjelent újjörög könyvek, melyek a keleti egyház és az ógörög nyelv ápolásával a történelmi folytonosság és a térbeli egység — az összetartozás — tudatát tartják ébren a nemzetben s a felszabadulás előkészítésének jelentős tényezői.

A nemzeti kincshez méltó kegyelettel indul meg a XVIII. században ezeknek a munkáknak és szerzőiknek bibliografikus és biografikus összeírása. A Fabricius-féle Bibliotheca Graeca-ban 1740-ben jelent meg az akkor már 20 év óta készenálló első ilyen összefoglalás: a macedóniai Moschopoliszból származó *Δημήτριος Προκόπιος* «Rövid felsorolás»-a, az *Ἐπιτετημημένη Ἐπαρίθμησις* a XVII. és részben a XVIII. században élő görög tudósokról. Méreteiben és értékben is messze felülmúlja e kezdeményezést a hazánk földjén — és minden valószínűség szerint magyarországi minták után — készült *Νέα Ἑλλάς* (Új Görögország), Zavirász Györgynek már az 1790-es években kiadásra váró tekintélyes biográfiai gyűjteménye, az újjörög irodalomtörténetírás alapja. Adatait kibővíti *Παπαδόπουλος Βρετός* kétkötetes műve 1854 és 1857-ből, amely *Νεοελληνική Φιλολογία* (Újjörög irodalom) címmel a Konstantinápoly bukása és a görög királyság megalapítása közti időben görögöktől élő vagy ógörög nyelven kiadott nyomtatványok rövid leírását tartalmazza. Elődeinek értesítéseit revideálja és kiegészíti *Σάθας* biográfiai gyűjteménye 1868-ban.

A felsorolt előmunkálatok kiindulópontul szolgáltak egyfelől az újjörög irodalomtörténetíráshoz: Rangavisz, Nicolai, Dieterich, Hesseling, Vutjeridisz és a többiek munkáihoz, másfelől alapot és indítást adtak újjörög bibliográfiai kutatásokhoz. Ez utóbbiak legértékesebb terméke Legrand monumentális munkája, a «Bibliographie hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés en grec par des grecs . . .», amely — későbbi köteteiben kissé megváltozott címmel — az újabbkori görög írók és tudósok görög és más nyelvű nyomtatványait írja

le és ismerteti. Legrand bibliográfiája 11 vaskos kötetben jelent meg 1885 és 1928 közt. A két utolsó kötetet Pernot, a Sorbonne tanára, adta ki. Csaknem 3400 nyomtatványt tartalmaz a XV. század közepétől a XVIII. század végéig. Legrand munkájának méltó folytatása az athéni Akadémia kiadásában megjelenő *Ἑλληνική Βιβλιογραφία 1800—1863 Ὑπὸ Δ. Σ. Γκίνη καὶ Β. Γ. Μέξα. . . . Τόμος πρῶτος 1800—1839, ἐν Ἀθήναις 1939*, mely mint alapos kutatásokra támaszkodó könyvészeti összeállítás nélkülözhetetlen segédeszköze lesz mindazoknak, akik a XIX. századi görög szellemi élettel foglalkozni kívánnak.

Tekintettel arra a körülményre, hogy az említett bibliográfiák a Magyarországon megjelent könyvek szempontjából részben hibásak, másrészt pedig — az *Ἑλληνική Βιβλιογραφία* kivételével — nagyon hiányosak, szükségessé vált a hazai újjörög nyomtatványok külön könyvészeti összeállítása. A magyarországi újjörög könyvek bibliográfiája ugyanis egyik kiindulópontul szolgál a hazai görög telepések szellemi életére vonatkozó későbbi filológiai és történeti kutatásoknak, de természetesen már magábanvéve is több oldalról bepillantást nyújt ebbe a szellemi világba.

Összeállításunkhoz felhasználtuk a felsorolt bibliográfiákon kívül Szabó Károly, Petrik, Gulyás Pál, Veress, Bianu-Hodosz és mások könyvészeti munkáit (l. a rövidítések jegyzékét); bibliográfiánk alapját azonban azok a helyszíni kutatások alkotják, melyeket telepeseink nagyrészének szülőföldjén, Kozányi macedóniai város municipális könyvtárában és magyarországi könyvtárakban végeztünk. Itthon a pesti és a kecskeméti egyházközségek gyűjteményeiben és a Nemzeti Múzeum könyvtárában találtunk nagyobb számban hazai újjörög nyelvű nyomtatványokat. A rendelkezésünkre álló eddigi adatok szerint a magyarországi görögnyelvű nyomtatványok száma 91, de bizonyos, hogy újabb kutatások ezt a számot még növelni fogják.

Chronológiai szempontból összeállításunkban a sort *Χρόσανθος Ζηταῖος* epiruszi származású szerzetes nyelvtani munkája nyitja meg 1713-ban, amely a nagyszombati egyetemi nyomda terméke. Címe magyar fordításban: «A helyes olvasás, írás, ragozás, szóképzés és mondatfűzés igen hasznos gyakorló szerve». Utána a sorban adataink szerint csaknem háromnegyed százados szünet áll be. A legközelebbi évszám 1787: Zavirász György 3 könyvének kiadási esztendeje. Ezután az újabb megindulás után csaknem minden évben sűrűn követik egymást a görögnyelvű kiadványok egészen az 1830-as évekig. A következő évtizedekben fokozatosan gyérül a számuk. A sort *Νικηφόρος Καλογεῶς* görög papnak Pesten 1867-ben a Trattner—Károlyi-nyomdá-

ban megjelent könyve zárja be «Az alexandriai első keresztény theologiai, úgynevezett katéchetikus iskoláról». *Τιάλιος* munkáját (1888) függeléknek tekintjük ebben a sorban.

A magyarországi újjörög könyvek virágkora tehát a XVIII. század végére és a XIX. század elejére esik. Például 1800 és 1810 közt 20 nyomtatvány látott napvilágot. Görög telepesek ugyan már a XVII. században éltek hazánkban, de a nagyobbarányú beözönlés a XVIII. században megy végbe. Évtizedeknek kellett eltelnie, míg az anyagi fellendülés olyan fokára jutottak, hogy szellemi igényeik kielégítéséről megfelelő módon gondoskodhattak. Így csak a század végén alapítanak az ország különböző vidékein — a szerbektől való különválás után — görög egyházközségeket, templomokat és iskolákat. A nyomtatványok megjelenése is — a nagyszombati nyelvtan izolált jelenségétől eltekintve — természetszerűleg a fenti intézmények létesítésével párhuzamos, azoknak természetes folyamánya és velejárója. Így nyerünk ezekben a nyomtatványokban újabb támpontot a magyarországi görög szellemi élet időbeli kereteinek a megállapítására.

Könyveink tárgy körét eleve megszabják bizonyos adottságok: a diaszpóra görögségének a századok folyamán kialakult — részben Bizánctól örökölt — szellemi hagyománya és az ezen szellemi légkörből kinőtt iskola és templom, vagyis azok az intézmények, amelyeknek létesítése szükségképen maga után vonta ezeknek a nyomtatványoknak a kiadását, melyek a nevezett intézményekkel azonos vallási, nemzeti eszméket és didaktikai célokat szolgálnak. Tárgy körüket szimbolizálja az a körülmény, hogy a sort nyelvtankönyv nyitja meg és egyház-történeti munka fejezi be.

Nem véletlen, hogy gyűjteményünk elején nyelvtani gyakorlókönyv áll, mint ahogy az sem véletlen, hogy Legrand idézett bibliográfiájában az egész újabbkori könyvtermelés élén *Κωνσταντίνος Λάσκαρις Βυζάντιος*-nak 1476-ban Milánóban kiadott nyelvtani munkáját találjuk *Ἐπιτομή τῶν ὀκτῶ τοῦ λόγου μερῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἀναγκαίων* (A nyolc beszédrész és néhány más szükséges ismeret foglalatja) cím alatt. Az antik görög grammatikára támaszkodó nyelvi készség megszerzése ugyanis az atticisták ideje óta — tehát csaknem két évezreden át — fennálló görög művelődési célkitűzés. Azonban az élő beszélt idiómák és a holt nyelv közt tátongó szakadék teljesen soha le nem győzhető akadályokat, nehézségeket gördít ezen eszmény elérésének útjába. Az áthidalhatatlan távolság a grammatika folytonos használatára kényszeríti az újabb görög nemzedékeket, melyek a nehézségek valódi okát félreismervén, sokszor a közlés módszerében és a rendszerben keresik a hibát s a sűrűn meg-

jelenő újabb és újabb kézikönyveket hűségesen vásárolják. Az európai görög telepesek közt egy-egy új nyelvten kiadása valóságos esemény-számba megy, melynek híre — még a megjelenése előtt — bejárja az egész diaszporát. A könyvet az előfizetők előre megszervezett tábora várja, amint erről a munkákkal együtt kinyomott hosszú lajstromok tanuskodnak. Ez az érdeklődés magyarázza meg azt a jelenséget, hogy a diaszpóra különböző helyein nagyszámban kiadott hasonló tárgyú könyvek mellett a magyarországi nyomdáknban több mint 20 olyan nyomtatvány látott napvilágot, amely az említett nyelvi célkitűzést szolgálja.

Egyéb vonatkozásban már másutt is rámutattunk, jelen könyvészeti kutatásaink pedig számos új adattal igazolják, hogy a török hódoltság idején a görögség a nemzeti ügy érdekében az ókori nyelv mellett azzal együtt ápolta és szolgálta a keleti egyházat és vallást: az orthodoxiát, mint a nemzet szétszórta élő tagjait összetartó erőforrást. Ezt a szoros kapcsolatot szépen jelképezik az alfabetariumok is. Így a *Μέγα Ἀλφαβητάριον*-nak a Széchenyi-könyvtárban őrzött, 1800-ból való pesti harmadik kiadása, valamint a budapesti görög egyházközségi és a kecskeméti görög könyvtárban is fellelhető negyedik kiadása (az egyetemi nyomda terméke 1818-ból), amint már a címlap is mutatja, egy kötetben és egy kézikönyv gyanánt tartalmazza a keleti egyház katekizmusát *Σύντομος Χριστιανική Διδασκαλία* címmel. Ugyanezt a felfogást tükrözi az 1787-ben Pesten megjelent *Ἱερὰ Ἱστορία* előszava, melyben a kiadó didaktikai okokból is arra buzdítja a szülőket és tanítókat, hogy a gyerekekkel mindjárt a betűk elsajátítása után a számukra összeállított iskolai bibliát olvassassák. Az egyetemi nyomdából kikerült *Νέον Ἀλφαβητάριον* 1804-es kiadása közvetlenül az alfabéta után *Προσευχαι τῶν Παιδιῶν* címmel első olvasási gyakorlatok gyanánt imákat tartalmaz. Természetesen jelentékeny számban találunk nyomtatványaink közt olyan önálló kiadványokat is, amelyek a keleti egyházat és annak dogmarendszerét szolgálják. Van köztük egy egyháztörténeti munka, 4 egyházi énekeskönyv, 10 iskolai biblia és katekizmus és 3 imakönyv. Ez utóbbiak közé tartozik a kecskeméti egyházközség könyvtárában őrzött törpe fólió is, mely 1818-ben Sárospatakon jelent meg és *Σύντομος Προσευχή* cím alatt Szűz Máriához intézett könyörgést tartalmaz. A könyvecske mint az újjörög könyvészeti irodalomban teljesen ismeretlen vidéki magyar görögbetűs nyomdatermék is figyelmet érdemel.

De az említett általános didaktikai célok szolgálatában és a kor szelleméből fakadó enciklopedikus tudásra való törekvés kielégítése

végett a nyelv és a vallás mellett a szellemi élet egyéb ágaira is kiterjednek ezek a könyvek.

A számkivetett vagy elnyomásban élő görögséget elsősorban azok az események, azok a személyek érdeklik, amelyek és akik a századok óta várt felszabadításuk előkészítésével valamilyen kapcsolatba kerültek. Ennek megfelelőleg a nyomtatványaink közt található 9—10 történeti vonatkozású munkában ott szerepel a görögökkel sorsközösségben élő szerbek története, Napoleon élete, Paszvanzóglu, a török ellen fellázadt szabadsághős életrajza, a szabadságharc elején tragikus véget ért görögországi Párga katasztrófájának és a navarinói ütközetnek a leírása.

A könyvek többi része a tudomány és irodalom különféle területeire vonatkozik. Van köztük botanikai szógyűjtemény, csillagászat, természetrajz, vannak földrajzi összefoglalások, orvosi könyvek, jogtudományi munkák, pedagógiai útmutatások, az uralkodó család tagjaihoz intézett alkalmi versek, vannak továbbá fordítások ógörögből, Comenius munkáiból, végül a francia, német és olasz egykorú szépirodalomból. Megjegyezzük, hogy a fenti ismeretterjesztő könyvek nagyrésze idegen munkák nyomán készült kompiláció vagy fordítás.

A szépirodalmat alig 7—8 nyomtatvány képviseli. Ennek oka az elnyomatás alól szabadulni akaró, küzdő görögség szigorúan nemzeti és vallásos beállítottságában keresendő. A pesti egyházközség könyvtárának alapítója a könyvtár gyarapítására hagyott összeg felhasználásáról szóló intézkedéseiben kifejezetten megtiltja «a színművek, regények és hasonló erkölcsrontó könyvek» vásárlását. Ennek a felfogásnak a jegyében választják ki az irodalmi műveket s kiadványaikon lehetőleg már a címben is hangsúlyozzák az illető könyv erkölcsnemesítő hatását.

Ha a nemzetközi érintkezések szempontjából tekintjük a hazai újjörög nyomtatványokat, megállapíthatjuk, hogy ezek — a külföldi nyomtatványokkal párhuzamban — beszédes tanubizonyságai annak a szoros kapcsolatnak, amely a diaszpóra görögjeit az őket körülvevő népekhez és azok kultúrájához hozzáfűzte. Kitűnik ezekből a görögség kettős szellemi tevékenysége: egyrészt Nyugat felé az európai műveltség hordozóival — köztük a magyar szellemi étellel — az összeköttetés fenntartása, a nyugati kultúra asszimilálására irányuló állandó aktív törekvés, másfelől a sajátos görög-keresztény kultúrának és a Nyugattól átvett javaknak közvetítése és terjesztése a balkáni hitsorsosok, elsősorban az oláhok és szerbek közt hazánk területén is. A görögök nemesak gazdasági vonatkozásban, a kereskedelemben, hanem a szel-

lemi élet terén is összekötő kapcsot alkotnak Nyugat és a Balkán közt. Ezeket a megállapításokat gyűjteményünk számos példája igazolja.

A magyarországi görögöknek a nyugati szellemi étellel való érintkezéséről tanuskodik egyéb idegenből fordított, didaktikai és ismeretterjesztő könyvek mellett a *Τύχαι Τηλεμάχου*, Fénelon Télémaque-ja Govdelász fordításában, mely a budai egyetemi nyomda kiadványai közt 1801-ben látott napvilágot. Ugyanabban az évben Patzkó Ferenc pesti nyomdájában készült a *Χαριτώ και Πολύδωρος*. A címlap szövege szerint a «könyv leírja, hogy szerette meg egymást ez a két előkelő athéni gyermek még a régi görögök idejében és azt a sok szenvedést, melyen keresztülmentek, míg végre megesküdték és igen boldogul éltek. Annak a híres nagyészű franciának, Barthélemy abbé-nak műve, aki az Anacharsist írta . . .». Fordítója az egyéb irodalmi tevékenységéről is ismert *Κωνσταντίνος Γ. Κούτζικος*. Barthélemy művei közt megtaláljuk könyvünk eredetijét «Amours de Carite et de Polydore» cím alatt, amelynek az az érdekessége, hogy maga is egy régi görög regény fordítása. Idetartozik Marmontel: «La Bergère des Alpes» újjörög fordítása (Pest, 1811.). A görög diaszpóra nyugati vonatkozású szépirodalmi könyvtermelésének egyik legértékesebb darabja az a hármaskönyv, melynek egyik ritka példányát a kecskeméti egyházközség őrzi. A munka, második kiadásban, 1815-ben a budai egyetemi nyomdában jelent meg *Ἠθικός τρίπους* (Erkölcsei háromláb) címmel. Az első része: *Τὰ Ὀλύμπια*, a görögöktől különösen kedvelt Metastasio «Olimpiade» drámájának fordítása. A hazai görögöknek Metastasio-val természetesen egyéb kapcsolata is volt. Pl. az egyik Bécsben kiadott újjörög Metastasio-fordítás előfizetői lajstroma szerint a pesti telepések több mint 60 példányt jegyeztek elő. Egyébként a XIX. század első évtizedeiben (az Ion szigeteken valamivel korábban) Odesszában, Bukarestben, majd Naupliában és végül az új és végleges görög fővárosban az újraéledő görög színpad műsorán első helyen szerepelnek Metastasio drámái. Az első athéni újjörög színházat 1835-ben Metastasio «Olimpiade» című darabjával nyitották meg újjörög fordításban, talán éppen a budai nyomtatvány szövege alapján (V. ö. M. Lidorikis, *Ein Jahrhundert Neugriechischen Theaters. Unsterbliches Hellas*. Berlin, 1938. S. 148—159.). A második rész, *Ἡ βοσκοπούλα τῶν Ἀλπεων*, Marmontel «Contes moraux» elbeszélés-gyűjteményének első darabja: «La bergère des Alpes». A tripusz harmadik lába, a *Ὁ πρῶτος ναύτης* Gessner «Der erste Schiffer» című idilljének fordítása. Ez utóbbinak magyarországi népszerűségéről tanuskodik Vida Lászlónak, a híres magyar színpártolónak átdolgozása: «Az első hajós. Egy eredeti énekesjáték

két felvonásban. Geszner után a nemzeti játékszinre szabadon készítette Vida László. A muzsikát készítette Pacha Gáspár, Pest 1809», melyet a pesti színházban 1810-ben, 1811-ben és 1812-ben összesen 10-szer adtak elő. A megzenésített magyar fordítás a nemzeti opera történetében is szerepel. Nem kevésbé érdekes hazai újjörög nyomtatvány — ugyanebben a vonatkozásban — a pesti Trattner-nyomda 1826-ban készült terméke *Ἐρμύνη, ἢ ἡ Μεμνηστευμένη τοῦ Ἄδου... ἐπὶ τοῦ κυρίου Ζιεγλέρου*. Könnyű megállapítanunk, hogy a «Zieglerosz úr» névvel jelölt szerző nem más, mint Friedrich Wilhelm Ziegler braunschweigi származású híres bécsi színész és népszerű színműíró, aki életének utolsó éveit — 1822 és 1827 közt — Magyarországon, Pozsonyban töltötte. Zieglernek magyarországi közkedveltségére jellemző, hogy a XIX. század első felében különböző darabjaival csaknem állandóan ott szerepelt a pesti színház műsorán. Nyomtatványunk eredetije «*Hermione, die Braut der Unterwelt. Pathetisches Trauerspiel*» címmel Brűnnben 1823-ban jelent meg. A felsorolt példák azt igazolják, hogy telepeseinket a nyugati művek kiválogatásában az azokban szereplő görög motívumok is befolyásolták és hogy az egykorú magyar társadalom közizlése is hatással volt rájuk.

A magyar szellemi élettel közvetlen kapcsolatban álló hazai újjörög munkákkal más helyeken részletesen foglalkoztunk.¹ Ebben az összefüggésben csupán a megalkotandó kép teljessége kedvéért és csak röviden utalunk a fontosabb példákra. Ilyenek: Rátz Sámuel «Orvosi oktatás»-ának fordítása 1787-ből; a négynyelvű botanikai névszótár ugyancsak 1787-ből, melynek fő forrása és egyik mintája Csapó József «Új füves és virágos magyar kert» című könyve volt. A *Μέθοδος Ἀστρογνωσίας* címmel 1815-ben megjelent nyomtatvány nem egyéb, mint Maróthi György «*Methodus astrognosiae*» című latinnyelvű csillagászati tankönyvének görög fordítása. Külön érdekessége az, hogy a munka eredetiben valószínűleg meg sem jelent, hanem nyomtatásban először görög nyelven a fenti fordításban látott napvilágot a pesti egyházközség könyvtárában ma is őrzött kézirat alapján. A *Διατριβὴ ἢ Καθρέπτεις τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης* (A görög nyelv tükre) címet viselő könyv 1832-ből Péczeli József egyik tanulmányának újjörög fordítása, illetőleg átdolgozása.² A magyar szellemi környezet hatásáról tanuskodik a pesti Trattner-nyomda kiadványa 1806-ból, az *Ὀνομαστικὸν περὶ τοῦ Παντός*, egy *Ἀριθμος* nevű paptanító Comenius-fordítása. S hogy a

¹ Horváth E.: *Zavirasz György élete és munkái*, Bp. 1937.

² L. Horváth EPhK. 61 (1937) 361—368.

magyarországi hagyományos Comenius-tiszteletnek a hazai görögségre gyakorolt befolyása nem izolált jelenség, igazolja egy másik kiadatlan Comenius-fordítás is: az *Orbis Pictus* újjörög kézírata a pesti egyházközség könyvtárában.

A magyarországi újjörög nyomtatványok egy másik csoportja a diaszpóra görögségének műveltségterjesztő szerepéről tanuskodik a Balkán népei közt. A hazánkbaszakadt macedon-oláh Rosa György «*Untersuchungen über die Romanier oder sogenannten Wlachen*» című, Pesten 1808-ban németül és görögül megjelent bilinguis könyvében hangsúlyozza, hogy az újjörög nyelvet a balkáni népek összekötő szer-
vények tekinti és mint ilyet használja. A következő évben egy második bilinguis könyve is megjelenik Budán oláh és görög nyelven «A román nyelv kiejtéséről» *Τέχνη τῆς Ῥωμανικῆς ἀναγνώσεως* cím alatt. Ugyan- ebbe a körbe sorozhatók a nagyszebeni és budai görög-oláh egyházi énekeskönyvek, egy görög-szerb szótár 1803-ból és egy újjörög-szerb bilinguis *Πλούταρχος*-fordítás 1808-ból *Καθρέπτis τοῦ ἀνδρογόνου* (A házaspár tükre) címen. Itt jegyezzük meg, hogy nyomtatványaink közt az antik irodalmat a fenti munkán kívül a *Τὰ κατ' Ἀνθειαν καὶ Ἀβροκόμην* átdolgozása, továbbá az olvasókönyvek ógörög szemelvényei képviselik.

Az említett görögnyelvű példák mellett az újjörögből fordított szerb- és oláhnyelvű magyarországi nyomdatermékek is telepeseink balkáni kultúrmissziós szerepét tükrözik. Ilyenek: *Πολυζῶης Κοινός Ποικίλη Διδασκαλία* (Tarka tudomány) című munkájának 1811-ben Nagyszebenben kiadott oláh fordítása, továbbá *Δημήτριος Δάρβαρις* görög litterátus egyik könyvének Budán 1818-ban megjelent szintén oláh fordítása. Idetartozik a *Νέον Ἄνθος Χαρίτων* és a híres krétai dráma, a *Θυσία τοῦ Ἀβραάμ* (Ábrahám áldozata) szerb fordítása Rakics Vincétől. Az utóbbi népszerűségére jellemző, hogy több kiadást ért el. Amint már említettük, a görögök saját műveltségükkel együtt a nyugati kultúrát is terjesztették szerb és oláh hitsorsosaik közt. Ennek a szerepnek egyik érdekes tanubizonyossága a Nagyszebenben 1797-ben kiadott «*Ahilefs la Schiro*» című könyv: oláhnyelvű Metastasio-fordítás, melynek alapjául nem az eredeti olasz szöveg, hanem egy újjörög fordítás szolgált. A fordító ezt annyira természetesnek tartja, hogy az olvasókhöz intézett bevezetőjét is lényegében a görög nyelv magasztalásának szenteli.

Külön helyet foglalnak el e fordítások közt a magyarnyelvűek: kizárólag imádságos- és hittankönyvek. Ezek az 1790-es évektől kezdve felbukkanó, újjörögből fordított magyarnyelvű vallásos kézikönyvek abból a szempontból is fontos könyvészeti emlékek, hogy belőlük a görögség egyes rétegeiben végbement változásokra következtethetünk.

E nemű nyomtatványaink ugyanis első kézzelfogható bizonyítékai és útjelzői a XVIII. században megindult beolvadási folyamatnak, melynek beteljesedését egy évtizeddel ezelőtt telepeseink jogutódai azzal a közös határozattal pecsételték meg, hogy testületeiket görög alapítású magyar egyházközségeknek nyilvánították.

Felhozott példáinkból láthatjuk, hogy a hazai görög nyomtatványok összeállítása jellemző adatokkal bővíti a magyarországi görög telepesek szellemi életére és kulturális szerepére vonatkozó ismereteinket. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy még a kezdet kezdeténél tartunk. Nyomtatványaink filológiai átvizsgálása és feldolgozása a jövő feladatai közé tartozik. Csak ennek a munkának elvégzése után fognak könyveink igazán világot vetni erre a mostanáig kevésbé ismert területre.

A chronológiai, továbbá a tárgykör és a kulturális érintkezések szemszögéből végzett szemle után hátra van még, hogy könyveinket a kiadás helye és a nyomdák szerint csoportosítsuk. Közlendő adataink nem vonatkoznak az újjörögből fordított magyar és idegen nyelvű fent említett könyvekre, csupán a Magyarországon megjelent újjörög nyelvű nyomtatványokat ölelik fel. A vidéki nyomdák közül Nagyszében 3 nyomtatvánnyal, Brassó 2, Győr 1, Nagyszombat 1, Pozsony 1, Sárospatak 1 és Újvidék 2 nyomtatvánnyal szerepelnek. Budán 21 újjörög nyelvű kiadvány jelent meg, közülök 18 az egyetemi nyomdában, 3 a nyomda megjelölése nélkül. Pest különböző nyomdáiból 59 görög könyv került ki és pedig a Trattner—Károlyi-cég egyedül 41-et, Patzkó Ferenc 4-et, Lettner József 2-t, Beimel József és a Pallas-nyomda 1 újjörög könyvet adott ki. 10 a nyomda megnevezése nélkül jelent meg. Természetes, hogy ezek az adatok a későbbi kutatások folyamán némileg módosulhatnak. Az a körülmény, hogy nyomtatványaink zöme: számszerint 80 Pesten és Budán jelent meg, mutatja, hogy a hazai görögség szellemi életének központja a fővárosban volt. Egyébként a fenti számok, továbbá város- és nyomdanevek a hazai idegen nyelvű könyvtermelés történetéhez is újabb, eddig nem ismert és nem értékesített adatokat szolgáltatnak. Mert ismételt hangsúlyoznunk kell, hogy jellemzett görög könyveink egyrésze mind a magyar, mind a külföldi bibliográfusok előtt ismeretlen.

Külön tanulmány tárgyát képezi könyveink további sorsának a vizsgálata: a hazai újjörög nyomtatványok terjedésének, vándorlásának és fennmaradásának története. Ezúttal csak a legszükségesebbek elmondására szorítkozhatunk. Ha meggondoljuk, hogy a török hódoltság idején a görögnyelvű könyvek voltak a szétszórt nemzet összekapcsolói, a görög nemzeti öntudat ébrentartói és a politikai felszaba-

dulás előkészítői, akkor természetesnek kell találnunk, hogy a legkülönbélebb tárgyú könyveknek is bőven akadt vásárlóközönsége a gazdasági jólétnek örvendő diaszpóra minden rétegében. A magyarországi telepések a könyvpártolásban nem maradtak el a többiek mögött. Ezt nemcsak az ismertetett nyomtatványok — önmagukban, hanem a hozzájuk csatolt vagy a külföldi könyvekben megjelent előfizetői lajstromok is bizonyítják. Kiténik ezekből, hogy a hazánkban letelepedett görögök a könyvpártolást nemzeti ügynek tekintették és százszámra vásárolták a legrágább kiadványokat is. A Patzkó Ferenc pesti nyomdájában 1800-ban kiadott «Nagy Alfabetárium» függeléke egy nyomtatott katalógust tartalmaz, mely a görög Pelengász-testvérek pesti könyvkereskedésében árusított görög könyveket közli alfabetikus sorrendben. Ez a könyvjegyzék, amely mint ritka és igen értékes kultúrdokumentum egyfelől újabb adatokat szolgáltat görögjeink szellemi igényeinek és érdeklődési körének megismeréséhez, másfelől azt, a görög nyomtatványok terjesztése szempontjából fontos tény is igazolja, hogy az 1800-as évek körül a magyar fővárosban, mint a hazai görög szellemi élet centrumában, voltak görög jellegű könyvkereskedések. A görög könyvpártolásnak egyéb tanubizonyosságai a nagy szorgalommal és anyagi áldozatok árán létesült magánkönyvtárak. A legismertebbek közül megemlítjük Gavriil Kalonász, Zavirász és Efróniosz Popovics egyházközségi iskolamester kézirat- és könyvgyűjteményét.

Ennek a nemzeti szellemtől áthatott, sokszorosán dokumentált könyvkultúrának emlékét őrzik a magyarországi görög egyházközségek könyvtárai. A jellemzett hazai görögnyelvű kiadványok is — a már említett kozányi könyvtár és a Múzeum könyvtára mellett —, amint már fent megjegyeztük, ezekben az egyházközségi könyvtárakban találhatóak. Köztük első helyen áll a budapesti egyházközség könyvtára 57 kézirattal, 1632 kötet nyomtatvánnyal és levéltárral. 20 magyarországi újgörög nyomtatványa van. Rendezése és görög katalógusának közzététele Moravcsik Gyula kezdeményezésének köszönhető.¹ Kívánatos lenne az egész könyvállomány katalógusának mielőbbi kinyomatása.² — A kecskeméti könyvtárat és levéltárat Hajnóczy Iván rendezte s a kecskeméti görögökről szóló monografiájában a kéziratok és nyomtatványok katalógusát is közzétette.³ A könyvtárban őrzött 17 hazai görög nyomtatvány közül 3 csak Kecskeméten található meg. A könyvtár egyéb érdekességei közül kiemelendők: az I. számú pompás kiállí-

¹ L. Graf A.: Jeórjiosz Zavirasz budapesti könyvtárának katalógusa, Bp. 1935.

² L. Horváth, Magyar Könyvszemle 62 (1938) 33—40.

³ A kecskeméti görögség története, Bp. 1939.

tású kézirat Kalonász, gyöngyösi görög lelkész híres gyűjteményéből; a XV. számú *Περὶ γῆσις*: Zavirász György elveszettnek tartott értékes útleírása 1800-ból, melyet a kutatások érdekében minél előbb ki kellene adni; a XVI.-os számú: Zavirász könyvtárának 1801-ből való sajátkező katalógusa; a XVII.-es számú: ugyanazon tudósnek Cantemir-fordítása kéziratban. Értékét emeli az a körülmény, hogy egyetlen nyomtatott példányát ismerjük. A kecskeméti levéltár anyakönyvei a hazai görögség életére vonatkozó eddig ismeretlen adatokat őriznek. — Nem kevésbé fontos a miskolci egyházközség könyvtára, melyet Popovics Konstantin rendezett. A könyv- és kéziratállományról mindezideig nyomtatott katalógus nem jelent meg, de a kéziratos felsorolásból megállapítottuk, hogy gazdag gyűjteményt tartalmaz. — Futólagos látogatásunk alkalmával meggyőződünk arról, hogy a gyöngyösi és az egi görög alapítású, ma már elhagyott templomokban is elég nagy számban vannak görög könyvek különféle, a görögség életére vonatkozó levéltári anyag mellett, mind rendezetlen, elhanyagolt, pusztulásnak indult állapotban. — Bizonyára Karcag, Komárom, Szentes, Hódmezővásárhely és még sok más város görög alapítású egyházaiban is található görög könyvek, kéziratok, levelek és okmányok, melyek a hazai görögség multjához adalékokat szolgáltathatnak.

A veszendőbe menő görögnyelvű könyvtári és levéltári anyagnak a felkutatása, rendezése és feldolgozása a hazai újrög kutatás egyik legégetőbb feladata. Ennek a feladatnak elvégzéséhez azonban az egyéni kezdeményezés nem elégséges. Kívánatos országos bizottság megalakítása a magyarországi görög alapítású templomok, műemlékek, könyvtárak és levéltárak megmentésére. Kívánatos továbbá a kutatás, valamint az idevonatkozó kiadványok anyagi alapjainak megszervezése. A magyarországi görög szellemi élet nyomtatott és egyéb emlékei ugyanis nem csupán a görögség törhetetlen életerejéről és nagyságáról tanuskodnak, hanem a szerb, oláh és egyéb példák mellett újabb bizonyítékokat szolgáltatnak ahhoz a történelmi tényhez is, hogy hazánk földjén a nemzetiségek sajátos kultúrájukat szabadon fejleszthették.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας τὰ νεοελληνικὰ βιβλία, — τυπωμένα στὰ διάφορα μέρη τῆς Διασπορᾶς —, ἀποτελοῦν τεκμήρια γιὰ τὴν ἀκατάλυτη δύναμη τοῦ ἀειζῶου ἑλληνικοῦ πνεύματος. Τὰ ἔντυπα αὐτά — ἐνῶ καλλιεργοῦσαν τὴ γλῶσσα, ὑποστήριζαν τὴ θρησκεία καὶ δυνάμωσαν μέσα στὴ συνείδηση τοῦ Γένους τὴν ἱστορικὴ συνέχεια καὶ τὴν ἀδιαίρετη ἐθνικὴ ἐνότητα, — ἔγιναν σημαντικοὶ παράγοντες στὴν προπαρασκευὴ τοῦ Εἰκοσιένα.

Μὲ ζῆλο καὶ στοργή, καθὼς ταίριαζε σ' αὐτὸ τὸν ἐθνικὸ θησαυρὸ, ἄρχισε ἤδη στὸ 18. αἰῶνα ἡ βιβλιογραφικὴ καὶ βιογραφικὴ καταγραφή τῶν ἔργων καὶ τῶν συγγραφέων αὐτῶν. Στὴ Bibliotheca Graeca τοῦ Fabricius στὰ 1740 βγήκε στὸ φῶς ἡ πρώτη συνοπτικὴ ἐργασία τοῦ εἵδους αὐτοῦ — ἔτοιμη γιὰ τύπωμα ἀπὸ τὰ 1720 — ἡ «Ἐπιτετημημένη Ἐπαρίθμησις» τοῦ Δημητρίου Προκοπίου «τῶν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα λογίων Γραικῶν, καὶ περὶ τινῶν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι ἀνθούτων.» Τὴν πρωτοβουλία αὐτὴ τοῦ Δ. Προκοπίου, ὡς πρὸς τὴν ἔκταση καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ἀξία, ξεπερνάει πολὺ ἡ «Νέα Ἑλλάς» τοῦ Γ. Ζαβίρα — ἔτοιμη περίπου ἀπὸ τὰ 1790 —, τὸ θεμελιῶδες ἱστοριογραφικὸ ἔργο τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας καὶ ἐπιστήμης, πὸν ὡς προῖον τοῦ οὐγγρικοῦ πνευματικοῦ περιβάλλοντος εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ ἀξιολογότερα μνημεῖα τῆς οὐγγροελληνικῆς πνευματικῆς ἀλληλοεπιρροῆς. Πολύτιμα βιβλιογραφικὰ στοιχεῖα συγκεντρώνει στὸ δίτομο ἔργο του — «Νεοελληνικὴ Φιλολογία» 1854, 1857. — ὁ Παπαδόπουλος Βρετὸς καὶ ἀργότερα στὰ 1868 ὁ Κ. Σάδας, πὸν στὴ βιογραφικὴ του συλλογὴ ἀναθεωρεῖ καὶ συμπληρώνει ὅλες τίς προηγούμενες πληροφορίες.

Τὰ ἔργα αὐτὰ προετοίμασαν τὸ ἔδαφος ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος γιὰ τὴν ἱστοριογραφία τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας τῶν Ραγκαβῆ, Nicolai, Dieterich, Hesseling, Καμπάνη, Βουτιεριδῆ καὶ ἄλλων, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἔγιναν ἀφετηρία γιὰ συστηματικότερες βιβλιογραφικὲς ἐρευνες. Ὁ σημαντικότερος καρπὸς τῶν τελευταίων εἶναι τὸ μνημειῶδες ἔργο τοῦ Legrand,¹ πὸν σὲ ἔνδεκα

¹ a) Bibliographie hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés en grec par des Grecs aux XVe et XVIe siècles. Par Émile Legrand, répétiteur à l'École Nationale des Langues Orientales. Tome I. Paris, Leroux, 1885. Tome II. Ibidem. Tome III. B. h. . . des ouvrages publiés par des Grecs . . . Paris, I. Maison-neuve, 1903. Tome IV. Paris, 1906.

b) Bibliographie hellénique etc. XVIIe siècle. Tome I. et II. Paris, Alph.

τόμους περιγράφει περί τὰ 3400 ἔντυπα ἑλληνικὰ καὶ ξενόγλωσσα, ἔργα Ἑλλήνων δημοσιευμένα ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 15. ἴσα μὲ τὸ τέλος τοῦ 18. αἰ. Τὸ σπουδαῖο βιβλιογραφικὸν ἔργο μὲ τὴν ἐπιγραφήν «Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1800—1863. . . Ὑπὸ Δ. Σ. Γκίνη καὶ Β. Γ. Μέξα. . . Τόμος πρῶτος, 1800—1839, ἐν Ἀθήναις 1939» ἀποτελεῖ ἄξια συνέχεια τῆς συλλογῆς τοῦ Legrand.¹

Ἡ διεξοδικὴ ἐξέταση τῶν ἀναφερωμένων καὶ ἄλλων σχετικῶν βιβλιογραφικῶν ἔργων μᾶς ἔπεισε, πὼς ἀπὸ τὴν ἀποψη τῶν νεοελληνικῶν ἐντόπων τῆς χώρας μας τὰ ἔργα αὐτὰ περιέχουν ἀρκετὰ λάθη καὶ δείχνουν ἐκτὸς ἀπὸ τὴν «Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία» ἑλλείψεις πολὺ σημαντικῆς. Γιὰ αὐτὸ τὸ λόγον ἦταν ἐπιβεβλημένον νὰ γίνῃ μιὰ ἰδιαίτερη βιβλιογραφικὴ συλλογὴ τῶν νεοελληνικῶν βιβλίων τῆς Οὐγγαρίας. Ἡ βιβλιογραφικὴ καταγραφή τῶν νεοελληνικῶν ἐντόπων τῆς χώρας μας θὰ ἀποτελέσῃ μιὰ βάση καὶ νέα ἀφετηρία γιὰ εὐρύτερες φιλολογικῆς καὶ ἱστορικῆς ἔρευνες σχετικὰ μὲ τὸν πνευματικὸν βίον τῶν Ἑλλήνων ἐποίκων τῆς Οὐγγαρίας, ἀλλὰ ἡ συλλογὴ ἢ ἴδια καὶ μόνη τῆς παρέχει πολὺτιμες καὶ διάφορες πληροφορίες γιὰ αὐτὸ τὸν πνευματικὸν κόσμον.

Ἐτοιμάζοντας τὴν συλλογὴ εἶχαμε ὑπ' ὄψην μας ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἄνω βιβλία καὶ τὴν βιβλιογραφικὴν ἐργασίαν τῶν K. Szabó, G. Petrik, P. Gulyás, E. Veress, Bianu-Hodos καὶ ἄλλων (βλ. Σντομίτες), ἀλλὰ ἡ βάση τῆς βιβλιογραφίας μας ἀποτελεῖται ἀπὸ τὶς ἐπιτόπιες ἔρευνες, ποὺ κάμαμε στὶς διάφορες βιβλιοθήκας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Οὐγγαρίας. Στὴ δημοτικὴ βιβλιοθήκῃ τῆς Κοζάνης, στὶς κοινοτικῆς ἑλληνικῆς βιβλιοθήκας τοῦ Pest καὶ τοῦ Kecskemét τῆς Οὐγγαρίας καὶ στὴ βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου τῆς Βουδαπέστης βρήκαμε σημαντικὸν ἀριθμὸν ἀπὸ νεοελληνικὰ ἔντυπα τῶν ἐγγχωρίων τυπογραφείων μας.

Σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα, ποὺ ἔχομε στὰ χέρια μας, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν ἑλληνογλώσσων ἐντόπων ἀνέρχεται σὲ 91, ἀλλὰ εἴμαστε βέβαιοι, πὼς οἱ μεταγενέστερες ἔρευνες θ' αὐξήσουν αὐτὸ τὸν ἀριθμὸν.

Ἀπὸ ἀποψη χρονολογικῆς στὴν συλλογὴν μας ἡ σειρὰ ἀνοίγει μ' ἓνα γλωσσικὸν ἔργο τοῦ Ἡπειρώτη ἱερομονάχου Χρυσάνθου τοῦ Ζηταίου στὰ 1713. Ὑστερα — κατὰ τὰ στοιχεῖα μας — ἡ σειρὰ διακόπτεται γιὰ 74 χρόνια.

Picard 1894. Tome III. Paris, A. Picard, 1895. Tome IV. Paris, A. Picard, 1896. Tome V. Paris, I. Maisonneuve et E. Guilmoto, 1903.

c) Bibliographie hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés par des Grecs au dix-huitième siècle. Par Émile Legrand. Oeuvre posthume complétée et publiée par Mgr Louis Petit archevêque d'Athènes et Hubert Pernot chargé de cours à la Sorbonne. Tome I. Paris 1918. Maisonneuve. Tome II. Paris 1928. Société d'édition Les Belles Lettres, 95 Boulevard Raspail.

¹ Ἡ «Οὐγγροελληνικὴ Βιβλιογραφία» μας ἦταν ἤδη ἐτοιμὴ πρὸς ἐκτύπωση, ὅταν — ὡς πολὺτιμη νέα συμβολή — ἡ «Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία» ἔφθασε στὰ χέρια μας.

Ἡ ἀκόλουθη χρονιά εἶναι τὸ ἔτος 1787, πὸν ὁ Γ. Ζαβίρας ἐδημοσίευσε 3 βιβλία του. Μετὰ τὸ νέο ξεκίνημα αὐτὸ σχεδὸν κάθε χρόνο βγαίνουν ἑλληνό-γλωσσα δημοσιεύματα μέχρι περὶ τὰ 1830. Στὶς ἐπομένους δεκαετίες παρατηροῦμε μιὰ βαθμιαία ἀραιώση. Τὸ τελευταῖο ἀξιόλογο ἔργο τῆς σειρᾶς εἶναι τὸ βιβλίον τοῦ Νικηφόρου Καλογερά ἀπὸ τὰ 1867. Τὸ ἔργο τοῦ Τιαλίου (1888) θεωροῦμε ὡς παράρτημα.

Ἀπὸ τὰ στοιχεῖα μας φαίνεται, πὸς ἡ ἀκμὴ τῶν νεοελληνικῶν ἐντόπων τῆς Οὐγγαρίας συμπύπτει μὲ τὴν τελευταία δεκαετηρίδα τοῦ 18. καὶ τὶς πρώτες τρεῖς δεκαετηρίδες τοῦ 19. αἰ. Μεταξὺ 1800 καὶ 1810, π. χ., 20 νεοελληνικά βιβλία δημοσιεύθησαν στὴ χώρα μας. Τὸ λόγο πρέπει νὰ ζητήσωμε στὴν ἱστορία. Ἐξέρομε, πὸς Ἕλληνες ἔποικοι βρισκόνταν στὴν Οὐγγαρία ἤδη στὸ 17. αἰ., ἀλλὰ ἡ σημαντικώτερη διείσδυση ἔγινε κατὰ τὸ 18. αἰ. Ἐπρεπε καὶ τότε νὰ περάσουν πρώτα ἀρκετὲς δεκάδες χρόνια γιὰ νὰ φτάσουν στὸν ἀναγκαῖο βαθμὸ τῆς οἰκονομικῆς ἀκμῆς, πὸν νὰ τοὺς ἐπιτρέψῃ τὴν ἀνάλογη ἱκανοποίηση τῶν πνευματικῶν ἀπαιτήσεων. Ἔτσι ἐξηγεῖται ἴσως ἡ ἐπιγραφή τοῦ «Συνταγματίου Ὁρθοδόξου» τυπωμένου στὰ 1746 στὴ Μοσχόπολη, ὅπου ὁ ἐκδότης λέγει μεταξὺ ἄλλων: «Συντεθὲν . . . πρὸς χρῆσιν τῶν ἀπλῶν Χριστιανῶν, καὶ τῶν ἐν τῇ Οὐγγαρία εὐρισκομένων πραγματευτῶν, καὶ τύπω ἐκδοθὲν ἵνα παρέχῃται αὐτοῖς δωρεάν.» Μόνον κατὰ τὸ τέλος τοῦ 18. αἰ. — μετὰ τὸ χωρισμὸ ἀπὸ τοὺς Σέρβους — ἴδρυσαν οἱ Ἕλληνες στὰ διάφορα μέρη τῆς χώρας ἴδιες κοινότητες, ἐκκλησίες καὶ σχολεῖα.¹ Ἐπίσης καὶ ἡ ἐμφάνιση τῶν ἐντόπων — ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μεμονωμένο φαινόμενο τοῦ 1713 — βαδίζει παράλληλα μὲ τὴν ἐγκατάσταση τῶν ἀναφερομένων ἑλληνικῶν ἰδρυμάτων ὡς φυσικὸ τους ἐπακολούθημα. Κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὰ ἔντυπα αὐτὰ μᾶς παρέχουν νέα στοιχεῖα γιὰ νὰ καθορίσωμε τὰ χρονικὰ πλαίσια τῆς ἑλληνικῆς πνευματικῆς ζωῆς στὴν Οὐγγαρία.

Τὰ θέματα τῶν βιβλίων προκαθορίζονται ἀπὸ μερικὰ δεδομένα καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν πνευματικὴ — ἀπὸ τὸ Βυζάντιο κληροδοτημένη — παράδοση τῆς ἑλληνικῆς διασπορᾶς, πὸν ἐνσαρκώνεται στὸ ναὸ καὶ στὸ σχολεῖο. Εἶναι φυσικὸ, πὸς τὰ ἔντυπα τῆς συλλογῆς μας ἐξυπηρετοῦν τὰ ἴδια θρησκευτικὰ καὶ ἔθνικα ἰδανικά, τοὺς ἴδιους διδακτικὸς σκοπούς, σὰν τὰ ἰδρύματα, πὸν ἀναφέραμε. Ὁ κύκλος τῶν ὑποθέσεων τῶν βιβλίων συμβολίζεται ἐκφραστικώτατα ἀπὸ τὸ γεγονός, πὸς ἡ σειρά τους ἀρχίζει μὲ μιὰ γραμματικὴ καὶ τελειώνει μὲ μιὰ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία.

Δὲν εἶναι δηλαδὴ τυχαῖο, πὸς στὴν ἀρχὴ τῆς συλλογῆς μας ἔνα «Ὁργانون Προγυμναστικόν» τῆς ἑλληνικῆς βρίσκεται, καθὼς δὲν εἶναι τυχαία σύμπτωση οὔτε αὐτό, πὸς μέσα στὴν ἀναφερομένη βιβλιογραφία τοῦ Legrand ἡ σειρά ὅλης τῆς νεοελληνικῆς τυπογραφικῆς παραγωγῆς ἀνοίγει στὰ 1476 μ'

¹ Βλ. Horváth: Ἡ ζωὴ καὶ τὰ ἔργα τοῦ Γεωργίου Ζαβίρα σ. 37.

ένα ἔργο τοῦ Κωνσταντίνου Λάσκαρη τοῦ Βυζαντίου, πού ἐπιγράφεται: «*Ἐπιτομή τῶν ὀκτώ τοῦ λόγου μερῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἀναγκαίων*». Γιατί εἶναι γνωστό, πὼς ἀπὸ σχεδὸν 2 χιλιάδες χρόνια ἢ ἐκμάθησις τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς — μὲ βάση τὴν ἀρχαία γραμματικὴ — εἶναι ὁ κεντρικός, ὁ ἰδανικός σκοπός, πού ἐπιδιώκει ἡ ἐλληνικὴ μόρφωση. Ἀλλὰ τὸ χάσμα, πού χωρίζει — ἤδη ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Ἀττικιστῶν — τὰ ζωντανὰ ἰδιώματα ἀπὸ τὴν παλαιὰ γλῶσσα, ἀποτελεῖ ἔμπόδιο καὶ παρουσιάζει δυσκολίες ἀνυπέροβλητες γιὰ ἐκείνους, πού θέλουν νὰ φθάσουν στὸ ἐπιδιωκόμενο γλωσσικὸ ἰδανικόν. Ἡ ἀγεφύρωτη ἀπόστασις ἀναγκάζει τὴ νεώτερη γενεὰ νὰ μεταχειρίζεται ἀδιάκοπα τὴ γραμματικὴ. Καὶ πολλοί — οἱ περισσότεροι — ἀφοῦ δὲν ἀντιλαμβάνονται τὴν πραγματικὴ αἰτία τῶν δυσκολιῶν, τὰ φορτώνουν ὅλα στὴ ράχη τοῦ δασκάλου: τ' ἀποδίδουν στὴ μέθοδο τῆς διδασκαλίας, στὸ σύστημα καὶ γιὰ αὐτὸ τὸ λόγο μὲ νέες ἐλπίδες ἀγοράζουν τὰ κάθε τόσο ἐμφανιζόμενα νέα γλωσσικὰ ἐγχειρίδια. Μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ἐποίκων τῆς Εὐρώπης ἡ ἔκδοσις μιᾶς νέας γραμματικῆς τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς θεωρεῖται πραγματικὸ γεγονός, πού ἡ φήμη της, προτοῦ νὰ βγῆ ἀπὸ τὸ τυπογραφεῖο, περιέρχεται ὅλη τὴ διασπορά. Τὸ νέο βιβλίον ἀναμένεται ἀπὸ τὸ προδιοργανωμένο στρατόπεδο τῶν συνδρομητῶν, καθὼς τὸ μαρτυροῦν οἱ τυπωμένοι σχετικοὶ κατάλογοι. Ἀπ' αὐτὸ τὸ ἐνδιαφέρον ἐξηγεῖται τὸ φαινόμενο, πὼς κοντὰ στὶς πολυάριθμες ὁμοιες ἐκδόσεις τῶν διαφόρων μερῶν τῆς διασπορᾶς περισσότερα ἀπὸ 20 ἔντυπα τῶν τυπογραφείων τῆς Οὐγγαρίας: ἀλφαβητάρια, γραμματικὲς, ἀγανωστικά κλπ. ἐξυπηρετοῦν τὸ γλωσσικὸ ἰδανικόν, πού σημειώσαμε παραπάνω.

Ἀπὸ ἄλλη ἀφορμὴ καὶ ἄλλοῦ εἶχαμε τὴν εὐκαιρίαν νὰ τονίσωμε¹, ἀλλὰ ἡ παρούσα μας συλλογὴ μὲ πολλὰ νέα καὶ ἄγνωστα τεκμήρια ἐπιβεβαιώνει τὸ γεγονός, πὼς κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας ὁ Ἑλληνισμὸς κοντὰ στὴν ἀρχαία γλῶσσα καὶ μάλιστα μαζί της θεράπευε καὶ τὴ θρησκεία, ὡς συνδετικὸ κρίκο μεταξὺ τῶν διεσπαρμένων μελῶν τοῦ Γένους. Αὐτὴ τὴν ἐνότητα θρησκείας καὶ γλώσσας συμβολίζον καὶ τὰ ἀλφαβητάρια. Τὸ «*Μέγα Ἀλφαβητάριον*» (Πέστη, 1800 καὶ Βούδα, 1818) π. χ., καθὼς τὸ δείχνει καὶ τὸ ἐξώφυλλο, περιέχει, στὸν ἴδιον τόμον καὶ σὰν ἓνα ἐγχειρίδιον, τὴν κατήχησις τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας μὲ τίτλο: «*Σύντομος Χριστιανικὴ Διδασκαλία*». Ἡ ἴδια ἀντίληψη κατοπτρίζεται στὸν πρόλογο τῆς «*Ἱερᾶς Ἱστορίας*», ὅπου ὁ ἐκδότης — ὁ Γεώργιος Ζαβίρας — καὶ γιὰ λόγους διδακτικῶν προτρέπει τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς δασκάλους «*νὰ ἀφήσωσι τὴν παλαιὰν συνήθειαν, καὶ νὰ παραδώσωσιν εἰς τὰ παιδιά τοῦτο τὸ βιβλίον . . . διὰ νὰ τὸ μανθάνουν τὰ παιδιά ἐὸνθὺς μετὰ τὸ ἀλφάβητον . . .*» Τὸ «*Νέον Ἀλφαβητάριον*» (Βούδα, 1804) περιέχει μετὰ τὸ ἀλφάβητον «*προσευχὰς τῶν παιδιῶν*» γιὰ πρῶτα ἀγνώσματα. Πολυάριθμα (περὶ τὰ 20) εἶναι, βέβαια, μέσα στὰ ἔντυπα τῆς

¹ Horváth E.: ἔ. ἀ. 66—73.

συλλογῆς μας τὰ αὐτοτελῆ θρησκευτικὰ ἢ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία: προσευχητάρια, ψαλτήρια, ἱερὲς ἱστορίες, κατηχήσεις κλπ. Ἰδιαίτερη μνεῖα ἀξίζει τὸ βιβλιαράκι: «Σύντομος Προσευχὴ» (Sárosptatak 1818.) ὡς ἄγνωστο προϊόν τῆς οὐγγρικῆς ἐπαρχιακῆς τυπογραφικῆς παραγωγῆς, πὸν ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἀξιοπεριέργα κειμήλια τῆς ἑλληνικῆς βιβλιοθήκης τοῦ Keeskemét.

Ἡ γλῶσσα καὶ ἡ θρησκεία μοναχὰ δὲν ἐξαντλοῦν, φυσικά, τὰ θέματα τῶν νεοελληνικῶν βιβλίων τῆς χώρας μας. Γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν γενικῶν διδακτικῶν σκοπῶν καὶ γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τοῦ ἐγκυκλοπαιδικοῦ πνεύματος τῆς ἐποχῆς τὰ ἐντυπὰ μας ἐπεκτείνονται σὲ ὅλους τοὺς κλάδους τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

Ὅσο γιὰ τὰ ἱστορικὰ βιβλία, ὁ ὑπόδουλος ἢ ἐξόριστος Ἑλληνισμὸς ἐνδιαφέρεται πρῶτ' ἀπ' ὅλα γιὰ τὰ πρόσφατα γεγονότα καὶ πρόσωπα, πὸν σχετίζονται κάπως μὲ τὴν προπαρασκευὴ τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα. Ἡ ἱστορία τῶν Σέρβων — συντρόφων τῆς κοινῆς μοίρας καὶ συναγωνιστῶν — ἢ βιογραφία τοῦ Μποναπάρτε, τοῦ Πασβαντόγλου ἢ καταστροφή τῆς Πάργας, τῆς ναυμαχίας τοῦ Ναυαρίνου, ἀποτελοῦν τὴν ὑπόθεση τῶν σχετικῶν ἐντύπων τῆς συλλογῆς.

Τὰ ἄλλα βιβλία ἀφοροῦν τοὺς ποικίλους κλάδους τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς λογοτεχνίας. Βρίσκομε μεταξὺ τους: βοτανική, ἀστρογνωσία, φυσικὴ ἱστορία, φυσιολογία, γεωγραφία, γιαιτρικά, νομικά καὶ παιδαγωγικά ἐγχειρίδια, ἐπίκαιρα ποιήματα, μεταφράσεις ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ καὶ ἀπὸ τὴ σύγχρονη γαλλικὴ, γερμανικὴ καὶ ἰταλικὴ φιλολογία. Ἐννοεῖται, πὸς τὰ περισσότερά τους, καὶ ἐὰν ἀκόμη δὲν τὸ δηλώνουν ρητὰ, εἶναι μεταφράσεις ἢ συνθέσεις ἀπὸ ξένα ἔργα.

Μόλις 7—8 βιβλία ἀντιπροσωπεύουν τὴ λογοτεχνία. Ὁ λόγος αὐτοῦ τοῦ φαινομένου πρέπει νὰ ζητηθῆ στὴ γενικὴ ψυχολογικὴ κατάσταση τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς ἐποχῆς, πὸν ἔπρεπε νὰ συγκεντρῶνῃ ἀδιάκοπα ὅλες του τὶς δυνάμεις, ὅλη του τὴν προσοχὴ στὴν ἐξυπηρέτηση τῶν ἐθνικοθρησκευτικῶν σκοπῶν του. Ὁ Γ. Ζαβίρας καὶ γιὰ λόγους ἠθικοῦς ἀποφεύγει τὰ λογοτεχνικά ἔργα τῆς ἐποχῆς του. Στὴ διαθήκη του ἀπαγορεύει ρητὰ τὴν ἀγορὰ κωμωδιῶν, μυθιστορημάτων καὶ ἄλλων αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἀνηθίων βιβλίων.¹ Σύμφωνα μ' αὐτὴ τὴν ἀντίληψη ἐκλέγουν οἱ Ἕλληνες τὰ βιβλία τους καὶ οἱ ἐκδότες τονίζουν — πολλὰς φορὲς ἤδη στὸ ἐξώφυλλο — τὴν ἠθοπλαστικὴν δύναμη τῶν ἐντύπων.

Ἐὰν ἐξετάσωμε τὰ ἑλληνόγλωσσα προϊόντα τῶν οὐγγρικῶν τυπογραφείων ἀπὸ τὴν ἄποψη τῶν διεθνῶν πνευματικῶν δοσοληφιῶν, μποροῦμε νὰ βεβαιωθοῦμε, πὸς αὐτὰ — μαζὶ μὲ ὅμοια ἐντυπὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ — μαρτυροῦν γιὰ τὶς στενὲς σχέσεις, πὸν ἔνωσαν τοὺς Ἕλληνες τῆς διασπορᾶς μὲ

¹ Horváth E. : ἐ. ἀ. 17—18.

τοὺς λαοὺς καὶ μὲ τὸν πολιτισμὸ τοῦ περιβάλλοντος. Τὰ ἔντυπα αὐτὰ δείχνουν τὴ διπλὴ πνευματικὴ δράση τους, ἐνῶ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος διατηροῦν τὴν ἐπαφὴ μὲ τοὺς φορεῖς τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ — ἔτσι καὶ μὲ τὸν πνευματικὸ βίον τῆς Οὐγγαρίας! — καὶ ἀναπτύσσουν ἀδιάκοπη προσπάθεια καὶ δραστηριότητα γιὰ τὴν ἀφομοίωση τῶν πνευματικῶν προϊόντων τῆς Δύσεως, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος μεταξὺ τῶν βαλκανικῶν ὁμοθρήσκων τους, προπάντων τῶν Ρουμάνων καὶ τῶν Σέρβων — καὶ μέσα ἀκόμη στὸ ἔδαφος τῆς Οὐγγαρίας — μεταδίδουν καὶ ξαπλώνουν τὰ ἀγαθὰ τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ μαζί μὲ τὰ δικὰ τους ιδιαίτερα ἑλληνοχριστιανικὰ πνευματικὰ προϊόντα. Ὡστε οἱ Ἕλληνες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀποτελοῦν — ὄχι μόνον στὸ οἰκονομικὸ ἐπίπεδο, ἀλλὰ καὶ στὸν πνευματικὸ βίον — κρίκο συνδετικὸ μεταξὺ τῶν δυτικῶν καὶ τῶν Βαλκανικῶν λαῶν. Τὰ παραδείγματα τῆς συλλογῆς μας εἶναι, καὶ ἀπ' αὐτὴ τὴν ἄποψη, ἐκφραστικώτατα.

Μεταξὺ τῶν πρώτων πρέπει νὰ ἀναφέρουμε τὴ μετάφραση τοῦ Γοβδελά ἀπὸ τὰ γαλλικὰ μὲ τὸν τίτλο: «Τύχαι Τηλεμάχου» (Fénelon: Télémaque) τυπωμένη στὴ Βούδα στὰ 1801. Τὴν ἴδια χρονιά βγήκε στὴν Πέστη ἀπὸ τὸ τυπογραφεῖο τοῦ Φραγκίσκου Patzko τὸ βιβλίον μὲ τὴν ἐπιγραφή: «Χαριτῶν καὶ Πολύδωρος ποίημα ἐκείνου τοῦ περιφήμου Γάλλου, καὶ ὑφιλοῦ νοῦς Ἀββᾶ Βαρθολομαίου, ὅπου συνέγραψε, τὸν Ἀνάχαρσιν . . . » Ὁ μεταφραστὴς Κωνσταντῖνος Γ. Κούτζικος εἶναι γνωστὸς καὶ γιὰ ἄλλες μεταφράσεις του. Τὸ πρωτότυπο βρίσκεται μεταξὺ τῶν ἔργων τοῦ Barthélemy μὲ τὸν τίτλο «Amours de Carite et de Polydore», ποὺ τὸ ἴδιο δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ μιὰ μετάφραση ἐνὸς παλαιοῦ ἑλληνικοῦ μυθιστορήματος. Ἐδῶ ἀνήκει ἡ μετάφραση τοῦ ἔργου «La Bergère des Alpes» (1811). Ἡ κοινοτικὴ βιβλιοθήκη τοῦ Kecskemét ἔχει ἓνα σπανιώτατο ἀντίτυπο ἐνὸς βιβλίου τῆς συλλογῆς μας, ποὺ πρέπει νὰ θεωρηθῆ γιὰ ἓνα ἀπὸ τὰ ἀξιολογώτερα μνημεῖα — μεταξὺ τῶν τυπογραφικῶν προϊόντων — τῶν πνευματικῶν σχέσεων τῆς ἑλληνικῆς διασπορᾶς μὲ τὴ Δύση. Εἶναι τὸ τριμελὲς βιβλίον, ποὺ σὲ δευτέρῃ ἐκδοσῇ τυπώθηκε στὴ Βούδα (ἢ πρώτη ἔγινε στὴ Βιέννη) στὰ 1815 καὶ ἐπιγράφεται «Ἡθικὸς Τρίπους». Τὸ πρῶτο μέρος τοῦ βιβλίου ἐπιγράφεται «Τὰ Ὀλύμπια» καὶ εἶναι μετάφραση τοῦ ἰταλικοῦ δράματος: «Olimpiade» τοῦ Metastasio. Γιὰ τὴν προτίμηση τῶν ἔργων τοῦ Metastasio στοὺς κύκλους τῶν Ἑλλήνων τῆς Οὐγγαρίας μαρτυρεῖ μεταξὺ ἄλλων καὶ ἡ «Ὀνοματογραφία τῶν φιλογενῶν καὶ φιλοκάλων προκαταβολῆ ἀντιληπτῶρων τῆς ἐκδόσεως» τοῦ βιβλίου: «Ὁ Θεμιστοκλῆς ἐν Πέρσαις» (Βιέννη 1838). Ἀπὸ τὸν κατάλογο αὐτὸ βλέπομε, πὼς οἱ Ἕλληνες τῆς Πέστης μοναχὰ ἀγόρασαν περισσότερα ἀπὸ 60 ἀντίτυπα. Στὶς πρῶτες δεκαετηρίδες τοῦ 19. αἰ., ὅταν τὸ νεοελληνικὸ θέατρο — στὰ σπάργανά του ἀκόμη — πρωτοπαρουσιαζόταν στὴν Ὀδессα, στὸ Βουκουρέστι (ἕστερα ἀπὸ τὶς πρῶτες νεοελληνικὲς παραστάσεις στὰ Ἐφτάνησα!), ἀργότερα στὸ Ναύπλιο καὶ τέλος στὴ νέα καὶ τελειωτικὴ

πρωτεύουσα, τὰ δράματα τοῦ Metastasio κατεῖχαν πρώτη θέση μέσα στο πρόγραμμα τῆς ἀναγεννημένης ἑλληνικῆς σκηνῆς. Στὰ ἐγκαίνια τοῦ πρώτου νεοελληνικοῦ θεάτρου τῆς Ἀθήνας στὰ 1835 ἐπαίχθηκε τὸ «Olimpiade» τοῦ Metastasio σὲ νεοελληνικὴ μετάφραση — ἴσως στὴ βάση τοῦ ἰδίου κειμένου, πὸν περιέχει ὁ «Ἡθικὸς Τρίπους» τοῦ τυπογραφείου τῆς Βούδας. (Βλ. M. Lidorikis, Ein Jahrhundert Neugriechischen Theaters. Unsterbliches Hellas. Berlin, 1938. S. 148—159.) Τὸ δεύτερο μέρος: «Ἡ Βοσκοπούλα τῶν Ἀλπεων» εἶναι μετάφραση τοῦ πρώτου διηγήματος τῶν «Contes moraux» τοῦ Marmontel, πὸν ἐπιγράφεται: «La bergère des Alpes» Τὸ τρίτο μέρος: «Ὁ πρῶτος ναύτης» εἶναι μετάφραση τοῦ «Der erste Schiffer», εἰδυλλίου τοῦ Gessner. Τῇ δημοφιλίᾳ αὐτοῦ τοῦ ἔργου μέσα στὴν οὐγγρικὴ κοινωνία δείχνει ἡ οὐγγρική — μάλιστα μελοποιημένη! — μετάφραση τοῦ γνωστοῦ θεατροφίλου καὶ δραματοουργοῦ László Vida (Az első hajós... Pest, 1809), πὸν παίχθηκε δέκα φορές στὸ Θέατρο τῆς Πέστης κατὰ τὰ χρόνια 1810, 1811 καὶ 1812 καὶ εἶχε κάποια θέση καὶ στὴν ἱστορία τοῦ οὐγγρικοῦ μελοδράματος. Ἐπίσης ἀπὸ τὴν ἴδια ἀποψη εἶναι ἀξιωματιμόνευτο τὸ ἑλληνικὸ ἔντυπο τοῦ τυπογραφείου Trattner τῆς Πέστης, πὸν ἐπιγράφεται «Ερμιόνη, ἢ ἡ Μεμνηστευμένη τοῦ Ἄδου... ὑπὸ τοῦ κυρίου Ζιεγλέρου... 1826». Ὁ κύριος Ζιεγλέρος, καθὼς τὸ βλέπομε π. χ. στὸ Biographisches Lexikon τοῦ C. Wurzbach (Wien, 1891, LX. 47—50), εἶναι ὁ Friedrich Wilhelm Ziegler (1756—1827), ἠθοποιὸς καὶ συγγραφέας πολυαριθμῶν ἔργων θεατρικῶν, πὸν τὰ τελευταῖα πέντε χρόνια τῆς ζωῆς του πέρασε στὸ Pozsony τῆς Οὐγγαρίας. Γιὰ τὴν προτίμησιν, πὸν εἶχε τὸ οὐγγρικό κοινὸ στὰ ἔργα του, εἶναι χαρακτηριστικό, πὸς τὸ ὄνομά του ἐβρισκόταν σχεδὸν διαρκῶς στὸ πρόγραμμα τοῦ Θεάτρου τῆς Πέστης κατὰ τὸ πρῶτο ἡμῖς τοῦ 19. αἰ. Τὸ πρωτότυπο τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου δημοσιεύθηκε στὰ 1823 στὸ Brünn μὲ τὸν τίτλο: «Hermione, die Braut der Unterwelt. Pathetisches Trauerspiel». Τὰ παραδείγματα, πὸν εἶδαμε, δείχνουν, πὸς κατὰ τὴν ἐκλογὴ τῶν δυτικῶν λογοτεχνικῶν ἔργων οἱ Ἕλληνες ἔποικοι τῆς χώρας μας εἶχαν ἐπηρεασθῆ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ ὑπόθεσιν τῶν βιβλίων καὶ ἀπὸ τὶς καλαισθητικὰς προτιμήσεις τοῦ οὐγγρικοῦ μορφωμένου κοινοῦ.

Σὲ ἄλλο μέρος εἶχαμε ἀσχοληθῆ διεξοδικώτερα μὲ τὰ νεοελληνικὰ ἔντυπα ἀπὸ τὴν ἀποψη τῶν ἑλληνο-ουγγρικῶν πνευματικῶν σχέσεων.¹ Ἐδῶ, μόνον γιὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς εἰκόνας μας, συντομώτατα ἀναφέρομε τὰ σπουδαιότερα παραδείγματα. Μεταξὺ αὐτῶν βρίσκονται: τὸ βιβλίον, πὸν ἐπιγράφεται «Ἱατρικαὶ Παραϊέσεις, Πέστη 1787» μετάφραση ἐνὸς ἔργου τοῦ γνωστοῦ Οὐγγρου καθηγητοῦ τῆς ἱατρικῆς Σ. Rátz. ἢ «Ὀνοματολογία βοτα-

¹ Horváth E.: Ἡ ζωὴ καὶ τὰ ἔργα τοῦ Γεωργίου Ζαβίρα, Βρ. 1937.

νική τετράγλωττος . . . Πέστη 1787», πού είχε γιά κύρια πηγή και ὡς ἕνα ἀπό τὰ ὑποδείγματά του τὸ «Új füves és virágos magyar kert» (Νέος οὐγγρικός βοτανικός κήπος) τοῦ Οὐγγρου βοτανολόγου J. Csapó· ἡ «Μέθοδος Ἀστρογνωσίας . . . Πέστη, 1815», μετάφραση τῆς λατινικῆς διατριβῆς: «Methodus astrognosiae» τοῦ Οὐγγρου Γ. Maróthi, πού ἔχει ἀκόμη και αὐτὸ τὸ περιεργό, πὼς τὸ πρωτότυπο πιθανώτατα δὲν ἔχει τυπωθῆ ποτέ, ἀλλὰ πρώτη φορὰ ἐλληνικὰ δημοσιεύθηκε ἀπὸ τὸ λατινικὸ χειρόγραφο, πού διατηρεῖται και σήμερα στὴν κοινοτικὴ βιβλιοθήκη τῆς Πέστης· ἡ «Διατριβὴ ἢ Καθρέπτης τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης . . . Πέστη, 1832», μετάφραση και μετασκευὴ μιᾶς μελέτης τοῦ Οὐγγρου I. Péczeli.¹ Στὴν ἐπιρροή τοῦ οὐγγρικῶ περιβάλλοντος πρέπει νὰ ἀποδοθῆ και τὸ «Ὀνομαστικὸν περὶ τοῦ Παντός . . . Πέστη, 1806.» τοῦ Ἀνθίμου, μετάφραση τοῦ ἔργου τοῦ Comenius, τοῦ σοφοῦ παιδαγωγοῦ, πού στὴν Οὐγγαρία εἶχε ἰδιαίτερη ἐκτίμηση και διάδοση. Τὸ νεοελληνικὸ χειρόγραφο τοῦ «Orbis Pictus», ἡ ἀνέκδοτη μετάφραση τοῦ Γ. Ζαβίρα, δείχνει, πὼς ἡ ἐπιρροή, πού ἀναφέραμε, δὲν ἦταν μεμονωμένο φαινόμενο.

Μερικὰ ἀπὸ τὰ ἐντυπα τῆς συλλογῆς μας ἀποτελοῦν ἀπόδειξη γιά τὴν ἀπὸ ἄλλου πολὺ γνωστή, ἐκπολιτιστικὴ δράση τῆς ἐλληνικῆς διασπορᾶς μεταξὺ τῶν ὁμοθρήσκων Βαλκανικῶν λαῶν. Ὁ Γ. Ῥόζια, Μακεδονοβλάχος ἔπαικος τῆς χώρας μας, στὸ ἔργο του: «Ἐξετάσεις περὶ τῶν Ῥωμαίων ἢ τῶν ὀνομαζομένων Βλάχων . . . Πέστη, 1808.» τονίζει, πὼς ὁ ἴδιος θεωρεῖ τὴ νεοελληνικὴ γλῶσσα ὡς ὄργανο συνδέσμων μέσα στοὺς Βαλκανικοὺς λαοὺς και γιά τοῦτο τὴ μεταχειρίζεται στὰ ἔργα του. Ὁ ἴδιος ἐκδίδει στὰ 1809 στὴ Βούδα και ἄλλο ἐλληνόγλωσσο βιβλίο μὲ τὸν τίτλο: «Τέχνη τῆς Ῥωμανικῆς ἀναγνώσεως». Στὸν ἴδιο πνευματικὸ κύκλο ἀνήκουν ἀκόμη μηρικὰ ἐλληνορουμανικὰ ψαλτήρια, τὸ «Λεξικὸν Ῥωμαϊκοσλαβωνικόν» (1803) και μιὰ μετάφραση ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Πλουτάρχου σὲ γλῶσσα ἀπλοελληνικῆ και σερβικῆ μὲ τὸν τίτλο: «Καθρέπτης τοῦ ἀνδρογόνου» (1808). Ἐδῶ ἀναφέρομε, πὼς μεταξὺ τῶν ἐντύπων μας ἡ ἀρχαία λογοτεχνία ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ ἐλάχιστα τεμάχια, σὰν τὴν ἄνω μετάφραση, τὸ ἀρχαῖο μυθιστόρημα: «Τὰ κατ' Ἀνθειαν και Ἀβροκόμη» και μερικὰ ἐκλεκτὰ κομμάτια μέσα στὰ σχολικὰ ἀναγνωστικά.

Ἐξαιρετικὴ σημασία ἔχουν μέσα στὰ βιβλία τῶν τυπογραφείων τῆς Οὐγγαρίας οἱ σερβικὲς και ρουμανικὲς μεταφράσεις ἀπὸ τὰ νεοελληνικά. Καὶ αὐτὰ ἀποτελοῦν σπουδαῖες μαρτυρίες γιά τὸν ἐκπολιτιστικὸ ρόλο τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὰ Βαλκάνια. Ἐδῶ ἀνήκουν: ἡ ρουμανικὴ μετάφραση τῆς «Ποικίλης Διδασκαλίας» τοῦ Πολυζώη Κοττοῦ (Nagyszeben 1811), ἡ ρουμανικὴ μετάφραση ἐνός ἔργου τοῦ Δημ. Δάρβαρη (Buda 1818), καθὼς

¹ Horváth E., Archivum Philologicum 61 (1937) 361—368.

τὸ «*Νέον Ἄνθος Χαρίτων*» καὶ ἡ «*Θυσία τοῦ Ἀβραάμ*» σὲ μετάφραση τοῦ Σέρβου Βικεντίου Rakics. Τὸ Κρητικὸ δρᾶμα, μάλιστα, εἶχε πολλὰς ἐκδόσεις — σὲ μετάφραση σερβικὴ — στὴν Οὐγγαρία. Οἱ Ἕλληνες, καθὼς τὸ ἀναφέραμε, ἐφρόντισαν νὰ διαδίδουν μεταξὺ τῶν Σέρβων καὶ Ρουμάνων ὁμοιοτήτων τους μαζὶ μὲ τὴ δική τους παιδεία καὶ τὰ ἀγαθὰ τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ. Ἀξιοπερίεργη μαρτυρία αὐτοῦ τοῦ ρόλου ἀποτελεῖ μέσα στὰ βιβλία τῆς συλλογῆς μας τὸ «*Ahilefs la Schiro*» (Nagyszeben, 1797) : ρουμανικὴ μετάφραση ἐνὸς ἔργου τοῦ Metastasio, ποῦ εἶχε γιὰ βάση ὄχι τὸ πρωτότυπο ἰταλικὸ κείμενο, ἀλλὰ μιὰ νεοελληνικὴ μετάφρασή του. Ὁ μεταφραστὴς τὸ θεωρεῖ φυσικώτατο. Ἀκόμη καὶ ὁ ρουμανικὸς πρόλογός του πρὸς τὸν ἀναγνώστη δὲν εἶναι, οὐσιαστικά, ἄλλο παρὰ ἓνας ἔπαινος τῆς ἑλληνικῆς.

Ξεχωριστὴ θέση ἀνήκει μέσα στὰ βιβλία αὐτὰ στὶς οὐγγρικὰς μεταφράσεις ἀπὸ τὰ νεοελληνικά. Εἶναι βιβλία ἀποκλειστικὰ θρησκευτικοῦ περιεχομένου. Αὐτὲς οἱ μεταφράσεις, ποῦ ἐμφανίζονται ἀπὸ τὰ 1790, εἶναι σημαντικὲς καὶ ἀπ' αὐτὴ τὴν ἄποψη, πὼς ἡ παρουσία τους ἀποτελεῖ τεκμήριον γιὰ τὴ μεταβολή, ποῦ ἄρχισε νὰ συντελεῖται ἀπὸ τότε σὲ μερικὰ στρώματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Οὐγγαρίας. Γιατὶ καὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ ἔντυπα μποροῦμε νὰ συμπεράνωμε, πὼς ἤδη κατὰ τὸ 18. αἰ. ἄρχισε ἡ ἀφομοίωση τῶν Ἑλλήνων ἐποίκων τῆς χώρας μας, ποῦ τὸ ἀποτέλεσμά της ἀποκρυσταλλώθηκε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν σὲ μιὰ κοινὴ ἀπόφαση τῶν ἀπογόνων. Σύμφωνα μ' αὐτὴ τὴν ἀπόφαση τ' ἀπομεινάρια τῶν παλαιῶν κοινοτήτων ὀνομάζονται στὸ ἐξῆς: «*Οὐγγρικὲς κοινότητες ἑλληνικῆς προελεύσεως*».

Βλέπομε ἀπὸ τὰ παραδείγματα, ποῦ ἀναφέραμε, πὼς ἡ συλλογὴ τῶν νεοελληνικῶν ἐντύπων τῆς Οὐγγαρίας πλουτίζει μὲ χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα τὶς γνώσεις μας ὅσο γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ καὶ τὸν ἐκπολιτιστικὸ ρόλο τῶν Ἑλλήνων τῆς χώρας μας. Πρέπει ὅμως νὰ σημειώσωμε, πὼς εἴμαστε ἀκόμη στὴν ἀρχή. Ἡ ἐπιστημονικὴ ἐξέταση καὶ ἐπεξεργασία τῶν ἐντύπων εἶναι ἔργο τοῦ μέλλοντος. Τὰ βιβλία αὐτὰ μόνον μετὰ τὸ τέλος αὐτῶν τῶν ἐρευνῶν θὰ ρίξουν ἀληθινὸ καὶ ἀφθονώτερο φῶς ἀπάνω στὸ ἔδαφος, ποῦ λίγο γνωρίζομε ἴσα μὲ σήμερα.

Ἦστερα ἀπὸ τὴν ἐξέταση τῶν βιβλίων ἀπὸ τὴν ἄποψη τῆς χρονολογίας, τοῦ περιεχομένου καὶ τῶν πνευματικῶν διεθνῶν δοσολήψεων μένει ἀκόμη νὰ τὰ κατατάξωμε κατὰ τοὺς τόπους καὶ τὰ τυπογραφεῖα, ὅπου δημοσιεύθηκαν. Τὰ στοιχεῖα, ποῦ θ' ἀναφέρωμε παρακάτω, ἀφοροῦν ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον τὰ ἑλληνόγλωσσα ἔντυπα τῆς Οὐγγαρίας χωρὶς νὰ λάβωμε ὑπ' ὄψη μας τὶς μεταφράσεις. 11 βιβλία τυπώθηκαν σὲ διάφορα ἐπαρχιακὰ τυπογραφεῖα τῆς Οὐγγαρίας: 3 στὸ Nagyszeben, 2 στὸ Brassó, ἀπὸ ἓνα στὶς πόλεις Győr, Nagyszombat, Pozsony, Sárospatak, καὶ 2 στὸ Újvidék. 21 ἔντυπα βγήκαν στὴ Βούδα (μεταξὺ αὐτῶν 18 ἀπὸ τὸ βασιλικὸ τυπογραφεῖο τοῦ πανεπιστημίου, 3 δὲ σημειῶνον τὸ ὄνομα τοῦ τυπογραφείου), 59 τυπώθηκαν στὴν

Πέστη (41 στο τυπογραφείο Trattner—Károlyi, 4 στο κατάστημα τοῦ Φραγκίσκου Patzkó, 2 στο Ἰωσήφ Lettner, 1 στο Ἰωσήφ Beimel, 1 στο Pallas, 12 χωρὶς τὸ ὄνομα τοῦ τυπογράφου). Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοί, φυσικά θὰ τροποποιηθοῦν λίγο κατὰ τὴν πορεία τῶν περαιτέρω ἐρευνῶν. Ἄλλὰ ἀπὸ τὸ γεγονός, πὼς τὰ περισσότερα (περὶ τὰ 80) ἔντυπα εἶναι τυπωμένα στὴν Πέστη καὶ στὴ Βούδα, φαίνεται, πὼς τὸ κέντρο τοῦ πνευματικοῦ βίου τῶν Ἑλλήνων ἐποίκων τῆς χώρας βρισκόταν στὴν πρωτεύουσα. Ἐξ ἄλλου οἱ ἄνω ἀριθμοί, τοπωνυμίες καὶ ὀνόματα τυπογράφων παρέχουν ἄγνωστα στοιχεῖα σχετικὰ πρὸς τὴν ἱστορία τῆς ξενόγλωσσης τυπογραφικῆς παραγωγῆς τῆς χώρας μας. Γιατὶ πρέπει νὰ τοιμισθῆ, πὼς ἓνα μέρος τῶν ἐντύπων τῆς συλλογῆς μας εἶναι ἄγνωστο καὶ στοὺς ξένους καὶ στοὺς Οὐγγρους βιβλιογράφους.

Ἀντικείμενο εἰδικῆς μελέτης πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ ἡ ἐξέταση τῆς περαιτέρω τύχης τῶν ἐντύπων μας: ἡ διάδοση, οἱ περιπέτειες καὶ ἡ διατήρησή τους. Ἐδῶ περιοριζόμαστε στὸ νὰ ἀναφέρουμε συντομώτατα τὰ κυριότερα σημεῖα αὐτῆς τῆς ἱστορίας. Ἐὰν συλλογισθοῦμε, πὼς κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας τὰ ἑλληνικὰ βιβλία, καθὼς τὸ ἀναφέραμε παραπάνω, ἀποτελοῦσαν κρίκο συνδέσμου μέσα στὰ σκορπισμένα μέλη τοῦ Γένους, ξυπνοῦσαν τὴν ἐθνικὴ συνείδηση καὶ προπαρασκεύαζαν τὴν πολιτικὴ ἀπελευθέρωση, πρέπει νὰ θεωρήσωμε φυσικό, πὼς τὰ ἑλληνικὰ ἔντυπα μὲ ὅποιοδήποτε περιεχόμενο ἔβρισκαν κοινὸ καὶ ἀγοραστὲς σὲ ὅλα τὰ στρώματα τῆς διασπορᾶς, ἀφοῦ, μάλιστα, δὲν ἔλειπε καὶ ἡ ὕλική βάση: ἡ οἰκονομικὴ εὐημερία τῶν ἐποίκων. Στὴν προστασία τοῦ ἑλληνικοῦ βιβλίου οἱ Ἕλληνες τῆς Οὐγγαρίας δὲν ἔμειναν πίσω ἀπὸ τοὺς ἔξω συναδέλφους τους. Αὐτὸ ἀποδεικνύεται ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν ὑπαρξὴ τῶν ἐντύπων τῆς συλλογῆς μας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς καταλόγους τῶν συνδρομητῶν, ποὺ τυπώθηκαν ἐδῶ ἢ στὶς ἐκδόσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ. Βλέπομε ἀπὸ τὰ ὀνόματα καὶ τὴν πατρίδα τῶν συνδρομητῶν, πὼς οἱ δικοὶ μας ἔποικοι θεωροῦσαν τὴν προστασία τοῦ ἑλληνικοῦ βιβλίου ὡς ἐθνικὴ ὑπόθεση καὶ ἀγόραζαν καὶ τίς πιὸ ἀκριβὲς ἐκδόσεις ἀνὰ ἑκατοντάδες ἀντίτυπα. "Ὅσο γιὰ τὴ διάδοση τῶν βιβλίων, τὸ παράρτημα τοῦ «Μ. Ἀλφαβηταρίου» (Πέστη, 1800) περιέχει ἓνα τυπωμένο κατάλογο μὲ τὸν τίτλο: «Ἑλληνικὰ καὶ ἀπλὰ βιβλία ὅποῦ πωλοῦνται παρὰ τοῖς κυρίοις Πελεγκάδες εἰς Πέστην». Ὁ κατάλογος αὐτὸς εἶναι ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἓνα ἀπὸ τὰ σπανιώτερα τεκμήρια γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ καὶ κίνηση τῶν Ἑλλήνων καὶ παρέχει νέα στοιχεῖα ὡς πρὸς τίς πνευματικὲς ἀπαιτήσεις καὶ τὸν κύκλο τοῦ πνευματικοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν ἐποίκων μας, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἀποτελεῖ σχεδὸν μοναδικὴ ἀπόδειξη γιὰ τὸ σπουδαῖο γεγονός, πὼς περὶ τὰ 1800 στὴν οὐγγρικὴ πρωτεύουσα — ὡς κέντρο τοῦ πνευματικοῦ βίου τῆς χώρας μας — ὑπῆρχαν ἑλληνικὰ βιβλιοπωλεῖα. Ἄλλη ἀπόδειξη γιὰ τὴν προστασία καὶ διάδοση τοῦ ἑλληνικοῦ βιβλίου παρέχουν οἱ ἰδιωτικὲς βιβλιοθηκὲς καὶ συλλο-

γές χειρογράφων μερικῶν μορφωμένων σὰν τῶν Γ. Καλλονᾶ, Γ. Ζαβίρα, Εὐφρ. Πόποβιτς καὶ ἄλλων, πὸν μὲ ἀξιοθαύμαστη ὕλική θυσία ἐφρόντισαν νὰ ἰκανοποιῶν τὴν ἄσβεστη δόξα τους γιὰ μόρφωση καὶ πνευματικὴ τελειοποίηση.

Τῆ μνήμη αὐτῆς τῆς — ἀπὸ ἐθνικὸ αἶσθημα ποτισμένης — καλλιεργείας τοῦ βιβλίου φυλάττουν ἀκόμη καὶ σήμερα οἱ διάφορες ἑλληνικὲς κοινοτικὲς βιβλιοθήκες τῆς Οὐγγαρίας. Καὶ τὰ ἔντυπα τῆς συλλογῆς μας βρῖσκονται σὲ μεγάλο μέρος — κοντὰ στὴ βιβλιοθήκη τοῦ Δήμου Κοζάνης καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου μας — σ' αὐτὲς τὲς κοινοτικὲς βιβλιοθήκες. Μεταξὺ τῶν βιβλιοθηκῶν αὐτῶν πρώτη θέση κατέχει ἡ ἑλληνικὴ βιβλιοθήκη τῆς Πέστης μὲ 57 χειρόγραφα, 1632 τόμους ἔντυπα καὶ πλούσια ἀρχεῖα. Κατέχει 20 ἀπὸ τὰ νεοελληνικὰ ἔντυπα τῆς Οὐγγαρίας. Ἡ τακτοποίησή της καθὼς καὶ ἡ δημοσίευση τοῦ καταλόγου τῶν χειρογράφων καὶ τῶν ἑλληνικῶν ἐντύπων ὀφείλεται στὴν πρωτοβουλία τοῦ κ. Ἰουλίου Moravcsik.¹ Χρειάζεται ἀκόμη ἡ δημοσίευση τοῦ καταλόγου καὶ τῶν ξενογλώσσων ἐντύπων ὡς τεκμηρίων τῆς ἐπαφῆς τῶν Ἑλλήνων μὲ τὴν πνευματικὴ ζωὴ τοῦ περιβάλλοντος. — Στὸν κ. Ἰ. Hajnóczy ὀφείλεται ἡ τακτοποίηση καὶ ἡ διατήρηση τῆς κοινοτικῆς βιβλιοθήκης καὶ τῶν ἀρχείων τοῦ Kecskemét.² Ἀπὸ τὸν κατάλογο, πὸν δημοσιεύθηκε στὴ σχετικὴ μονογραφία τοῦ κ. Ἰ. Hajnóczy, βλέπομε πὼς 3 ἀπὸ τὰ 17 οὐγγροελληνικὰ ἔντυπα τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχουν μόνον στὸ Kecskemét. Ἀπὸ τὰ ἀξιοπεριεργα τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Kecskemét ἐξαίρομε: τὸ ὑπ' ἀρ. I κομπὸ χειρόγραφο ἀπὸ τὴν περίφημη συλλογὴ τοῦ Γ. Καλλονᾶ, ἐφημερίου στὸ Gyöngyös τῆς Οὐγγαρίας· τὸ ὑπ' ἀρ. XV. χειρ., πὸν ἐπιγράφεται «Περιήγησις», ἔργο ἀνέκδοτο τοῦ Γ. Ζαβίρα, πὸν τὸ εἶχαμε θεωρήσει γιὰ χαμένο, ἄξιο νὰ δημοσιευθῇ ὡς σπάνιο τεκμήριον γιὰ τὴ μόρφωση τῶν Ἑλλήνων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· τὸ ὑπ' ἀρ. XVI. χειρ. εἶναι πολύτιμο ὡς αὐτόγραφος κατάλογος τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἰδίου σοφοῦ ἀπὸ τὰ 1801· τὸ ὑπ' ἀρ. XVII. χειρ. περιέχει τὴ μετάφραση ἐνός ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ Cante-mir γραμμὴ ἀπὸ τὸ Γ. Ζαβίρα, πὸν τὴν ἀξία του ὑψώνει καὶ τὸ περιστατικό, πὼς τὰ τυπωμένα ἀντίτυπα εἶναι σχεδὸν ὅλα ξαφανισμένα. Ἀκόμη καὶ τὰ μητρῶα τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Kecskemét περιέχουν σπουδαῖα καὶ ἄγνωστα στοιχεῖα σχετικὰ μὲ τοὺς Ἕλληνας τῆς χώρας μας. Ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρωμε ἓνα μόνον παράδειγμα. Στὰ μητρῶα I. Γ' ἀρ. 79 διαβάζομε τ' ἀκόλουθα (σὲ γλῶσσα σλαβικῆ): «Ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ, Γεώργιος Ζαβίρας, κάτοικος τοῦ Szabadszállás, τῆς Ἀνατολικῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, ἀπεβίωσε τὴν 28 Αὐγούστου 1804. Τὸν ἐκήδευσα στὸ δημοτικὸ νεκροταφεῖο τοῦ Kecskemét, τὴν ἐπομένῃ μέρα τοῦ θανάτου του στὶς 29 Αὐγούστου ἐγὼ ὁ ἐφημέριος τοῦ ἐδῶ

¹ Βλ. A. Graf: Κατάλογος τῆς ἐν Βουδαπέστη βιβλιοθήκης Γεωργίου Ζαβίρα, Βρ. 1935.

² Βλ. Ἰ. Hajnóczy: Ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ Kecskemét. Budapest, 1939.

ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ναοῦμ Πόποβιτς, ἐφημέριος τοῦ Kecskemét, ἰδιοχείρως». — Ἐπίσης πολὺ πλούσια εἶναι ἡ κοινοτικὴ βιβλιοθήκη τοῦ Miskolc, τακτοποιημένη ἀπὸ τὸν κ. Κ. Πόποβιτς. Δὲν ὑπάρχει ἀκόμη τυπωμένος κατάλογος τῶν βιβλίων καὶ τῶν ἀρχείων, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ χειρόγραφα στοιχεῖα φαίνεται ἡ μεγάλη ἀξία τῆς συλλογῆς. — Κατὰ μιὰ περαστικὴ ἐπίσκεψιν εἶδαμε στοὺς σήμερα ἐρήμους ναοὺς τῶν πόλεων Gyöngyös καὶ Eger διάφορα ἑλληνικὰ βιβλία καὶ παλαιὰ χαρτιὰ ἀναφερόμενα στὴ ζωὴ τῶν ἐποίκων: ὄλα σὲ ἀταξία, σὲ κατάστασιν ἑλεεινῇ. Πιθανώτατα καὶ στὶς πόλεις Karcag, Komárom, Szentes, Hódmezővásárhely καὶ στὶς ἑλληνικὰς ἐκκλησίες ἄλλων μερῶν τῆς Οὐγγαρίας βρισκονται ἑλληνικὰ ἢ καὶ ξενόγλωσσα ἔντυπα, χειρόγραφα, ἐπιστολὰς καὶ ἐπίσημα χαρτιὰ, πὺν σχετίζονται μὲ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς χώρας μας.

Ἡ ἐξερεύνησις, τακτοποίησις καὶ ἐπεξεργασία αὐτοῦ τοῦ πολυτίμου ὕλικου — προτοῦ νὰ καθῆ — εἶναι ἀπὸ τὰ ἐπείγοντα καθήκοντα τῶν νεοελληνιστῶν τῆς Οὐγγαρίας. Ἄλλὰ ἡ ἀτομικὴ πρωτοβουλία μόνη τῆς δὲν ἀρκεῖ γιὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου αὐτοῦ. Ἐπιβάλλεται ἡ σύστασις μιᾶς μεγάλης ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν διάσωσιν καὶ διατήρησιν τῶν ἑλληνικῶν ναῶν, μνημείων, βιβλιοθηκῶν καὶ ἀρχείων τῆς Οὐγγαρίας. Καὶ χρειάζεται νὰ βροθῆ ἡ ὕλικὴ βάση γιὰ τίς σχετικὰς ἔρευνας καὶ δημοσιεύσεις.

Πρέπει νὰ τονίσωμε, πὺς τὰ διάφορα τυπωμένα καὶ ἄλλα μνημεῖα τοῦ πνευματικοῦ βίου τῶν Ἑλλήνων ἐποίκων μας δὲν ἀποτελοῦν μόνον πολῦτιμα τεκμήρια γιὰ τὴν ἀθροαστὴ ζωτικότηταν καὶ τὸ μεγαλεῖο τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀλλὰ μαζὶ μὲ τὰ σερβικά, ρουμανικά καὶ ἄλλα παραδείγματα παρέχουν νέας ἀποδείξεις γιὰ τὸ ἱστορικὸ γεγονός, πὺς στὴ χώρα μας οἱ διάφορες μειονότητες εἶχαν πληρεστάτη ἑλευθερίαν νὰ καλλιεργοῦν τὸν ἰδιαίτερον ἐθνικὸν πολιτισμὸν τους.

I. GÖRÖG SZERZŐK MAGYARORSZÁGON MEG-
JELENT MŰVEI. — ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΤΥΠΩΜΕΝΑ ΣΤΗΝ
ΟΥΓΓΑΡΙΑ.

a) Görögnyelvű nyomtatványok. — *Εντυπα
ἐλληνικά.

1. (Nagyszombat 1713). — *Όργανον προγυμναστικὸν πάνν ὠφέλιμον, τοῦ ὀρθῶς ἀναγινώσκειν, γράφειν, κλίνειν, σχηματίζειν, συντάττειν, ὃ συνετέθη μὲν παρὰ τοῦ ἱερολογιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κυρίου κυρίου Χρυσάνθου Ἐπειρώτου Ζηταίου, τοῦ ἐκ σεβασμίας μονῆς τοῦ ἁγίου ἐνδόξου προφήτου Ἡλιοῦ τοῦ Θεσβίτου. Ἐτυπώθη δὲ κοινῆς ὠφελείας εἵνεκα ἀναλώμασι τοῦ εὐγενεστάτου κυρίου κυρίου Ἐμμανουὴλ καπιτανέου Μακεδόνοσ Νικολιοῦ τοῦ Παιστινιώτου. Ἐν τῇ τῆσ Παννονίας τύποισ ἀκαδημικοῖσ Τυρναευσία σωτηριῶ ἔτει ἀγῖν Πιανεφιῶνοσ ἐβδόμη φθίνοντοσ.

8°, 3 + 194. — Cf. Legrand (XVIII. s. I tome) 110.

*2. (Pest 1787). — Ἱατρικαὶ Παρανέσεισ εἰσ τὰσ ὁποίασ περιέχονται τὰ πλέον συνεχέστερα καὶ κοινότερα ἐσωτερικὰ πάθη, τὰ σημεῖα, καὶ αἱ Ἱατρεῖαι αὐτῶν. Ἄσ ἐξέδοτο εἰσ οὐγγαρικὸν ἰδίωμα ὃ Ἐξοχώτατοσ, καὶ ἐν Ἱατροφιλοσόφοισ ἄριστοσ Ῥάτζ Σαμονήλ, ὃ καὶ τῆσ Ἀνατομίασ τῆσ ἐν Πέστα Ἀκαδημίασ διδάσκαλοσ. Νῦν δὲ πρῶτον διὰ κοινὴν ὠφέλειαν τοῦ Γένουσ ἡμῶν μεταφρασθεῖσαι εἰσ τὴν ἀπλήν ἡμῶν διάλεκτον παρὰ Γεωργίου Ἰωάννου Ζαβίρα τοῦ Σιατιστέωσ. Τύποισ δὲ ἐκδοθεῖσαι σπουδῆ καὶ δαπάνῃ τοῦ αὐταδέλφου αὐτοῦ Κυρίου Κωνσταντίνου Ζαβίρα. Ἐν Πέστα, α ψ π ζ', ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τοῦ Ἰωσήφου Λέττινερ.

8°, 16 + 224. — B, K, M, Mi. — Cf. Horváth 37—40, 106—107.

***3. (Pest 1787).** — Ἱερὰ ἱστορία τῆς παλαιᾶς καὶ νέας Διαθήκης εἰς χρῆσιν τῶν ἀρχαρίων νέων. Τύποις ἐξεδόθη ἐν Πέστα τῷ ἔτει 1787.

12°, 42. — K (csonka példány — κολοβομένο ἀντίτυπο.) — Az iró előszava — Πρόλογος τοῦ συγγραφέα: «ἠθέλησα νὰ ἐκδώσω εἰς φῶς τὸ μικρὸν τοῦτο βιβλίον — τὸ ὅποιον δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ μία συλλογὴ ἤτοι ἓνα ἀπάνθισμα τῶν Ἱστοριῶν τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς, διὰ νὰ τὸ μανθάνουν τὰ παιδία εὐθὺς μετὰ τὸ ἀλφάβητον· ποῖον γὰρ ἄλλο βιβλίον εἶναι ὠφελιμώτερον, ἢ ἀναγκαιότερον ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Γραφήν; ὅθεν παρακαλῶ τοὺς διδασκάλους, ὁμοῦ καὶ τοὺς πατέρας, τῶν παιδίων (ἐὰν ἀγαποῦν τὴν προκοπὴν των) νὰ ἀφήσωσι τὴν παλαιὰν συνήθειαν, καὶ νὰ παραδώσωσιν εἰς τὰ παιδία τοῦτο τὸ βιβλίον, μετ' ὀλίγον γὰρ θέλουσιν ἰδῆ ὅτι καταλαμβάνοντα τὰ παιδία, ἐκεῖνα ὁποῦ ἀναγινώσκουσιν, θέλουσιν ἀποκτήσῃ μίαν καλλιτέραν προθυμίαν εἰς τὴν μάθησιν. ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος φυσικᾶ ἀγαπᾷ ἐκεῖνο ὁποῦ καταλαμβάνει καὶ ἀποστρέφεται ἐκεῖνο ὁποῦ ἀγνοεῖ. Γ. Ζ.» — Cf. Σάθας 541: «Γεώργιος Ζαβίρας, Ἱερὰ Ἱστορία, ἐκ τοῦ γερμανικοῦ μεταφρασθεῖσα. Ἐν Πέστη 1787, ἀνετυπώθη δις ἐν Βιέννῃ, καὶ ἐν Βούδῃ».

***4. (Pest 1787).** — Ὀνοματολογία βοτανικὴ τετραγλωττος. *Ἦγουν βιβλίον ὁποῦ περιέχει τὰ ὀνόματα διαφόρων βοτανῶν εἰς τέσσαρας διαφόρους διαλέκτους τουτέστιν ἑλληνικὴν, ἀπλῆν, λατινικὴν καὶ οὐγγαρικὴν. Συντεθὲν ἐκ διαφόρων βοτανικῶν συγγραφέων παρὰ τοῦ Κωνσταντίνου Ἰωάννου Ζαβίρα εἰς ὠφέλειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ μας Γένους. Ἐν Πέστα 1787 ἀρπξ'. Παρὰ Ἰωσήφ Λέττινερ.

8°, 8 + 87. — B, K. — Cf. Horváth 55—59, 109—110.

5. (Pest 1788). — Μιχαὴλ Παπαγεωργίου, Τὸ μέγα ἀλφαβητάριον, ὅπερ ἐξέδοτο ἐν Βιέννῃ τῷ ἔτει 1771 καὶ δευτέρους τύποις ἐν Πέστα τῆς Οὐγγαρίας τῷ ἔτει 1788.

Cf. N 461—6., Σάθας 525.

***6. (Pest 1792).** — Πρόχειρος, καὶ εὐπόριστος διδάσκαλος, τῶν πρωτοπέτρων Ρωμελιτῶν, τῆς γερμανικῆς γλώσσης. Τουτέστι, βιβλίον ἐπωφελέστατον, καὶ ἀναγκαιότατον, εἰς ἐκείνους τοὺς Ρωμελίτας ὁποῦ ποθοῦσι, διὰ νὰ μάθωσι τῶν Γερμανικῶν Γραμμάτων τὴν Ἀνάγνωσιν, διαφόρων πραγμάτων ὀνομασίας. Καὶ Συνομιλίας ἀναγκαιότατας, ὡσὰν ὁποῦ περιέχει πρῶτον, Γερμανικὸν Ἀλφαβητάριον, δεύτερον, Ρωμαῖκογερμανικὸν Λεξικόν, καὶ τρίτον, Γερμανορωμαϊκοδιαλόγους, διὰ περισσοτέραν δὲ ὠφέλειαν τῶν ἀρχαρίων τῆς Γερμανικῆς Γλώσσης, συγγραφέντα μὲν τὰ Γερμανικά, καὶ μετὰ τὰ Γερμανικά καὶ Ἑλληνικά Γράμματα, καὶ ἐρανισθέντα, παρὰ τοῦ Μιχαὴλ Παπαγεωργίου, τοῦ Σιατιστεύς. Τύποις δὲ ἐκδοθέντα, νῦν τὸ δεύτερον, δι' ἐξόδων, καὶ δαπάνης, τοῦ τιμιωτάτου, καὶ χρησιμοωτάτου, Κυρίου, Γεωργίου Κωνσταντίνου Πέλεγκα, τοῦ ἐκ Καστορίας. Ἐν Πέστα. 1792. Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τοῦ Φρανκίσκου Πάτζκο.

8°, 8 + 236. — Budapesti egyetemi Görög Filológiai Intézet [= Πανεπιστημιακῶν Ἰνστιτουτῶν Ἑλληνικῆς Φιλολογίας στῆ Βουδαπέστη], Κο. — Címleapbeírás — Σημείωση στὸ ἐξώφυλλο: «Καὶ τότε τοῦ Γεωργίου Δημητρίου Κλῆ.»

***7. (Buda 1795).** — Πανηγυρικὸν ποίημα προσφωνηθὲν εἰς τὴν κοσμοσωτήριον ἑορτὴν τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

οὕτως δὲ παραφρασθὲν χάριν ὠφελείας τῶν νέων. Καὶ ἀφιερωθὲν τῇ ἐν Πέστα φιλοχρίστῳ κοινότητι τῶν ἀνατολικῶν ὀρθοδόξων. Ἐν τῇ Βασιλικῇ Τυπογραφίᾳ τῆς κατὰ Πέσταν Ἀκαδημίας. Ἔτει αὐτοῦ Δεκεμβρίῳ κγ'.

8° 12. — B. — Cf. Inventarium librorum Bibliothecae Georgii condam Zabira, Szekesfőv. levéltár [= Δημοτικὰ Ἀρχεῖα Βουδαπέστης] Intim. A. M. 4294 : «Expositio Historica Nativitatis Christi. Graece. Pest 1755». (Ἄντι 1795 helyett !)

8. (Pest 1795). — Πολυζώη Κομποῦ, Πένθιμον εἰς τὴν ἄωρον θανάτῳ τοῦ ὑψηλοτάτου πρίγκιπος καὶ ἀρχιδουκὸς Ἀλεξάνδρου Λεοπόλδου Παλατίνου πάσης Οὐγγαρίας ἐκ μέρους τῶν κατὰ τὴν Οὐγγαρίαν Βλάχων καὶ Ἑλλήνων. Ἐν Πέστα κατὰ τὸ 1795 Ἰουλ. 20.

4°, 3 lev. — 3 φύλλα. — N 520, Petrik II. 440.

***9. (Buda 1796).** — Θησαυρὸς γραμματικῆς. Συντεθεὶς μὲν ὡς οἶον τε εὐμεθόδως παρὰ τοῦ ἐπιστημονικωτάτου ἱατροφιλοσόφου Κωνσταντίνου Καραϊωάννου περιέχων ἀνελλιπῶς ἐκ πάντων τῶν γραμματικῶν τὸ κάλλιστον. Ἀφιερωθεὶς δὲ τοῖς ἐκλαμπροτάτοις καὶ ἔλλογιμοῖς υἱοῖς τοῦ ὑψηλοτάτου εὐσεβεστάτου καὶ σοφωτάτου ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας κυρίου Ἰωάννου Ἀλεξάνδρου Κωνσταντίνου Μουροῦζη Κωνσταντίνῳ, Γεωργίῳ, Δημητρίῳ, Νικολάῳ, καὶ τῷ ἐκλαμπροτάτῳ ἀνταδελφῷ αὐτοῦ κυρίῳ Παναγιώτῃ. Νῦν πρῶτον τύποις ἐκδίδεται μετὰ προσθήκης πολλῶν Κανόνων ἀνεκδότων, καὶ ἀναγκαίων παραδειγμάτων φιλοπόνῳ σπουδῇ, καὶ ἀκριβῆ διορθώσει τοῦ ἐν Ἱερεῦσιν ἐλαχίστου Πολυζώη Κομποῦ διδασκάλου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων. Ἐν Βούδα. Ἐν τῇ Βασιλικῇ Τυπογραφίᾳ τῆς κατ' Οὐγγαρίαν Ἀκαδημίας 1796.

8°, I. 8 + 371, II. 16 + 441 + 101. — B. K, Mi. — Értékes előfizetdi névsorral — Περιέχει ἀξιοσημεῖωτο κατάλογο συνδρομητῶν.

***10. (Buda 1800).** — Βιογραφία τοῦ Μποναπάρτε ἀπὸ τὸ γερμανικὸν εἰς τὴν ἡμετέραν ἀπλήν διάλεκτον. Ἐν Βούδα, τύποις τοῦ Καισαροβασιλικοῦ Πανδιδασκηρίου 1800.

8°, 43 + 3. — B — Az előszó után — Ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸν πρόλογο : «Ὁ ὑπογεγραμμένος Κωνσταντίνος Γεωργιάδης Κούτζικος ἐρμηνευτὴς εἰς τὰ τῆς πραγματείας καὶ διαλέκτων.» Σ. 46 l. : «Σημειώσεις. Τὸ παρὸν ἐγχειρίδιον, ὁμοίως ἢ ἱστορία τοῦ ἀειμνήστου πρίγκιπος Σουβαρόφ, ἐστὶ ὁ βίος τοῦ Πασβανζόγλου, καὶ ἄλλα διάφορα βιβλία ὁμοεικέα πωλοῦνται διὰ λογαριασμόν μου εἰς τὸ μαγαζὶ τοῦ τιμιωτάτου κυρίου Νικολάου Μανρίκη εἰς τὴν νέαν πιάζαν ἐδῶ εἰς Πέσταν ὁμοίως καὶ ὅποιος ἀγαπήσῃ ἀπὸ μακρότερον διὰ τὴν παραγγέλλῃ ἅς γράψῃ εἰς ὄνομα τοῦ ἄνω εἰρημένου φίλου, ἐμβάζωντας καὶ τὸ κῶστος διὰ μὲν τοῦ Μποναπάρτε 10 γροσσίκια, διὰ τοῦ Σουβαρόφ 12 γροσσίκια, καὶ διὰ τοῦ Πασβανζόγλου 4 γροσσίκια, ἕνα γροσσίκι κἀμνεῖ 3 παράδες Τουρκίας. Ὁ ποιητὴς Κ. Γ. Κούτζικος.»

***11. (Pest 1800).** — Βιογραφία τοῦ Πασβαντόγλου τριῶν τοιῶν Πασιᾶ τῆς Ὄθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, καὶ πληρεξουσίου ἀρχηγῶ εἰς Βιδίνι καὶ ὄλον τὸ Παραδούναβο· συλλεχθεῖσα ἀπὸ τὰ Γερμανικά. Ἐν Πέστη· τύποις Φραγκίσκου Πάτζκον. 1800.

8°, 16. — Mi.

***12. (Pest 1800).** — Ἡθοποιία δραματικὴ ἐπιθαλάμιος ἐγκωμίων τε καὶ εὐχῶν ὑπόθεσις ἔχουσα τοῖς ἐκλαμπροτάτοις, Γαληνοτάτοις, Θεοστηρίκοις τε καὶ χαριτωνόμοις μεγάλοις ἡγεμόσι Ἰωσήφ Παλατίνῳ Οὐγκαρίας, καὶ Ἀλεξάνδρῳ Παυλοβίδι μεγάλῃ προήγκιπτι τῶν Ῥώσων ἐπὶ τῇ ἐκλάμπρῳ αὐτῶν Συζυγίᾳ τῇ γενομένῃ ἐν τῇ τῆς Μοσχοβίας Μητροπόλει. Πονηθεῖσα (ἐντὸς νυχθημέρου) παρὰ Δημητρίου Παναγιώτου τοῦ Γοβδελλᾶ τοῦ ἐκ Ῥαφάνης τῆς ἐν Θετταλία, ἀκροατοῦ τε τῶν ἐν τῇ τῆς Πέστης Βασιλικῇ Ἀκαδημίᾳ Παραδιδόμενων Φιλοσοφικῶν Μαθημάτων. Διὰ προτροπῆς τοῦ περιβλέπτον κυρίου κυρίου Στεφάνου Σμιτζ ἐγκλίτου Δεκάνου καὶ περιωνόμου διατεταγμένου δημοσίου καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἐν Πέστη Βασιλικῆς Ἀκαδημίας. Ἐν Πέστη MDCCC. Τύποις Φραγκίσκου Πάτζκου. 4°, (κατὰ τὸ «Ἑλλ.» 8°) VIII. — B, E, M.

***13. (Buda 1800).** — Ὁ ἐξωστρακισμὸς τοῦ ἀσεβοῦς Χριστοδούλου τοῦ Μονοφθάμον τοῦ ἐξ Ἀκαρνανίας ἦτοι τὸ κατὰ τῆς ἀσεβείας αὐτοῦ ἐξενεχθέν, καὶ ἐν Πάσαις ταῖς Ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίαις ἀναγνωσθὲν φρικτὸν σινωδικὸν ἤδη πρῶτον τυπωθὲν μετὰ τοῦ προοιμίον δαπάνη φιλοχρίστων. «Διηγῆσαντό μοι Παράνομοι ἀδολεσχίας, ἀλλ' οὐχ ὡς ὁ Νόμος σου Κύριε. Πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου ἀλήθεια —» Ψαλμ. ριη' 85, 86. Ἐν Βούδα, Τύποις τοῦ κατ' Οὐγκαρίαν Βασιλικοῦ Πανδιδακτηρίου. 1800.

8°, 42. — K, Ko. — Σ. 35—42. 1. «Δημήτριος Παναγιώτου ὁ Γοβδελάς Γαῖω τῷ Ἐλλογιμωτάτῳ, Χαίρειν. . . . Ἐκ Πέστης, Μαιμακτηριῶνος ὀγδόῃ ἰσταμένον κατὰ τὸ α ψ ς θ' ἔτος τὸ σωτήριον».

***14. (Pest 1800).** — Τὸ Μέγα Ἀλφαβητάριον καὶ σύντομος Χριστιανικὴ Διδασκαλία. Νῦν τὸ τρίτον, τύποις ἐκδοθέντα, ἀναλώμασι τῶν χρησιμωτάτων ἐμπόρων κυρίων Γεωργίου καὶ Διαμαντῆ Πελεγκάδων, τῶν ἐκ Καστορίας. αῶ'. Ἐν Πέστη 1800. Τύποις Φραγκίσκου Πάτζκου.

8°, 99. — M. — Σ. 3—5. 1.: «Ὁμογενεῖς. Τοῦτο τὸ ἐπωφελέστατον μέγα Ἀλφαβητάριον πόνημα τοῦ μακαρίτου Μιχαὴλ πατρὸς Γεωργίου τοῦ σιατιστέως, τὸ ὁποῖον πρὸ πολλῶν χρόνων ἐν Βιέννῃ κατὰ πρῶτον εἰς φῶς ἐδόθη προτροπῇ καὶ δαπάνῃ τοῦ τότε ἐκλαμπροτάτου ἱππέως, καὶ αυτοκρατοροβασιλικοῦ συμβούλου ἡμῶν ὁμογενοῦς Κωνσταντίνου Ἀλεξάνδρου Φιλιππίδου τοῦ Γαῖου, καὶ μετ' οὐ πολὺ διὰ τοῦ ἰδίου πονητοῦ αὐξηθέν, καὶ μὲ περισσότερα ἀναγκαῖα καὶ θεοσεβῆ πράγματα πλουτισθέν, τὸ δεύτερον ἐδώ εἰς Πέστην ἀναλώμασι τοῦ τιμωτάτου κυρίου Γεωργίου Πέλεγκα εἰς τύπον ξανεδόθη. Ἀπὸ λέγου τὸ χρησιμώτατον ἐγγχειρίδιον, μὲ ὅλον ὅπου τότε εἰς πολλὰς χιλιάδας ἐκδόθη, διὰ τὴν κοινὴν ὅμως εὐαρέσκειαν ὅπου ἀπ' ἀρχῆς ἦρθε, ἀφ' οὗ εἰς φῶς ἐφάνη, καὶ διὰ τὸ μέγα ὄφελος, ὅπου καθημερινῶς βλέπωμεν νὰ λαμβάνουν οἱ Ἀλφαβητικοὶ τοῦ Γένους μας εἰς ὅλα τὰ παιδαγωγεία ὅπου τὸ μεταχειρίζονται, δὲν ἄργησεν εἰς ὀλίγον καιρὸν διὰ νὰ γίνεται σπάνιον, τώρα δὲ ὀλοτελῶς νὰ λείπῃ. Ἐν τοιοῦτον παρατηροῦντες οἱ νῦν χρησιμώτατοι ἔμποροι κύριοι Πελεγκάδες, ἀπὸ ἔνθεον ζῆλον παρακινούμενοι, ἠθέλησαν νὰ ἀποπληρώσουν αὐτὴν τὴν κοινοζῆμιον ἔλευρι, καὶ πλουσίᾳ τῇ χειρὶ ἐξοδεύοντες, ἰδοὺ τὸ ξανατυπώνουν εἰς ἀρκετὰς χιλιάδας, κάμνοντές το τοῖς πᾶσι εὐπόριστον, καὶ καλῶς προμηθεύοντας ἢ αὐτῶν χρησιμότης διὰ νὰ μὴ γίνῃ γεμάτων παραδρομῶν, μοι ἐπρόβαλλαν νὰ ἐπιστατήσω καὶ προσέξω τὸ τύτωμά του. Ὅπως ἐγὼ ἔνθερος διὰ νὰ κοπιῶσω κἠν εἰς ὀλίγον τι πρὸς ὄφελος τοῦ γένους μου, ἐδέχθην μετὰ χαρᾶς τὸ πρόβλημα βάνοντας κάθε προσοχὴν, καὶ ἐπιμέλειαν ὅπου νὰ γίνῃ πλέον πατριωτικώτερον, καθαρώτερον ἀπὸ τὰς πρώτας

ἐκδόσεις καὶ ὅσον τὸ δυνατόν, ἐλεύθερον ἀπὸ τυπικὰ σφάλματα χωρὶς νὰ ἀποτολήσω διὰ νὰ ἀδικήσω εἰς τὸ παραμικρὸν τὸ σύγγραμμα τοῦ καλοῦ πονητοῦ ἀξάνωντας, ἢ ὀλιγοστεύοντας, προσθέτωντας, ἢ ἀφαιρόντας τίποτες ἀπὸ μέσα, καθὼς ὅλοι οἱ περιεργοὶ ἀναγνώσται θέλουν τὸ εὔρει κατὰ πάντα ὁμόφωνον μὲ τὴν δευτέραν ἐκδοσιν. Δεχθῆτε το λοιπὸν, ἀδελφοί, φιλοφρόνως, κάθε πατέρα ἄς μὴν ἀμελήσῃ νὰ τὸ ἀποκτήσῃ διὰ τὰ τέκνα του καὶ πάλιν ὅσοι ἔχετε τὴν τιμὴν νὰ εἰσθε διδάσκαλοι, μεταχειρισθῆτε το εἰς τὰ σχολεῖα σας ὅλοι μὲ ἄοκνον ἐπιμέλειαν, καὶ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς παρὰ κυρίου. «Ὅλοι δὲ τέλος πάντων ὁμοθυμαδὸν ἀνταποκριθῆτε λόγῳ εὐχαριστίας τὴν φιλογένοιαν τούτων τῶν εὐσεβῶν ἐκδοτῶν κυρίων Πελεγκάδων, καὶ αὐξήσατε τὸν ζῆλον τοὺς ἀγοράζοντες ἀφειδόλως τὸ παρὸν Βιβλίον, ἂν θέλετε νὰ εἰδῆτε εἰς φῶς ὀγλήγορα ἄλλας ἐπωφελεστεράς καὶ ψυχοσωτηρίους ἐκδόσεις ἀπὸ τὴν προθυμίαν ὅπου ἔχουν διὰ τὴν προκοπὴν τῶν ὁμογενῶν τῶν. Ἐμένα δὲ τὸν ἐλάχιστον ἀξιώσατε εὐμενῶς τῆς ὑμετέρας κοινῆς εὐνοίας, καὶ ἐβῶσθε ἐν κυρίῳ. Ὁ ὑπογεγραμμένος Κωνσταντῖνος Γεωργιάδης Κούτζικος ἐρμηνευτὴς εἰς τὰ τῆς πραγματείας, καὶ διαλέκτων, ἀπὸ Τζεπέλωβον τοῦ Ζαργωρίου τῶν Ἰωαννίνων τῆς Ἡπείρου.» — Σ. 33—96 1.: «Χριστιανικὴ Διδασκαλία». — Σ. 97—99. 1.: «ἐλληνικὰ καὶ ἀπλὰ βιβλία ὅπου πωλοῦνται, παρὰ τοῖς κυρίοις πελεγκάδες εἰς πέσταν.

A.

Ἁγιασματάριον μέγα
Ἁγιασματάριον μικρὸν
αἰσώπιοι ἀπλοελληνικοὶ
ἀκολουθία τοῦ ἁγίου μανδυλίου
ἀκολουθία τοῦ ἁγίου χαραλάμπου
ἀκολουθία τοῦ ἀναγνώστου
ἀκολουθία τῆς ἁγίας αἰκατερίνης
ἀμαρτωλῶν σωτηρία
ἀμύνας τασσου
ἀνθος χαρίτων ἀπλοελ : καὶ ἰταλικά
ἀνθολόγια
ἀπόστολοι
ἀποθήρη τῶν παιδῶν εἰς 3 τόμους
ἀπόκοπος

B.

βίβλος ἐνιαύσιος
βίος τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου λατινοελληνικά
βούλλαις τοῦ πάππα

Γ.

γεωπονικὸν ἀγαπίον
γλυζώνιος διὰ λογαριασμοῦς
γνώμαι ἠθικαὶ καὶ πολιτικά
γραμματικὴ λασκάρεως
γραμματικὴ βησαρίωνος
γραμματικὴ τοῦ γαζῆ
γραμματικὴ λατινοελληνικὴ
γραμματικὴ τεχνολογικὴ τοῦ μοσχοπούλου
γραμματικὴ σουγδουρῆ
γραμματικὴ τοῦ καραιῶνάνη εἰς 2 τόμους

Δ.

διάγνωσις τινῶν ζῶων ἐκ τῶν παλαιῶν
φίλοσόφων

διαταγαὶ τῆς ἐν λιβόρνο ἐκκλησίας
διδασκαλία περὶ τοῦ θρόνου τῆς ὁμήης
δίδαχαί τοῦ μήλια
δίδαχαί τοῦ μηριάτη

E.

ἐγκυκλοπαιδεῖα εἰς 4 τόμους
ἐγχειρίδιον τοῦ τισσότ περὶ ὑγείας
ἐγχειρίδιον τοῦ παρακλητικοῦ κανόνος
εἰρμολόγιον
ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία εἰς 3 τόμους
ἐξομολογητάριον
ἐπιστολάριον μέγα
ἐπιστολάριον μικρὸν
ἐρμηνεῖα αἰκατερίνης B. αὐτοκρατορίσσης ὁσασίας
ἐρμηνεῖα τοῦ τισσοτ περὶ ὑγείας εἰς 3 τόμους
ἐρωτόκριτος
εὐαγγέλιον μέγα
εὐαγγέλιον μικρὸν
εὐχολόγια

Z.

ζυγόμετρα
ζητήματα θεολογικά

H.

ἡ θεία λειτουργία ἀπλοελληνικά
ἡ θεία λειτουργία λατινοελληνικά

Θ.

θεωρία χριστιανικὴ
θηκαράς
θηρηκεῖα τῶν ἐβραίων

I.

Ἰδέαι τοῦ μετανοῦντος
 Ἱστορία τοῦ Σταυράκη
 Ἱστορία τοῦ Μωρέως
 Ἱστορία ἀλεξάνδρου τοῦ μακεδόνοιο
 Ἱστορία τῆς κῆρας Ἰουστινιανῆς
 Ἱστορία βελισαρίου
 Ἱστορία τῆς σωσάνης
 Ἱστορία τοῦ ἐρωτοκρίτου
 Ἱστορία τοῦ πολέμου ἀναμεταξὺ ὄσσιας,
 λεχίας καὶ τουρκίας εἰς 5 τόμοιο

K.

καλοκαριῶ
 κυριακοδρομιοι

A.

λεξικὸν τοῦ Βλάχου
 λεξικὸν ἰταλοελληνικὸν
 λεξικὸν ἀπλοελληνικὰ καὶ γερμανικὰ

M.

μαργαρίται τοῦ χρυσοστόμοιο
 μέθοδοιο τοῦ θεολογίτου διὰ ταῖο μονέδαο
 μηνέα
 μινολόγια
 μυθολογικὸν τοῦ συντίπα
 μυθολογικὸν τοῦ πιλπαίδοιο

N.

νέα κλίμαξ
 νέοιο θησαυρόιο
 νέοιο παράδεισοιο

O.

ὀκτώηχοιο εἰο μέγα χαρακτήρα
 ὀκτώηχοιο εἰο μικρόιο
 ὀμήρουιο βατραχομομαχία
 ὀρθόδοξοιο ὀμολογία

Π.

πανθέκτη
 πενηκοστάρια
 περὶ παίδοιο ἀγωγῆο
 πίστιο

Σ.

σύνοψιο
 σπανιο

T.

τραγωδία τῆο ἐρωφίληο

X.

χρονογράφοιο
 χρυσολωράδεο

Ψ.

ψαλτήριον μέγα
 ψαλτήριον μικρόιο

Ω.

ὠρολόγιον μέγα
 ὠρολόγιον μικρόιο
 Τέλοιο καὶ τῶ θεῶ δόξα ἀμήν».

15. (Buda 1801). — Γεωργίοιο Ζαβίρα (;), Ἱερά ἱστορία τῆο παλαιῶο
 καὶ νέοιο Διαθήκηο, ἐν Βούδα 1801.

Cf. Κατάλογοιο τῶο ὄσοιο (!) βιβλίοιο ἀφιερῶθηοαν εἰο τὸ Ἀρχίβουιο τῆο τιμίοιο κοινό-
 τητοιο τῶο Γραικῶο τῶο καὶ Βλάχοιο παρὰ τοῦ μακαρίτου Ναοῦιο Γραμποβῶο ἤτοι Τζετήρηο.
 (A pesti görög egyházközség könyvtárában — Στὴ βιβλιοθήκη τῆο Ἑλληνικῆο κοινό-
 τητοιο τῆο Πέστηο).

***16. (Győr 1801).** — Μικρά Κατήχηοιο ἤτοι Σύντομοιο ὀρθόδοξοιο ὀμο-
 λογία τῆο ἁγίοιο Ἀνατολικῆο Ἐκκληοίαο τῶο Γραικῶο συντεθῆοα καὶ ἐκδο-
 θῆοα ἐν τῇ Μητροπόλει Καρλοβίτοιοιο. Ἐν ἔτει α' ψ' ὀδ'. Νῦν δὲ παρὰ τοῦ ἐφη-
 μερίουιο τῆο ἁγίοιο Ἐκκληοίαο Γιουορίουιο Ἀαρόιο Γεώργιοιοιο ἐκ τοῦ ρωμαϊκοῦ
 Ἰδιόματοιο εἰο τὴν οὐγγαρικὴν μεταφρασθῆοα καὶ εἰο χρῆοιοιο τῶο τῆο ἄνω
 εἰρημένηο Ἐκκληοίαο τέκνωο ἐκδοθῆοα. Ἐν Γιουῶρι. Τύποιο Ἰωσήφ Στραῖμ-
 πιγ. α' ὠ' α'. Kis kátekizmus avagy rövidre vett igaz-hitű vallás-tétele
 a' napkeleti görög Anyaszentegyháznak. Öszve szerkeztetett és ki-adat-
 tatott a' kárlovitzí érsekségben 1774 esztendőben. Most pedig a győri
 szentegyháznak lelki pásztora Georgievits Aaron által Görög Nyelv-

ből Magyarra fordítottatott, és a' fent nevezett Anyaszentegyház Ifjúságának hasznára közrebothsáttatott. Győrben, Streibig József betűivel 1801. [Görögül és magyarul — Ἑλληνικά καὶ οὐγγρικά].

8° (κατὰ τὸ «Ἑλλ.» 16°.), 181. — M. — Az «Ἑλλ.» jegyzete hozzátesszi: «A legnagyobb valószínűség szerint Koraisz munkája» — Κατὰ σημείωση τοῦ «Ἑλλ.»: «Πιθανώτατα ἔργον τοῦ Κοραῆ.»

17. (Buda 1801). — Τὰ κατὰ Κλεάνθην καὶ Ἀβροκόμην. Ποίημα ποιμενικόν. Κωνσταντίνου Μάνου ἀναλώμασι τε καὶ σπουδῇ πρὸς τέρψιν τῶν φίλων ἐκδοθέν. Ἐν Βούδα, τύποις τοῦ κατ' Οὐγγαρίαν Βασιλικοῦ Πανδιδακτηρίου. αωά'.

8°. — Cf. Βρ. Β'. 119. — Παπαδόπουλος Βρετός jegyzete — Σημείωσις Παπαδοπούλου Βρ.: «Μετετυπώθη τὸ 1802 ἔτος ἐν Τεργέστη παρὰ τῷ τοπογράφῳ Βάϊς, σπουδῇ καὶ συνδρομῇ τῶν αὐτόθι Πραγματευντῶν πρὸς Χρήσιν τῶν φίλων». — Az ögörög eredetire vonatkozólag — Γιὰ τὸ ἀρχαῖο ἑλλην. πρωτότυπο cf. Christ-Schmid-Stählin: Gesch. der griech. Litt. II. 2. (München 1924⁶.) 810.: «Τῶν κατ' Ἀθηναίων καὶ Ἀβροκόμην Ἑφesiaκῶν λόγων βιβλία ε'». — Cf. Ἑλλ. N° 100.: «Τὰ κατὰ Κλεάνθην Πόνημα Εἰς 8^{ov}, σ. 78 »

***18. (Buda 1801).** — Τύχαι Τηλεμάχου υἱοῦ τοῦ Ὀδυσσεῶς συντεθεῖσαι μὲν γαλλιστὶ παρὰ τοῦ σοφωτάτου κυρίου Φραγκίσκου Σαλιναῖα Δε Λὰ Μόττε Φενελόν. Μεταφρασθεῖσαι δὲ πλείστοις σημειώμασιν ἐπηρεξήθησαν παρὰ Δημητρίου Παναγιώτου τοῦ Γοβδελά. Τόμος πρῶτος. Δαπάνη Φιλελλήνων. Ἐν Βούδα. Τύποις τοῦ κατ' Οὐγγαρίαν Βασιλικοῦ Πανδιδακτηρίου αωα'.

8°, XX + 397 + 3, II. 401—866 + 14. (Προσθήκη καὶ Ἔλεγχος). —B. K.

***19. (Pest 1801).** — Χαριτῶ καὶ Πολύδωρος ἦτοι βιβλίον, ὅπου γράφει πῶς νὰ ἀγαπήθησαν τοῦτα τὰ δύο ἀρχοντόπουλα: ἀπὸ τὰς Ἀθήνας τὸν καιρὸν τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων ἀκόμι, καὶ τὰ τόσα πάθη ὅπου ἔδοκίμασαν ἕως ὅπου τέλος πάντων ὑπανδρεύθησαν, καὶ ἀπέρασαν τὴν ζωὴν τους εὐτυχέστατα. Ποίημα ἐκείνου τοῦ περιφήμου Γάλλου, καὶ ὑφιλοῦ νοῦς ἀββᾶ Βαρθολομαίου ὅπου συνέγραψε, τὸν Ἀνάχαρσιν, νῦν τὸ πρῶτον ἐκδοθὲν εἰς τὴν ἡμετέραν ἀπλὴν διάλεκτον. Ἐν Πέστη, Τύποις Φραγκίσκου Πάτζκου. 1801.

8°, 84. — Κο. — Σ. I. I.: «Ἀγαπητοὶ Ἕλληνες. Ποθῶντας ἐκ ψυχῆς τὸν στολισμὸν τοῦ γένους μου, ἰδοῦ σας προσφέρω καὶ ἕτερον καρπὸν τῆς ἐπιμελείας μου: ποίημα ὠραιώτατον, ἠθικώτατον εἰς τὸ νόημα, καὶ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν γλυκύτατον. Ἡ καλὴ προθυμία ὅπου ἐδείξατε διὰ τὰ ἔγχειριδια, τὰ ὁποῖα πρὸ ὀλίγου ἐξέδοσα μὲ κάμνει νὰ ἐλπίσω καὶ διὰ τὸ παρὸν περισσότερον. Συσταίνομαι δὲ ἐν τῷ μεταξύ ἐκ νέου εἰς τὴν ἐράσμιον μοι ἀγάπην σας, καὶ εἰρήσθε. Ὑμέτερος ὁμογενῆς Κωνσταντίνος Γ. Κούτζικος Ἀφιερωμένον τῷ εὐγενεστάτῳ ἀρχοντὶ Πιτάρῳ κυρίῳ Νικολάῳ Δαλαμάνῃ εἰς Βοδωσάνι τῆς Μολδαβίας.»

20. (Nagyszeben 1803). — Catavasier grecese și romănesc, Sibiiu 1803.

8°, 3 + 232. — Cf. Bianu Hodos II. 445. — Görög szöveg — Ἑλληνικὸ κείμενο: σ. 3—43. 1.

***21. (Buda 1803).** — Λεξικὸν Ῥωμαϊκοσλαβωνικόν. Περιέχον τὰς ἀναγκαιοτέρας καὶ χρησιμοτέρας λέξεις, αἱ ὁποῖαι ἀπαντῶσι καθ' ἑκάστην

ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους διαλέξεισι καὶ ὁμιλίαις, ἐρανισθὲν μὲν εἰς χρῆσιν τῶν φιλορωμαίων Νέων ὑπὸ Γεωργίου Παπᾶ Ζαχαρίου ἑλληνοδιδασκάλου τοῦ Ζέμονος. Τύποις δὲ ἐκδοθὲν δαπάνῃ τῆς τιμιωτάτης Ἀδελφότητος τῶν ἐν Ζέμονι Ῥωμαίων. Ἐν Βούδα. Τύποις τοῦ κατ' Οὐγκαρίαν Βασιλικοῦ Πανδιδακτηρίου. 1803.

8°, φύλλα 2 levél + 4 + 136. — B.

***22. (Buda 1804).** — Νέον Ἀλφαβητάριον, ἤτοι Σύντομος καὶ ἀκριβῆς μέθοδος νὰ μαθάνωσι τὰ παιδία ἐκόλως καὶ ὀρθῶς νὰ ἀναγινώσκωσι. Νῦν πρῶτον τυπωθὲν καὶ ἐκδοθὲν πρὸς χρῆσιν τῶν κοινῶν Σχολείων τοῦ γένους δαπάνῃ τῆς τιμιωτάτης Ἀδελφότητος τῶν ἐν Ζέμονι Ῥωμαίων. Ἐν Βούδα, τύποις τοῦ κατ' Οὐγκαρίαν Βασιλικοῦ Πανδιδακτηρίου 1804.

8°, 16. — E, M. — Σ: 1—7. 1.: «Τὰ εἰκοσιτέσσερα Γράμματα διαφόρως γεγραμμένα.» — Σ. 8—15. 1.: «Προσενχαι τῶν παιδιῶν.» — Σ. 16. 1.: «Πυθαγορικὸς πίναξ.»

23. (Újvidék 1805). — Δοκίμιον τῆς κατὰ τὴν ἐν Νεοφύτῳ τῇ Ἐλευθέρᾳ τε καὶ Βασιλικῇ πόλει σχολὴν διδακτικῆς μεθόδου τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων, ἀπὸ τῆς πρώτης μὲν μαίον τοῦ παρόντος ἔτους κατὰ νεωτέρους ἀρχομένης, μέχρι δὲ λήγοντος ἀγούστου διαρκούσης· καὶ γε τῆς ἐν γένει ἀνακρίσεως περὶ τῆς τῶν ἐν αὐτῇ μαθητεόντων κατὰ τὰ μαθήματα προκοπῆς τε καὶ ἐπιδόσεως, καὶ τῆς ἐκάστου τῶν Φοιτητῶν δοκιμασίας. Τύποις ἐκδοθὲν δαπάνῃ τοῦ χρῆσ: κυρίου Ἰωάννου Σταΐκη. 1805. Ἐν Νεοφύτῳ ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ Ἰωάννου Γιάννοβοβίκη.

4°, 7. — Cf. Ἑλλ. N° 331.

24. (Pest 1805). — Τριανταφύλλου Δούκα Καστοριανοῦ, Ἱστορία τῶν Σέρβων διὰ στίχων ἀπλῶν. Ἐν Πέστη 1805.

8°. — Cf. Βρ. Β' 236.; Ἑλλ.: N° 473.: «Ἱστορία τῶν Σλαβενο-Σέρβων, συντεθεισα διὰ στίχων πολιτικῶν χάριν τῶν ὁμογενῶν φιλοιστόρων ὑπὸ Τριανταφύλλου Δούκα τοῦ ἐκ τῆς ἐν Μακεδονίᾳ Καστορίας, προσφωνηθεῖσα δὲ τῷ ἐγγενεστάτῳ κυρίῳ Πέτρῳ Ἰτζκόγλη. Πέστη 1807. Εἰς 16^{ον}, σ. 124. Πρβλ. Ἡπειρ. Χρονικά 5, 420.»

25. (Pest 1806). — Ὀνομαστικὸν περὶ τοῦ Παντός Ἰωάννου Ἀμύσου Κομενίου. Μεταφρασθὲν ἐκ τῆς Λατινικῆς διαλέκτου, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν παρὰ τοῦ ἐν Ἱεροδιακόνοις ἐλαχίστου Ἀνθίμου, Παπᾶ, τοῦ ἀπὸ τῆς Τρίκκης τῆς Θεσσαλίας. Διδασκάλου δὲ τοῦ κατὰ τὸν Νεόφυτον Σχολείου (πόλιν τῆς Πανοσίας ἑλευθέραν). Τύποις ἐκδοθὲν φιλοτίμῳ δαπάνῃ τοῦ ἐκ τῶν κατὰ τὴν αὐτὴν πόλιν Νεόφυτον Γραικῶν χρησιμοτάτου ἐν πραγματευταῖς Κυρίου Ἰωάννου Σταΐκη, τοῦ Μακεδόνα. Ἐν Πέστη, ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ Ματθαίου Τράτνερ, 1806.

8°. — Cf. Βρ. Β' 142. — Παπαδόπουλος Βρετὸς jegyzete — Σημείωση τοῦ Παπ. Βρετοῦ: «Ἀπέναντι τῆς Ἑλληνικῆς μεταφράσεως εἶναι καὶ Γερμανικὴ μετάφρασις.» — Cf. Ἑλλ.: N° 431.: «Εἰς 8^{ον}, σ VIII. + 137. + 1. ἄ. ἄ.»

***26. (Pest 1808).** — Untersuchungen über die Romanier oder sogenannten Wlachen, welche jenseits der Donau wohnen; auf alte Urkunden gegründet von Georg Constantin Rosa Zuhörer der Physiologie

und Geburtshülfe auf der medizinischen Universitäts-Fakultät zu Pesth in Hungarn. Ἐξετάσεις περὶ τῶν Ῥωμαίων ἢ τῶν ὀνομαζομένων Βλάχων ὅσοι κατοικοῦσιν ἀντιπέραν τοῦ Δουνάβεως ἐπὶ παλαιῶν μαρτυριῶν τεθεμελιωμένα παρὰ Γεωργίου Κωνσταντίνου Ῥόζια, Ἀκροατοῦ τῆς φυσιολογίας, καὶ Μαμμικῆς ἐν τῷ τῆς Ἱατρικῆς Σχολείῳ μέρος τοῦ ἐν τῇ κατ' Οὐγγαρίαν Ἐλευθεροπόλει Πέστη κειμένου Πανδιδακτηρίου. Pesth, gedruckt bey Mathias Trattner. 1808.

8°, 159 + 1. — M. — Némethi és görögül — Γερμανικὰ καὶ ἑλληνικά. — Σ. 7. 1.: «... ἵσως εἰς μερικοὺς θέλει γένη αἴτιον σκανδάλου, διὰ τὴν εἰς ἀπλοελληνικὸν κείμενον; διὰ τὴν βοήθησιν εἰς τὴν ἐδικήν μου εὐάρεστον γνώσιν τοὺς ὁμογενεῖς μου, τὸσον τοὺς ἐν τῇ Οὐγγαρίᾳ, Τουρκίᾳ καὶ γειτονικοῖς τόποις, ὅσον τελευταίον καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους. Ὅχι δὲ ἀδυναμίαν καὶ ἀτέλειαν τῆς Ῥωμαϊκῆς διαλέκτου ὄχι, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀποβλέπει ὁ σκοπὸς μου νὰ χρησιμεύσῃ ὄχι μόνον εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἀλλ' καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους, ὅσοι ἐννοοῦσι τὴν ἀπλοελληνικὴν, καὶ ἀναγνωσκούσιν.»

*27. (Buda 1808). — Καθρέπτῃς τοῦ ἀνδρογόνου, ἦτοι Πλουτάρχου Χαιρωνέως Λόγος περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ ἀνδρογόνου. Μετενεχθεὶς ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὴν κατ' ἡμᾶς κοινοτέραν διάλεκτον ὁμοῦ δὲ καὶ εἰς τὴν Σλαβωνικὴν ὑπὸ Γεωργίου Ζαχαριάδου καὶ ἐκδοθεὶς φιλοτίμῳ δαπάνῃ τοῦ ἐντιμοτάτου κυρίου Μάρκου Ἰωάννου ἐκ Ζέμονος. Ἐν Βούδα, τύποις τοῦ κατ' Οὐγγαρίαν Βασιλικῷ Πανδιδακτηρίου 1808. (Ugyanaz szerbül is — Tò ἴδιο καὶ σερβικά.)

8°, 101. — M. — Σ. 6—16. 1.: «Τῶ ἐντιμοτάτῳ κᾶμοι δὲ λίαν περιποθῆτω Κυρίῳ Δημητρίῳ Κόνστα Σκίβρου τὸν ἀδελφικὸν μοῦ ἀσπασμόν, Τίνι ἄλλῳ σεβάσμιε Ἀδελφῆ! ἔπρεπε νὰ ἀφιερῶσω τὴν παρούσαν μικρὰν μὲν, ἠθικὴν δὲ καὶ πᾶσι τοῖς Ἀνδρογόνους εἰς τὴν μάλιστα ὀφείλιμον βιβλίον; Τίνι ἄλλῳ, λέγω, ἦτον δίκαιον νὰ προσφωνήσω τὸν παρόντα περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ Ἀνδρογόνου ἐπιγραφόμενον λόγον τοῦ Πλουτάρχου; Ὅδδενὶ βέβαια ἄλλῳ, εἰμὶ τῇ Ὑμετέρῳ ἐντίμῳ Κορυφῇ. Διότι ἐὰν τὰ σοφὰ τοῖς σοφοῖς, καθὼς καὶ τὰ ἔνδοξα τοῖς ἐνδόξοις δίκαιον κρίνεται παρὰ πᾶσι νὰ ἀνατίθενται, ἄρα καὶ ἐγὼ καθιερῶν Ὑμῖν, ὅπερ εἰς μέσον ὑπὲρ τῆς τῶν Ἀνδρογόνου ὀφειλείας ἄγρον καθοσιῶ, εὐλόγησιν τῷ τρόπῳ θέλω νομισθῆ πᾶσιν, ὅτι ποιῶ τὰ δίκαια. Τὰ εἰς τοῦτο κινήσαντά με αἴτια, αἴνω μὲν καὶ ἄλλα πολλὰ Ἀδελφῶν εἰλικρινέστατε! ἔμψυτα, λέγω, καὶ ἐπίκτητα Ὑμῶν προτερήματα, τὰ ὁποῖα σιγὴν παρατρέχω πολλῶν ἕνεκα, κατ' ἐξοχὴν ὁμως τὸ φιλόμουσον Ὑμῶν, καὶ τὸ πρὸς πάντας τοὺς φιλόμουσους φιλόστοργον. Πᾶς τις ὁμολογεῖ, ὅτι τὸ πρῶτον καὶ κινήτικόν αἴτιον τοῦ νὰ κατασταθῇ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον ἐν Ζέμονι, νὰ καλλιεργηθῇ καὶ νὰ προικισθῇ μὲ πολυειδῆ βιβλία διαφόρων σοφῶν Συγγραφέων Ὑμεῖς ἐγεγονάτε. Ὁμολογῶ τέλος καὶ ἐγὼ, ὅτι τοῦ νὰ μεταφρασθῇ ὁ παρὼν λόγος καὶ εἰς τύπον νὰ ἐκδοθῇ, Ὑμεῖς αἴτια ἀπεκατέστητε, μὲ τὸ νὰ μὴν ἐλείφατε ὀυνεκῶς παρακινουσντές με μὲ τὴν πειθῶ τῶν λόγων Σας εἰς τὴν τούτου μετάφρασιν. Δὲν ἀμφιβάλλω λοιπόν, ὅτι θέλετε δεχθῆ εὐμενῶς τοῦτον μου τὸν κόπον, ὄχι διὰ τοῦτο καὶ μόνον, καθ' ὅτι ὑπεραγαπᾶτε τοιαῦτα ἠθικὰ βιβλία, ὅπου ὀφελουσιν εἰς ἄκρον εἰς τὴν προκοπὴν καὶ τελειότητα, καὶ ἀκολουθῶς εἰς τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ὅτι ἠθέλησα ἐν ταυτῷ νὰ ἦναι τὸ παρὼν βιβλιόριον καὶ τοῖς μεθ' ἡμᾶς ἐν ἀνεξάλειπτον ὑπόμνημα τῆς πρὸς ἀλλήλους μας φιλαδέλφρον καὶ γνησίας ἀγάπης. Κύριος ὁ Θεὸς διαφυλάττω Ὑμᾶς ἐν ἄκρῳ ὑγείᾳ καὶ ἀμεταπτώτῳ εὐδαιμονίᾳ, ἐγὼ δὲ μένον, εἰμὶτε καὶ διὰ βίον ἔσομαι τῆς ὑμετέρας ἀκραιφνοῦς ἀγάπης Ἐξηρητημένος ἀδελφός Γεώργιος Ζαχαριάδης ἐκ Θεσσαλίας».

*28. (Pest 1808). — Νέος Λάσκαρις ἦτοι τὸ ἐτυμολογικὸν μέρος τῆς τοῦ Κωνσταντίνου Λασκάρους τοῦ Βυζαντινοῦ Γραμματικῆς τῆς πάνυ

ὠφελίμον καὶ ἀναγκαιοτάτης, ὅπερ ἐπανξήθην ἑτεροκλίτοις ὀνόμασι, Ἐνω-
 μάλοις τε Ῥήμασι, καὶ τισιν ἀναγκαίαις ἀπλαῖς Σημειώσειςι πρὸς κατάληψιν
 τῶν Περιεχομένων. Τύποις ἐξεδόθη παρὰ τοῦ ἐν Διδασκάλους ἐλαχίστου
 Εὐφρονίου Ραφαήλ τουπίκλην Πόποβιτζ, τοῦ ἐκ Κοζάνης τῆς Μακεδονίας.
 Ἐν Πέστη τῆς Οὐγγαρίας, ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τοῦ Ματθία Τράτνερ. 1808.
 8°, φύλλο 1 levél + 2 + 282 + Πίναξ τοῦ βαρυντόνου ρήματος. — Β, Κο, Μ.

29. (Buda 1809). — Τέχνη τῆς Ῥωμανικῆς ἀναγνώσεως μὲ Λατινικὰ
 γράμματα, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ παλαιὰ γράμματα τῶν Ῥωμάνων, πρὸς καλλω-
 πισμόν παντός τοῦ ἐπὶ τάδε, καὶ ἀντιπέραν τοῦ Δουνάβεως κατοικοῦντος
 Ῥωμανικοῦ Γένους πεπονημένη παρὰ Γεωργίου Κωνσταντίνου Ῥωζα Πολί-
 του Ἀκαδημικοῦ, καὶ Φιλιατροῦ Κληηκοῦ ἐν τῷ Νοσοκομείῳ τοῦ ἐν Πέστη
 τῆς Ὀυγγαρίας κειμένον Πανδιδασκηρίου. [1809. Românul és görögül —
 Ρουμανικὰ καὶ ἑλληνικά.]

8°, 56. — Cf. Bianu—Hodos III. 13, N° 771. — Ἑλλ. N° 566 nem emliti
 a forrást — Ἑλλ. N° 566 δὲν ἀναφέρει τὴν πηγήν.

***30. (Újvidék 1810).** — Ταμείον Γραμματικῆς Ἑλληνικῆς, ἐκ δια-
 φόρων μὲν παλαιῶν τε, καὶ νεωτέρων Γραμματικῶν μεθ' ὅτι πλείστης τῆς
 φιλοπονίας καὶ ὡς οἶόντε εὐμεθόδως συντεθείσης ὑπὸ Ἀνθίμου Π.: Ἱερο-
 διακόνου. Νῦν πρῶτον τύποις ἐκδίδεται φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῆς ἐν Νεοφύτῳ
 φιλογενοῦς ἀδελφότητος τῶν Γραικῶν, καὶ Γραικοβλάχων. Τόμος Α'. Ἐν
 Νεοφύτῳ τῆς Οὐγγαρίας. Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ Ἰωάννου Γιαννοβοβίτη. 1810.
 8°, 8 + 144. — Κ. — Σ. 2. 1.: «Στεφάνῳ Στρατιμυροβίτζη ἀπὸ Κουλίβ, τῆς
 Ἄν. Ἐκκλ. Ἀρχιεπισκόπῳ Καρλοβίτζης.»

31. (Pest 1811). — La Bergère des Alpes Tirée de Contes moraux
 de Monsieur Marmontel de l'Academie Française et traduite en vers
 en Grec actuel. Dedié aux amateurs de la Litterature Grecque moderne.
 Pesth chez Mathias Trattner, Imprimeur privilegié. MDCCCXI.

8°, 176. — Cf. Ἑλλ. N° 654. «Ἡ μετάφρασις εἶναι ἴσως τοῦ Ρήγα. Ἀρχεται:
 Εἰς τὰ ὄρη τῆς Σαβόγιας μεταξὺ τῆς Βριανσόν καὶ τῆς πόλεως Μοδένης ἀμαξίον δρόμος
 ὄν»

32. (Nagyszeben 1812). — Catavasier grecesc și românesc, Sibiiu
 1812.

Cf. Bianu—Hodos III. 56, N° 804.

***33. (Pest 1812).** — Ἑλληνικὸν Πάνθεον· ἢ Συλλογὴ τῆς μυθικῆς
 ἱστορίας τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησι μυθολογουμένων Θεῶν, καὶ τῆς
 κατ' αὐτὴν ἀλληγορίας, ἐπιμελῶς φιλολογηθεῖσα ἐκ διαφόρων Ποιητῶν,
 καὶ Συγγραφέων, καὶ φιλοπόνως καὶ εὐτάκτως συντεθεῖσα παρὰ Χαρισίου
 Δημητρίου Μεγδάνου, τοῦ ἐκ Κοζάνης πρὸς χάριν καὶ ὠφέλειαν τῶν φιλομαθῶν
 νέων τοῦ γένους, καὶ τῶν τὴν ποιητικὴν μετεροχομένων. Πέστη, ἐν τῇ Τυπο-
 γραφίᾳ Ματθία Τράτνερ. 1812.

8°, 24 + 605 + 4. — Κ, Κο.

*34. (Pest 1815). — Μέθοδος ἀστρογνωσίας ἥτις διδάσκει ἄνευ Σφαίρας, ἢ πίνακος Οὐρανίου τὴν γνῶσιν τῶν διασημοτέρων Ἀστέρων τῶν ἐν τῷ τῆς Οὐγγαρίας ὀρίζοντι φαινομένων. Συνεγράφη μὲν ποτὲ παρὰ Γεωργίου Μαρότου ἐκ τῆς Λατινίδος δὲ ἐξελληνισθεῖσα παρὰ Γεωργίου Ἰωάν. Ζαβείρα τοῦ Σιατιστέως. Νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα παρὰ Ἐμμανουὴλ Δημητριάδου. Δαπάνη τοῦ ἐντιμοτάτου Ἐφόρου τῆς ἐν Πέστη Ἑλλ. Σχολ. Κυρίου Κυρίου Νικολάου Μπεκέλλα. Ἐν Πέστη τῆς Οὐγγαρίας, ἐν τῷ Τυπογραφείῳ Τ. Τράτνερ. 1815.

8°, 23 + 5. — B, Ko. — Cf. Horváth 23—24, 103.

*35. (Buda 1815). — Ὁ Ἠθικός Τρίπους.

I. Τὰ Ὀλύμπια. Δράμα τοῦ Ἀββᾶ Μεταστασίου τοῦ Ἰταλοῦ. Μεταφρασθὲν εἰς τὴν ἡμετέραν διάλεκτον. Ἐν Ὁφένῃ, ἐν τῷ τυπογραφείῳ τοῦ Πανδιδακτηρίου 1815. (Σ. 1—96. l.)

II. Ἡ Βοσκοπούλα τῶν Ἀλπεων* (Σ. 97—158 l.)

* Ἀλπεα ὀνομάζονται τὰ ὄρη ὅπου διαχωρίζουν τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν.

Verse: «Ὁ Πολίτης Μαριοντέλ περίφημος τοῦ παρόντος αἰῶνος φιλόσοφος, ἀφ' οὗ ἐκόσμησεν ἐκ νεότητός του ὡς πρῶτον μέλος τὴν ἀκαδημίαν τῆς Γαλλίας πατρίδος του, ἐκλέχθη καὶ ἐβδομηκοντούτης μέλος τῆς τῶν γερόντων βουλῆς τῷδε τῷ ἔτει. ἐν τῷ εἰσέρχῃσθαι εἰς τὸ σεπτὸν αὐτὸ τάγμα, μεταξὺ ἄλλων ἀρίστων γνωμῶν, εἶπε καὶ ταύτην: «Ὁ ἱερός τῆς πατρίδος ἔρωσ ἐμφωλεύει εἰς τὴν καρδίαν, καὶ ἡ καρδία δὲν γηράσκει ποτέ.» Τοιοῦτον ἀνδρὸς ποίημα εἶναι ἡ Ἠθικὴ διήγησις αὕτη, ἐν ᾗ ὡς ἔσοπτρον εἰκονίζεται ἡ γυναικεία σωφροσύνη. ὄθεν καὶ μετεφράσθη εἰς τὴν ἡμετέραν ἀπλὴν διάλεκτον.»

III. Ὁ Πρῶτος Ναύτης. Ποίημα εἰς δύο ἄσματα Γεσνέρου γερμανοῦ ποιητοῦ. Μεταφρασθὲν εἰς τὴν ἡμετέραν παρὰ Ἀντωνίου Κορωνίου Χίου. (Σ. 159—204. l.)

8°, 2 cimlap — 2 ἐξώφυλλα + 4 + 204. — K. — Cf. Ἑλλ. N° 877.: «Εἰς 8°, σ, 8 ἄ. ἄ. + 204. Ἐκ τῶν τριῶν ἐμπεριεχομένων δραματίων, τὰ μὲν Ὀλύμπια καὶ ἡ Βοσκοπούλα τῶν Ἀλπεων μετεφράσθησαν ἴσως ὑπὸ τοῦ Ρήγα, ὁ δὲ Πρῶτος Ναύτης τοῦ Gesner ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου Κορωνίου. Φέρει τὸν ἐξῆς ψευδότιτλον: Ὁ ἠθικός Τρίπους.»

*36. (Pest 1815). — Βικεντίου Δαμωδοῦ Πρᾶξις κατὰ συντομίαν εἰς τὰς ὀητορικὰς ἐρμηνείας ἐκδοθεῖσα μὲν χάριν τῶν εὐσεβῶν Ἱεροκηρύκων παρὰ Ἐμμανουὴλ Δημητριάδου προσφωνηθεῖσα δὲ τῷ ἐντιμοτάτῳ ἐφόρῳ τῆς ἐν Πέστη ἑλληνικῆς σχολῆς κυρίῳ κυρίῳ Νικολάῳ Μπεκέλλα. Ἐν Πέστη τῆς Οὐγγαρίας ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ Τ. Ἰωάννου Τράτνερ. 1815.

8°, φύλλα 8 levél + 3—111 + 1. — B, Ko.

37. (Buda 1816). — Ἀκολουθία Τοῦ Μικροῦ Ἀγιασμοῦ. [Προηγῆται ρουμανικὴ καὶ σερβικὴ ἐπιγραφή. Ἐπεταί, μὲ σλαβικὰ γράμματα: Βούδα, τυπογρ. τοῦ πανεπιστημίου. 1816.]

8°, φ. 100 levél. — Cf. Bianu—Hodos III. N° 918. — Román-, szerb-és görögnyelvű előszót tartalmaz «Ioanu Theodorovici, a pesti román-görög templom parochusa» tollából — Περιέχει πρόλογο σὲ ρουμανικὴ, σερβικὴ καὶ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἀπὸ τοῦ Ἱωάννη Θεοδοωροβίτς, ἐφημέριου τῆς ρουμανο-ἑλληνικῆς ἐκκλησίας τῆς Πέστης.»

*38. (Pest 1816). — Διατριβή εἰς τὴν Ἀνακήρυξιν τοῦ Λογίου Ἐρμοῦ καὶ εἰς τῶν προλεγομένων τοῦ Ταρτούφου. Ἐν Πέστη τῆς Οὐγγαρίας ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ Τ. Ἰωάννου Τράττηερ. 1816.

8°, 45. — Κο, Μ. — Σ. 45. 1. : «ἡ συνέχεια ἀκολουθήσει, ἂν δὲν παύσῃ ὁ Ἐρμῆς ψεύματα ἀνακηρύττων· κατὰ τῆς Ἑλλάδος προπετώς.»

*39. (Pest 1816). — Σύνοψις Ἱερὰ διηρημένη εἰς Β' μέρη. Ὡς τὸ μὲν Α' περιέχει τινὰς Ἀκολουθίας ἕκαστου Χριστιανοῦ, τὸ μυνολόγιον, Πασχαλιον καὶ ἄλλα πρὸς τουτοὺς ωφέλιμα. Τὸ τὲ Β' περιεχει Ἐβδομαδευχάρων, καὶ ἑτέρας εὐχὰς ὡς ἐν τῷ πίνακι φαίνεται. Μέρος Α'. αὐτὸς ENETIMEIN, 1816. Ἐν Πέστη τῆς Οὐγγαρίας. Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ Τ. Ἰωάννου Τράττηερ. (Sic!) 12°, 256. — Μ. — Cf. Petrik II. 721. (Hibás címszó alatt — Ὑπὸ λανθασμένῳ λήμμα: «Meros, A.»); Ἑλλ Ν° 39.

40. (Nagyszeben 1817). — Catavasier grecese și românesc, Sibiu 1817. [Cyrillbetűs görög szöveg — Τὸ ἑλληνικὸ κείμενο εἶναι τυπωμένον μὲ Κυριλλικοὺς χαρακτῆρες.]

8°, 270 + 1. — Cf. Bianu—Hodos III. 183, Ν° 935.

41. (Buda 1817). — Γενεαλογία τῶν Βασιλέων καὶ Ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης ἢ Τολεραντζα τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰωσήφ Β'. Καὶ Ἡμερολόγιον τοῦ παρόντος χρόνου. 1817 καὶ ἄλλα ἀξιόλογα, ὡς ὁ ἐπόμενος πίναξ διδάσκει, ὁμοῦ μὲ 5 εἰκονογραφίας. Ἐν Βούδα, Ἐκ τῆς Βασιλικῆς Τυπογραφίας.

16°, φύλλα 32 level + 158. — Cf. Bianu—Hodos III. 198, Ν° 960.

*42. (Sárospatak 1818). — Αὐτὴ ἡ σύντομος προσευχὴ εὐρέθη εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον. Ἦτις πρὸς ἡμᾶς μετεκομίσθη, νῦν δὲ προτροπῇ καὶ δαπάνῃ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἱερομονάχου Κυρίου Ἰγνατίου Καλλονᾶ, τοῦ ἐξ Ἄνδρου, τύποις ἐξεδόθη εἰς χρῆσιν τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν. Ἐν Πατάκω. 1818.

Törpe folio — Σχήμα : φύλλο μικρὸ 7.5 × 7 cm, σ. 19, 1. — Κ. — Előszó — Πρόλογος : Ἐτούτῃ ἡ εὐχὴ εὐρέθη εἰς τὸν ἅγιον τάφον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ ὅποιος τὴν διαβάξει μίαν φορὰν τὴν ἡμέραν, καὶ νὰ τὴν βαστάξῃ ἐπάνω του, νὰ ἠξεύρητε ὅτι δὲν φοβᾶται νὰ ἀποθάνῃ κακὸν θάνατον, οὔτε εἰς πόλεμον, οὔτε εἰς ποταμὸν, οὔτε εἰς θάλασσαν, οὔτε ἀπὸ τὸν ἐχθρόν του· κραζώντας τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Ἰουῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ τῆς Παναγίας. Ἀκόμα ἔχει καὶ ἄλλην χάριν. Ἡ γυναῖκα ὅπου δὲν ἠμπορεῖ νὰ γεννήσῃ νὰ διαβάσῃ τὴν εὐχὴν ταύτην, ἐκείνη τῇ ὥρᾳ πεῖται τὸ παιδίον. Ἀκόμη ἔχει καὶ ἄλλην χάριν. Ἐὰν πειράξῃται ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν του, παίρνει εὐθὺς τὸ δίκαιόν του. Ἀκόμη ἔχει καὶ ἄλλην χάριν. Ταύτην δηλαδὴ ὅποιος τὴν διαβάξει καὶ τὴν βαστάξει ἐπάνω του προτίτερα τρεῖς ἡμέραις πρὶν τοῦ θανάτου αὐτοῦ, θέλει ἰδῆ τὴν παναγίαν εἰς τὸν ὕπνον του. Ἀκόμη ἔχει καὶ ἄλλην χάριν, ὅπου τὴν διαβάξει εἰς ἀσθενίᾳ τῆς ὥρας θναίνει. Τούτῃ τὴν εὐχὴν τὴν ἔφεραν ἀπὸ τὸν ἅγιον τάφον τῆς παναγίας εἰς πίστωσιν καὶ βεβαίωσιν ἡμῶν τῶν χριστιανῶν, καὶ εἰς βοήθειαν τῶν δούλων τῆς. Ἀμήν.»

43. (Buda 1818). — Catavasier, Buda 1818. [Görögül és románul — Ἑλληνικὰ καὶ ρουμανικά. Cyrillbetűs görög szöveg — Τὸ ἑλληνικὸ κείμενον μὲ Κυριλλικοὺς χαρακτῆρες.]

8°, 4 + 311. — Cf. Bianu—Hodos III. 216, Ν° 975.

***44. (Buda 1818).** — Νέον Ἀλφαβητάριον ἦτοι Σύντομος καὶ ἀκριβῆς μέθοδος νὰ μαθάνωσι τὰ παῖδια εὐκόλως καὶ ὀρθῶς νὰ ἀναγινώσκωσι. ἐν Βούδα, 1818.

8°, 16. — E.

***45. (Buda 1818).** — Τὸ μέγα ἀλφαβητάριον καὶ σύντομος χριστιανικὴ διδασκαλία. Νῦν τὸ τέταρτον τύποις ἐκδοθέντα, ἀναλώμασι τοῦ χρησιμωτάτου Κυρίου Δημητρίου Σακελλαρίου τοῦ ἐκ Καστορίας. Ἐν Βούδα. Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τοῦ Πανδιδακτῆριου 1818.

8°, 96. — B, K. — Cf. Ἑλλ. N° 1102: «Συγγραφεὺς ὁ Μιχαὴλ Παπᾶ Γεωργίου Σιατιστεύς.»

46. (Pest 1822). — Ἡ Πάργα. Ποίημα Ἰ. Ἀ. Βεννέτου, ἑκατοντάρχου, χάριν τῶν Παργίων, ἐν Παρισίοις ἐκδοθὲν καὶ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ εἰς τὴν καθομιλουμένην ἡμῶν γλῶσσαν ἐλευθέρως μετενεχθὲν καὶ τὸ πρῶτον τύποις ἐκδοθὲν ὑπὸ Γεωργίου τοῦ Ῥουσιάδου. Ἐν Πέστα. Ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ τυπογραφείου τοῦ εὐγενοῦς Ματθαίου Τράττηερ ἐκ Πετρούζης. αὐκβ'.

8°, 36. — Cf. Βρ. Β' 218.

47. (Pest 1822). — Συνοπτικὴ περὶ αἰτίων ἀσθενείας προξενούντων διαλαμβάνουσα πονηθεῖσα παρὰ Δημ. Παναγιώτου τοῦ ἐκ τῆς κατὰ Μακεδονίαν σιατίστης, ἀκροατοῦ τῆς Ἱατρικῆς ἐν τῷ ε' ᾠ χρόνῳ. Ἡ τιμὴ τῆς παρούσης βίβλου εἶναι ἐν ταλλῆρι τῆς ἐπιγραφομένης δὲ Συνοπτικῆ Φυσιολογία διαλαμβάνουσα καὶ περὶ Μαγνητισμοῦ, ἐν φιορίνι εἰκοσάρι. Ἐν Πέστα Τύποις ἐξεδόθη παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ἰωαν. Θωμᾷ Τράττηερ ἐκ Πετρούζης. 1822.

16°, VIII + 9—52. — Cf. Ἑλλ. No 1367.

48. (Pest 1822). — Τῷ Πανοσιστάτῳ ἀγίῳ ἀρχιμανδρίτῃ καὶ προηγούμενῳ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ Νέας Μονῆς τοῦ ἀγίου Γεωργίου Κυρίῳ Κυρίῳ Γαβριήλ εἰς τεκμήριον εὐγνωμοσύνης ἀνατίθησι τὴν βίβλου ταυτηνί, ὄνομα φέρουσαν. Συνοπτικὴ Φυσιολογία διαλαμβάνουσα καὶ περὶ Μαγνητισμοῦ. Ὁ ἐκδότης Δημ. Παναγιώτου] ὁ ἐκ τῆς κατὰ τὴν Μακεδονίαν Σιατίστης ἀκροατῆς τῆς Ἱατρικῆς ἐν τῷ δ' ᾠ χρόνῳ. Ἐν Πέστα Τύποις ἐξεδόθη παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ἰωάν. Θωμᾷ Τράττηερ ἐκ Πετρούζης 1822.

16°, 96. — Cf. Ἑλληνικά 10 (1938) 185 καὶ Ἑλλ. N° 1369.

49. (Pest 1823). — Πραγματεῖαι φυσιολογικῆς. Τόμος Α'. Περιέχον ἐπίτομον ἱστορίαν τῆς φυσιολογίας ἐκ τοῦ λατινικοῦ μεταφρασθεῖσαι ὑπὸ Γρηγορίου Πουλίου τοῦ ἐκ Τυρνάβου τῆς Θετταλίας, τοῦ δ' χρόνον ἱατροῦ. Ἐν Πέστα τύποις ἐξεδόθη παρὰ τῷ εὐγενεῖ Θωμᾷ Τράττηερ ἐκ Πετρούζης. 1823.

8°, 112. — Cf. Ἑλλ. N° 1395.

***50. (Pest 1824).** — Διδασκαλία Χριστιανικῆ. Περιέχουσα τὰ ἀναγκαιότερα ἄρθρα τῆς ὀρθοδόξου Πίστεως· τὰ ὁποῖα κάθε χριστιανὸς ἔχει χρεὸς νὰ ἱεσόρη, ἂν θέλῃ διὰ νὰ σωθῇ· καὶ μάλιστα οἱ κατηχηταὶ χρεωστοῦσι

νά διδάσκωσι δι' ἐρωταποκρίσεως τὰ τῶν χριστιανῶν παιδιὰ· μέρος Α' καὶ Β' ἢ διδασκαλία αὕτη εἶναι καὶ ἀπὸ τοὺς τέσσαρας Πατριάρχας βεβαιωμένη. Ἐν Πέστη. Ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ Τυπογραφείου τοῦ εὐγενοῦς Ματθαίου Τράτ-
νερ ἐκ Πετρούζας. 1824.

8°, IV + 5—56. — Β.

51. (Pest 1824). — Δρομοδείχτης τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Πέστη 1824.

8°. — Cf. Βρ. Β' 220. — Παπαδόπουλος Βρετός jegyzete — Σημείωση Παπα-
δοπούλου Βρετοῦ: «Συντάκτης τοῦ πονηματίου τούτου εἶναι ὁ Γεώργιος Ῥουσιάδης.»

***52. (Buda 1824).** — Μικρὰ κατήχησις ἢ σύντομος ὀρθόδοξος ὁμολογία εἰς χρῆσιν τῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τέκνων ἐκ τετάρτου ἐκδοθεῖσα δαπάνῃ τῶν Ἀδελφῶν Σακελλαρίου ἐκ Καστορίας. Ἐν Βούδα, ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τοῦ πανδιδακτηρίου 1824.

8°, 93. — Β, Κ.

***53. (Buda 1825).** — Ἀδάμου Γοργίλα Σκαμνελίτου Δόκτορος τῶν Ἑλευθέρων Τεχνῶν, Φιλοσοφίας τε, καὶ ἀκροατοῦ τοῦ πέμπτου χρόνου τῆς Ἱατρικῆς, Εἰσαγωγή εἰς τὸ Δημόσιον Καθολικὸν Δικαίωμα, ἐξαχθὲν ἐκ τῶν γησιῶν ἀρχῶν τοῦ δικαίουματος τῆς φύσεως, καὶ ἐφαρμοσθὲν εἰς χρῆσιν τοῦ δημοσίου εἰδικοῦ δικαίουματος οἰωνδήποτε δημοκρατιῶν, εἴτε πολιτειῶν. Ius Publicum Universale. Ἐν Βούδα ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τοῦ Πανδιδακτη-
ρίου 1825. Δαπάνῃ τοῦ Εὐγενεστάτου Ἀρχοντος Σπαθάρη, Ἀποστόλου τοῦ Πετρινοῦ.

8°, 332. — Β, Κο. — Σ. 12. 1.: «Ἐγγραφον (sc. τὸ Προσίμων!) ἐν Πέστη τῆς Οὐγκαρίας Μηνὶ φεβρουαρίῳ 1824. Ὁ Σηγγραφεύς.»

***54. (Buda 1825).** — Μικρὰ Κατήχησις ἢ Σύντομος Ὀρθόδοξος Ὁμολογία εἰς χρῆσιν τῶν Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τέκνων ἐκ τρίτου ἐκδοθεῖσα ὑπὸ Δημητρίου Νικολάου Δαρβάρεως. Δαπάνῃ Ἀδελφῶν Δαρβάρων Ἰωάννου καὶ Μάρκου. Ἐν Βούδα ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τοῦ πανδιδακτηρίου. 1825.

16°, 95. — Κο.

***55. (Buda 1826).** — Dissertatio inauguralis medica sistens ideam generalem hominis physiologicę et pathologicę consideratę, quam annuentibus Magnifico Domino Praeside et Directore spectabili Domino Decano ac Clarissimis D. D. professoribus in alma ac celeberrima regia scientiarum universitate Hungarica pro doctoris medicinae laurea rite consequenda publicae disquisitioni submittit Demetrius Bekella Hellenus Macedoniensis. Theses adnexae publice defenduntur in aedibus Facultatis Medicae die Martii 1826. Budae, Typis Typographiae Regiae Universitatis Hungaricae. Διατριβὴ ἀφοσιωμένη Ἱατρικῇ συνιστῶσα Ἰδέαν Γενικὴν τοῦ Ἀνθρώπου φυσιολογικῶς τε, καὶ παθολογικῶς θεωρουμένου ἣν κατανεύσει τοῦ Μεγαλοπρεπεστάτου Κυρίου Προέδρου καὶ Ἐφόρου τοῦ Περιβλέπτου Κυρίου (Δεκάνου) Ἀρχεπέπτου καὶ τῶν Περιωνύμων Κυρίων

Καθηγητῶν ἐν τῷ Τιτηνῷ καὶ διασημοτάτῳ τῶν Ἐπιστημῶν βασιλικῷ Πανεπιστημονίῳ τῆς κατ' Οὐγγαρίαν Πέστης ὑπὲρ τοῦ ἐννόμως τῆς τοῦ Ἰατροῦ ἀξιώματος ἀναρῶσεως ἐπιτυχεῖν δημοσίᾳ κρίσει καθυποβάλλει Δημήτριος Μπεκέλλας Ἕλληρ ἐκ Βερόδοιας τῆς ἐν Μακεδονίᾳ αἱ θέσεις συνημμένοι δημοσίᾳ ἀμύνονται ἐν τῇ τῆς Ἱατρικῆς Ἀκαδημίᾳ κατὰ τὴν . . . Μαρτίου 1826 ἐν Βουδα ἐν τῇ Βασιλικῇ Τυπογραφίᾳ τῆς κατ' Οὐγγαρίαν Ἀκαδημίας. [Latinul és görögül — Λατινικὰ καὶ ἑλληνικά.]

8°, 52 + 2. — M. — Verso: «nosse hominem maxima sapientia. Γνωῖαι τὸν ἄνθρωπον Σοφία μεγίστη.» — Σ. 4—5. 1. Ajánlás anyjának görög nyelven — Ἀφιέρωση στῆ μητέρα του ἑλληνικά. — Σ. 5. 1.: Aláírás — Ὑπογραφή: «Τῆς Ὑμετέρας φιλοστοργιωτάτης μοι κορυφῆς τέκνον εὐπιθέστατον ὁ Δημητριάδης».

*56. (Pest 1826). — Ἐπιτομὴ Φυσικῆς Ἱστορίας μεταφρασθεῖσα μὲν ἐκ τοῦ Λατινικοῦ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ὀμιλουμένην ἀπλοελληνικὴν Γλῶσσαν παρὰ Γεωργίου Δ. Κλήδους τοῦ ἐκ Κοζάνης τῆς Μακεδονίας, σχολαρχοῦντος ἐν τῷ κατὰ Ζέμονα Ἑλληνικοῦ Γυμνασίου. Τύποις δὲ ἐξεδόθη δαπάνη τοῦ ἐν ἐμπόροις τιμωτάτου Κυρίου Γεωργίου Δ. Ζήση τοῦ ἐκ Κοζάνης. 1826. Ἐν Πέστη. Παρὰ τῷ εὐγενῇ Ματθαίῳ Τράτνερ τῷ ἐκ Πετρούζας.

8°, 4 + 94 + 24. — Κο.

57. (Pest 1826). — Ἐρμῶνη, ἢ ἡ Μεμνηστευμένη τοῦ Ἄδου. Τραγωδία παθητικὴ εἰς πέντε Τμήματα ὑπὸ τοῦ Κυρίου Ζιεγλέρου. Μετενεχθεῖσα δὲ εἰς τὴν Καθομιλουμένην ἡμῶν ὑπὸ Ζ. Μ. διὰ ἑνθμικῶν Ἰάμβων. Ἐν Πέστη, ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ τυπογραφείου τοῦ εὐγενοῦς Ματθαίου Τράτνερ ἐκ Πετρούζας, 1826.

8°. — Cf. Βρ. Β' 222. — M. Τριανταφυλλίδης szerint — Κατὰ τὸ Μ. Τριανταφυλλίδη: «Μετενεχθεῖσα εἰς τὴν καθομ. . . ὑπὸ Ζ. Γ. . . Πέστη 1820.» (Νεοελλ. Γρ. I. 383.) — Cf. Ἑλλ. 245: «Εἰς 8^{ον}, σ. 127. Στίχοι.»

58. (Pest 1827). — Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίας, Παιδαγωγικὰ μαθήματα. Ἀγανωστικά. Ἀλφαβητάριον κτλ. Βουδαπέστη (sic!) 1827.

Cf. M. Τριανταφυλλίδη, Νεοελλ. Γραμματικὴ I. 388. — Helyesen — Σωστὰ Ἑλλ. Ν° 1690: «Παιδαγωγικὰ Μαθήματα Συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίας. Ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, Κώμης δὲ Κωφῶν. Ἀγανωστικά. Ἀλφαβητάριον, περιέχον ὅσα συμβάλλουσιν εἰς γνῶσιν τῶν Γραμμάτων, τοῦ Συλλαβίζειν, καὶ τῆς ἀπλῆς Ἀγανώσεως τῶν πρωτοπειρῶν. Ἐν Πέστη, Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράτνερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αὐκζ. 1827. Εἰς 8^{ον}, σ. 76.»

59. (Pest 1827). — Παιδαγωγικὰ Μαθήματα, Συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίας. Ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, Κώμης δὲ Κωφῶν. Ἀγανωστικά. Ἐκλογάριον, περιέχον ὅσα συμβάλλουσιν εἰς εὐχερῆ ἀνάγνωσιν ἐν ἐπιγνώσει οἶον, Ἀστεῖα, Μύθους, Ἱστορίδια ἠθικά, καὶ τῶν ἐνδοξοτέρων Ἑλλήνων τοὺς βίους ἐν ἐπιτομῇ. Ἐν Πέστη. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράτνερ τῷ ἐκ Πετρούζας αὐκζ'. 1827.

8°, 131. — Cf. Ἑλλ. Ν° 1691.

60. (Pest 1827). — Παιδαγωγικὰ Μαθήματα, Συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίας. Ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, Κώμης δὲ

Κωφῶν. Ἀναγνωστικά. Ἱερὰ Ἱστορία περιέχουσα ἐν ἐπιτομῇ τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Γραφῆς τὴν ἱστορίαν, διηρημένην ἐκατέραν εἰς ἱστορίας ἐξήκοντα καὶ δύο. Ἐν Πέστη. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττηερ τῷ ἐξ Πετρούζας αὐκζ' 1827.

8°, 179 + 5. — Cf. Ἑλλ. N° 1692.

61. (Pest 1827). — Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίας, Παιδαγωγικά μαθήματα . . . Ἀναγνωστικά. Ὀνομαστικὸν περιέχον ὄσα συμβάλλουσιν οὐ μόνον εἰς ἔτι εὐχερεστέραν ἀνάγνωσιν ἐν ἐπιγνώσει, ἀλλὰ καὶ εἰς γνῶσιν πραγμάτων οἰκιακῶν τε καὶ φυσικῶν. Βουδαπέστη (sic!) 1827.

Cf. Μ. Τριανταφυλλίδη, Νεοελλ. Γραμματικὴ I. 388.: Ἑλλ. N° 1693: «Παιδαγωγικά Μαθήματα, Συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίας. Ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου Κώμης δὲ Κωφῶν . . . Ἐν Πέστη, Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττηερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αὐκζ' 1827. Εἰς 8ον, σ. 6 ἄ. ἄ. + 142.»

62. (Pest 1827). — Παιδαγωγικά Μαθήματα, Συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίας, ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, Κώμης δὲ Κωφῶν. Ἀναγνωστικά Χρησιμοποιήθεια περιέχουσα Ὅσα συμβάλλουσιν ἐκάστῳ οὐ μόνον εἰς γνῶσιν τῶν Καθηκόντων, ἀλλὰ καὶ τῆς Συμπεριφορᾶς, τῶν χρησιμωτάτων ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ. Ἐν Πέστη, Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττηερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αὐκζ' 1827.

8°, 78. — Cf. Ἑλλ. N° 1694.

63. (Pest 1827). — Παιδαγωγικά Μαθήματα, Συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίας, Ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, Κώμης δὲ Κωφῶν. Διδακτικά. Ἀριθμητικὴ περιέχουσα, Ὅσα συμβάλλουσιν εἰς ἐπίγνωσιν τῶν λογαριασμῶν, ὅσοι εἰσὶ χρήσιμοι ἐν τῷ βίῳ. Ἐν Πέστη, παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττηερ τῷ ἐκ Πετρούζας αὐκζ' 1827.

8°, 71. — Cf. Ἑλλ. N° 1695.

64. (Pest 1827). — Παιδαγωγικά Μαθήματα, Συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίας. Ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, Κώμης δὲ Κωφῶν. Διδακτικά. Ἱερὰ Κατήχησις. περιέχουσα Ὅσα συμβάλλουσιν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς εἰς Θεὸν λατρείας τῶν Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν. Ἐν Πέστη, Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττηερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αὐκζ' 1827.

8°, 87. — Cf. Ἑλλ. N° 1696.

***65. (Pest 1827).** — Παιδαγωγικά μαθήματα. Συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίας, ἐκ χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, κώμης δὲ Κωφῶν. Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, περιέχουσα, τὰ ἀναγκαϊότατα συμβεβηκότα εἰς τὴν ἱερὰν Ἐκκλησίαν· οἶον· τὸ κήρυγμα τῆς πίστεως, τοὺς διωγμούς, τὰς αἵρέσεις, τὰς συνόδους, καὶ τλ. Ἐν Πέστη, παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττηερ τῷ ἐκ Πετρούζας· αὐκζ' 1827.

8°, XIV + 257 + 1. — B.

66. (Pest 1827). — Παιδαγωγικὰ Μαθήματα, Συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ Τοῦ ἐκ Φθίας. Ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, Κώμης δὲ Κωφῶν. Μυθολογία περιέχουσα τὴν ἱστορίαν τῶν θεῶν τὴν ἱεροπραξίαν τὴν πρὸς αὐτοὺς καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν Ἡρωϊκῶν αἰώνων. Ἐν Πέστη, Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττηνερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αωκζ'. 1827.

8°, XX + 594 + 2. — Cf. Ἑλλ. N° 1698.

67. (Pest 1828). — Παιδαγωγικὰ Μαθήματα, Συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ. Τοῦ ἐκ Φθίας, Ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, Κώμης δὲ Κωφῶν. Γενικὴ Ἱστορία, περιέχουσα τὴν τε ἀρχαίαν ἱστορίαν καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν παλαιῶν ἐνδόξων ἔθνῶν, καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν νῦν κρατούντων ἔθνῶν. Ἐν Πέστη, Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττηνερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αωκὴ' 1828.

8°, 6 + 415 + 2. — Cf. Ἑλλ. N° 1778.

***68. (Pest 1828).** — Παιδαγωγικὰ μαθήματα, συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίας, ἐκ χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, κώμης δὲ Κωφῶν. Γεωγραφία Νέα. Περιέχουσα τὰς ἐν γένει γεωγραφικὰς θεωρίας ἐν ἐπιτομῇ· καὶ ἐκάστου τῶν γενικῶν μερῶν τῆς γῆς τὰ διάφορα μέρη, Ἐπικρατείας, Ἐπαρχίας, ποταμούς, θαλάσσας, πόλεις, καὶ εἴ τι τοιοῦτότροπον. Ἐν Πέστη, παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττηνερ τῷ ἐκ Πετρούζας· αωκὴ'. 1828.

8°, XVI + 222 + 1. — B, Ko.

69. (Pest 1828). — Παιδαγωγικὰ Μαθήματα, Συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ. Τοῦ ἐκ Φθίας. Ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, Κώμης δὲ Κωφῶν. Γεωγραφία Παλαιά, Περιέχουσα τὰς ὀνομασίας τῶν τόπων, καὶ πόλεων, καὶ διαφόρων μερῶν τῆς γῆς οἶον, ἐπικρατειῶν, ἐπαρχιῶν, ποταμῶν, θαλασσῶν, καὶ τῶν τοιούτων, καθὼς τὰ ὀνόμαζον οἱ παλαιοί. Ἐν Πέστη, Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττηνερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αωκὴ' 1828.

8°, 147 + 1. — Cf. Ἑλλ. N° 1780.

***70. (Pest 1828).** — Παιδαγωγικὰ μαθήματα, συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίας, ἐκ χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, κώμης δὲ Κωφῶν. Ἑλληνικά. Γραμματικὴ, περιέχουσα τοὺς Τύπους, τοὺς ἀναγκαίους κανόνας τῆς Τεχνολογίας, τῆς Ἑτυμολογίας, τῆς Συντάξεως, καὶ τῆς Συνθέσεως· καὶ περὶ ἀνωμάλων ρημάτων. Ἐν Πέστη, παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττηνερ τῷ ἐκ Πετρούζας. αωκὴ'. 1828.

8°, XVI + 313 + 7. — B, Ko.

71. (Pest 1828). — Παιδαγωγικὰ Μαθήματα, Συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ. Τοῦ ἐκ Φθίας. Ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, Κώμης δὲ Κωφῶν. Ἑλληνικά, συλλεγέμενα μετ' ἐκλογῆς ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἀρίστων Συγγραφέων· οἷς προσετέθησαν καὶ ἀναγκαῖαι ὑποσημειώσεις, καὶ λεξικά, ὀνοματικόν τε λεκτικόν, εἷς τε τῶν δυσχερῶν σαφήνεια, καὶ τῶν Λέξεων ἐξήγησις. Τόμος Α'. Περιέχων ἐκ διαφόρων συγγραφέων διάφορα, οἷον· ἀστεία, μύθους, διηγήματα, διαλόγους καὶ τὰ τοιαῦτα, χρήσιμα διὰ τοὺς

πρωτοπειρους. Ἐν Πέστη, Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττηνερ τῷ ἐκ Πετρόζας. αὐκῆ 1828.

8°, VIII + 463 + 1. — Cf. Ἑλλ. N° 1782. : «Τῷ αὐτῷ ἔτει: Τόμος Β' Περιέχων ἐκ τοῦ Λουκιανοῦ διαλόγων ε', ἐκ τῶν Πλάτωνος γ', τὸν Πίνακα τοῦ Κέβητος, καὶ ἐκ τῆς Κύρου Παιδείας τοῦ Ξενοφάντος. σ. VIII + 443 + 1 ἄ. ἄ. Τόμος Γ'. Περιέχων ἐκ τῶν παλαιῶν ἀρίστων ρητόρων λόγους τινὰς κατ' ἐκλογὴν, καὶ ἐκ τῶν μεγάλων διδασκάλων τῆς ἐκκλησίας Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. καὶ Βασιλείου τοῦ μεγάλου σ. 6 ἄ. ἄ. + 428 + 2ἄ. ἄ.»

72. (Pest 1289). — Εἰδησις δευτέρα. Ὅτι τὰ Παιδαγωγικὰ Μαθήματα ἐξεδόθησαν. αὐκῆ Ἐπιφάνου α' ἐν Πέστη. Στέφανος Κομμητᾶς. Μονόφυλλο 0·20 × 0·23. — Cf. Ἑλλ. N° 1851.

*73. (Pest 1829). — Νέον Ἀλφαβητάριον καὶ Ἀναγνώσεως Προπαιδεία. Εἰς χρῆσιν τῶν στοιχειωτικῶν Σχολείων διὰ Τέκνα ἀπὸ 5 ἕως 10 ἐτῶν συντεθὲν καὶ Τύποις τὸ πρῶτον ἐκδοθὲν ὑπὸ Γεωργίου τοῦ Ρουσιάδου. Δαπάνη τοῦ φιλογενεστάτου κυρίου Ζήση Σωτήρη. Ἐν Πέστη τῆς Οὐγγαρίας. 1829. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ἰ. Μ. Τράττηνερ καὶ Στεφάνῳ ἀπὸ Καρόλου.

8°, 88. — Κο.

74. (Pest 1829). — Περιγραφή τῆς ἐν Ναυαρίῳ Ναυμαχίας καὶ τῶν ἀμέσως προηγησαμένων περιστάσεων, μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς Γερμανικῆς γλώσσης καὶ ἐκδοθεῖσα δαπάνη τοῦ Κυρίου Ζήση Σωτήρη τοῦ Ἑλληνοῦ ἔρωτι πρὸς τὸ Γένος. Ἐν Πέστη 1829. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Ματθαίῳ Τράττηνερ τῷ ἐκ Πετρόζας.

8°, 52. — Cf. Ἑλλ. N° 1882.

*75. (Pest 1832.) — Διατριβή, ἢ Καθρέπτis τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐν ᾗ βλέπει πᾶς τις: πόσον ἀναγκαία ἐστὶν ἢ σποδὴ αὐτῆς πρὸς τὴν τελείαν Παιδείαν. Συνεγράφη, καὶ ἐξεδόθη παρὰ Ἰωασάφ Παπα Ῥάλλη τῶν ἐν Πέστη Γραικῶν Παρόχου. Ἐν Πέστη, ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ τοῦ Ἰωσήφ Βαϊμέλ 1832.

8°, φύλλα 2 level + 8 + 75 + 4. — B. K. — Cf. Horváth E. : Péczeli József görög fordításban [= Ὁ Ἰωσήφ Πέτζελι σὲ μετάφραση ἑλληνική], Archivum Philologicum 61 (1937) 361—368. — Σ. 76—79 1. : «Κατάλογος τῶν ἐν Πέστη Εὐγενῶν, καὶ ἐντίμων συνδρομητῶν. Ὁ ἐντίμωτατος Κύριος Ἀλέξανδρος Δορμούση 6, Χρήστος Ρ Δορμούση 3, Ἰωάννης Τέρτζη 1, Ἀγγρός Βραῦν 10, Κωνσταντῖνος Βραῦν 6, Γεώργιος Τακάτζη 6, Γεώργιος Παπαφῆ ὁ Θεσσαλονικεὺς 10, Κύριοι Ἀδελφοὶ Σακελλαρίου 6, Κωνσταντῖνος Γκραβόσκη 3, Γεώργιος Τζήκος 2, Γεώργιος Βλαχοῦτζης 2, Ἐμμανουὴλ Τέρτζη 2, Ἀναστάσιος Δέρρα 2, Γεώργιος Τέρπακου 5, Δημήτριος Οἰβες 4, Παναγιώτης Μουράτη 3, Ἀλέξανδρος Λέπωρα 4, Ἥλιος Βλάνα 2, Γεώργιος Κοεμτζῆ 2, Κωνσταντῖνος Τέρτζη 2, Εὐφρόνιος Ῥαφαὴλ Πόποβιτς 3, Ἀλέξανδρος Παναγιώτου 3, Δημήτριος Ἀξεντιάδης 2, Γεώργιος Ζωγράφου 2, Ἀναστάσιος Ζαράλη 2, Ἀλέξανδρος Ἀγοραστοῦ 2, Κωνσταντῖνος Χαρισίου 2, Ἀναστάσιος Μαλέτζκου 2, Γεώργιος Μάτζου 2, Γεώργιος Μούτζου 2, Κωνσταντῖνος Ἀργύρου καὶ Ἀνεμοῖ 2, Γεώργιος Σταμιδάκης 2, Κωνσταντῖνος Μπάμπονα 2, Κωνσταντῖνος Ράικοβιτς 2, Ἰωάννης Μουράτη 2, Γεώργιος Λιόκανου 2, Ἰωάννης Ζλάτκου 2, Διονύσιος ὁ Στασινός 2, Χρήστος Νικολιτς 2, Ἀναστάσιος Λύκα 2, Νικόλαος Ἀρμενοῦλη 2, Ἀρσένιος Καραντιούτσα 2, Παῦλος Πόποβιτς 1, Δημήτριος Λακοβὰ 1, Ἰγνάτιος Πόποβιτς 1, Ἀθανάσιος Ζωγράφου 1, Κωνσταντῖνος Νικολάου 1, Στοιμάκος Γεωργίου 1, Μανόλης Δημητρίου 1, Μίλος Μιροσάβλεβιτς 1, Ἀθανάσιος Βέλκο 1, Κωνσταντῖνος Λαζάρου 1, Δημήτριος Μιχαήλοβιτς 1, Ναοὺμ Μπονγιουκλῆ 1, Γεώργιος Κόντα 1, Ἰωάννης

Ἀρμενοῦλη 1, Ἀναστάσιος Ῥώμουλος 1, Ἀναστάσιος Σταύρου 1, Ἐμμανουὴλ Κωνσταντίνου 1, Γεώργιος Γκοῦδα 1, Χρυσάφης Παπᾶ Κώστα 1, Θεόδωρος Φόρου 1, Μιχαὴλ Τζαντζαφίλ 1, Ναοὺμ Μούτζου 1, Κωνσταντίνος Κονσταντίνου 1, Νικόλαος Λάτζκοβιτς 1, Διαμαντὴς Ῥίγα 1, Ναοὺμ Γγεὸν καὶ Στάμος 1, Δημήτριος Λακατάρη 1, Στέφανος Μιγάλοβιτς 1, Ῥάλης Τζατζαπᾶ 1, Πέτρος Χρήστου 1, Ἀναστάσιος Ζέγγου 1, Ἰωάννης Ῥάικοβιτς 1, Δημήτριος Κ. Σήμου 1, Δημήτριος Γγεὸν 1, Παναγιώτης Δέλιο 1.»

76. (Pest 1833). — Στοιχεῖα Παιδαγωγίας. Ἐρανισθέντα καὶ ἐκδοθέντα ὑπὸ Δημητρίου Γκανῆ, τοῦ ἐκ Κώμης Ραφάνης. Διηρημένα εἰς τρία Τμήματα: Τμήμα Γ', περιέχον· Πραγματεῖαν περὶ Ἀτμοσφαιρας, καὶ τῶν κατὰ καιροὺς φυσικῶν φαινομένων· περὶ γῆς, καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς Ζώων, φυτῶν, καὶ Ὁρυκτῶν καὶ ἐπιτομὴν φυσικῆς τε καὶ πολιτικῆς Γεωγραφίας, καὶ Ἀριθμητικῆς μὲ Ἰκανοὺς καὶ ἀναγκαίους Κανόνας, καὶ Παραδείγματα. Ἐν Πέστη, Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Τράττνερ τε καὶ Καρόλω. 1833.

8°, 102 + 2. — Cf. Ἑλλ. N° 2316.

77. (Pest 1835). — Στοιχεῖα Παιδαγωγίας. Ἐρανισθέντα καὶ ἐκδοθέντα ὑπὸ Δημητρίου Γκανῆ, τοῦ ἐκ Κώμης Ραφάνης. Διηρημένα εἰς τρία Τμήματα: Τμήμα Γ'. περιέχον, Πραγματεῖαν περὶ Ἀτμοσφαιρας, καὶ τῶν κατὰ καιροὺς φυσικῶν φαινομένων· περὶ γῆς, καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς Ζώων, φυτῶν καὶ Ὁρυκτῶν, καὶ ἐπιτομὴν φυσικῆς τε καὶ πολιτικῆς Γεωγραφίας, καὶ Ἀριθμητικῆς μὲ Ἰκανοὺς καὶ ἀναγκαίους Κανόνας, καὶ Παραδείγματα. Ἐκδοσις Δευτέρα. Ἐν Πέστη. Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Τράττνερ τε καὶ Καρόλω 1835.

8°, 102 + 2. — Cf. Ἑλλ. 377. N° 2568.

***78. (Pest 1836).** — Νεωτάτη τῆς Θεσσαλίας Χωρογραφία. Συνταχθεῖσα κατ' ἰδιαιτέραν τινὰ μέθοδον γεωγραφικῶς καὶ περιηγητικῶς ὑπὸ Ἰωάννου Ἀναστασίου Λεονάρδου τοῦ ἐκ τοῦ Κισσάβου ὄρους ἐκ πόλεως Ἀμπελακίων τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Μαγνησίας τοῦ νῦν χρηματίζοντος ἐν τῷ κατὰ Ζέμονα Ἑλληνομουσεῖῳ Ἀπλοελληνοδιδασκάλου. Τύποις ἐκδοθεῖσα δαπάνη τῶν φιλομούσων συνδρομητῶν. Ἐν ἣ προσετέθησαν 6 Εἰκονογραφίαι καὶ 1 Γεωγραφικὸς Χάρτης συμβάλλοντα εἰς καλλωπισμὸν τῆς Βίβλου καὶ ζωηροτέραν παράστασιν τῆς περιγραφομένης ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Πέστη τῆς Οὐγγαρίας. Ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ Τυπογραφείου τοῦ εὐγενοῦς Τράττνερ τε καὶ Καρόλου. 1836.

8°, 108 + 190 + 31. — Ko. — Figyelemreméltó elfizetdi lajstromot tartalmaz — Περιέχει ἀξιόλογο κατάλογο συνδρομητῶν.

79. (Pest 1836). — Στοιχεῖα Παιδαγωγίας Ἐρανισθέντα καὶ ἐκδοθέντα ὑπὸ Δημητρίου Γκανῆ τοῦ ἐκ Κώμης Ραφάνης. Διηρημένα εἰς Τρία Τμήματα. Τμήμα Δεύτερον. Περιέχον· Ἐπιτομὴν τῆς ἱερᾶς Ἱστορίας, καὶ ἄλλα, ὡς ἐν τῷ Πίνακι Διαλαμβάνονται· ὁμοῦ καὶ Δευτέρα ἐκδοσις τῆς ἱερᾶς Κατηχήσεως τοῦ Μ. Στ. Κομμητᾶ· ἐκδοθείσης ἐν Πέστη κατὰ τὸ αὐτῆς ἔτος. Ἀδεία καὶ Εὐλογία τοῦ Πανιερωτάτου Κυρίου Κυρίου Νεοφύτου Ρυμνίκου, Ἐκδοσις Δευτέρα. Ἐν Πέστη, Παρὰ τῷ εὐγενεῖ Τράττνερ τε καὶ Καρόλω 1836.

8°, 32 + 88. — Cf. Ἑλλ. N° 2722.

*80. (Pozsony 1837). — Μέθοδος εὐκαρπος τὸν τοῦ σέβεσθαι Θεόν, ὑπεραγίαν τε Παρθένον Μαρίαν, καὶ τοὺς ἁγίους, Φιλελλήνων ἔνεκα ἐξ ἄλλοίων συνειλεγμένη. Methodus fructuosa Deum, B. Virginem, et Sanctos colendi. In gratiam Graecophilorum ex variis collecta. Posonii typis haeredum Belnay 1837. [Latinul és görögül — Λατινικά καὶ ἑλληνικά.] 12°, 71. — M.

*81. (Pest 1837). — Παιδαγωγικὰ μαθήματα, συντεθέντα παρὰ Στεφάνου Κομμητᾶ τοῦ ἐκ Φθίας, ἐκ χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, κώμης δὲ Κωφῶν. Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ, περιέχουσα τοὺς Τύπους, τοὺς ἀναγκαίους κανόνας τῆς Τεχνολογίας, τῆς Ἑτυμολογίας, τῆς Συντάξεως, καὶ τῆς Συνθέσεως· καὶ περὶ Ἀνωμάτων Ῥημάτων. Ἐν Πέστη, παρὰ τῷ εὐγενεῖ Τράττηερ καὶ Κάρολῃ. αὐλζ. 1837.

8°, 14 + 287. — M. — «Προειδοποιήσις . . . μετὰ ὄριμον καὶ ἀπαθοῦς σκέψεως ἐνεκρίθη παρὰ διαφόρων τῶν ἐγκριτοτέρων λογίων καὶ διδασκάλων, ὡς πλέον εὔχρηστος καὶ αὐτῆς τῆς Τεχνολογίας, ἢ γραμματικῆς τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει κυρίου Στεφάνου Κομμητᾶ, ἣτις συμπεριλαμβάνεται εἰς τὴν νεοστὶ παρ' αὐτοῦ ἐκδοθεῖσαν νέαν Ἑγκυκλοπαιδείαν εἰς τόμος 16. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ Ἑγκυκλοπαιδεῖα αὕτη κατήντησεν ἤδη δυσεύρετος, ἢ δὲ γραμματικὴ, ὡς μὴ χωριζομένη ἀπὸ τὸ ὅλον σῶμα, πλέον δυσπόκτικτος, διὰ τοῦτο ἀπεφασίσθη ἡ ἐκτύπωσις μόνης τῆς γραμματικῆς . . .» — Az Ἑλλ. N° 2866 nem jelöli meg a forrást — Ἑλλ. N° 2866 δὲν ἀναφέρει τὴν πηγήν.

82. (Brassó 1837). — Παιδαγωγικὴ Γραμματικὴ, Πρακτικὴ τῆς παιδείας Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐρανοσθεῖσα μὲν ἐκ πολλῶν κατὰ τε τὸ εὐσύνοπτον καὶ εὐληπτον ὑπὸ Ἐμμανοήλου Βασκίδου, τοῦ ἐκ τῆς κατὰ τὴν Μακεδονίαν Πόλεως Μελενίκου. Εἰς χρῆσιν τῶν ἐν Σιστοβίῳ αὐτοῦ Μαθητῶν. Τὰ νῦν δὲ τύποις ἐκδοθεῖσα φιλοτίμῳ καταβολῇ Τοῦ Εὐγενεστάτου Ἀρχοντος Σεργόρη Κυρίου Ἀθανασάκη Ξενοκράτη. Ἐπιστασία δὲ τοῦ Μαθητοῦ αὐτοῦ Κωστάκη Θεοδώρου. Ἐν Στεφανουπόλει. Ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τοῦ Ἰωάννου Gölt. 1837. 8°, XVI + 180. — Cf. Ἑλλ. N° 2867.

*83. (Pest 1840). — Ἐκλόγιον, περιέχον. Τὴν Χρηστοθήθειαν Ἀνωτίου τοῦ Βυζαντίου. Τὴν Παραίνεσιν πρὸς τοὺς Νέους Βασιλείου τοῦ Μεγάλου. Τὸ Ἐνόπιον, καὶ τὸ, τί γελᾷς, ὦ Χάρων, τοῦ Λουκιανοῦ. Τὴν πρὸς Δημόνικον παραίνεσιν τοῦ Ἰσοκράτους. Τὸν κατὰ μεθύοντων λόγον Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, καὶ ἄλλους τρεῖς λόγους τοῦ αὐτοῦ. Τὸν περὶ προσευχῆς λόγον, καὶ τὸ Ἑγκώμιον εἰς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Τὴν προσευχὴν τοῦ σοφοῦ Σολομῶντος. Τὸν ἱστορικὸν λόγον Ἐσδρα τοῦ Ἱερέως. Τοὺς Ἀσπασμούς Ἀνθίμου τοῦ Ἱεροδιακόνου. Τὰ γνωμικὰ δίστιχα Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, καὶ τὰ παραινετικά Κεφάλαια τοῦ Ἀγαπητοῦ Ἱεροδιακόνου. Τὰ πάντα ἐξηγηθέντα εἰς τὴν καθομιλουμένην ἀπλοελληνικὴν Γλῶσσαν μετὰ κόπου καὶ ἰδρωτός χάριν τῶν φιλομαθῶν παρὰ τοῦ ταπεινοῦ Ἰωάννου Συμεωνίδου, τοῦ ἐκ τῆς κατὰ Μακεδονίαν χώρας Ταρλιζίου, καὶ πρώην Διδασκάλου τῆς ἐν μεγάλῳ Τουρνόβῳ Σχολῆς, ὅπερ ἀφιερῶθη εἰς τὸ Γένος τῶν Ἑλλήνων. Νῦν δὲ πρῶτον ἐτυπώθη συνδρομῇ τῶν ὁμοπίστων

καὶ φιλοκάλων ἀνδρῶν. Ἐν Πέστη τῆς Οὐγγαρίας, παρὰ τῷ Εὐγενεῖ Τράττνερ τε καὶ Καρόλω. 1840.

8°, 298. — Κο.

*84. (Pest 1840). — Κῆπος πολυανθῆς, ὅστις περιέχει φυτὰ πολυποίκιλα, τριαντάφυλλα ἀμάραντα, ἄνθη ἄφθαρτα, δένδρα θεοφύτευτα, μαθήματα οὐράνια, γνωμικὰ ἀθάνατα, ἅπερ ἠρτισθῆσαν ἀπὸ τὰ συγγράμματα τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ Φιλοσόφων παρὰ τοῦ ταπεινοῦ Ἰωάννου Συμμεονίδου, τοῦ ἐκ τῆς κατὰ Μακεδονίαν χώρας Ταρλιζίου, καὶ πρώην Διδασκάλου τῆς ἐν Μεγάλῳ Τουρνόβῳ Σχολῆς. Τὰ ὅποια καὶ ἐξηγήθησαν παρὰ τοῦ ἰδίου εἰς τὴν ἀπλήν καθομιλουμένην γλῶσσαν διὰ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν τῶν Χριστιανῶν, καὶ διωρθώθησαν μετὰ πλείστης ἐπιμελείας. Καὶ ἀφιερῶθη ἡ Βίβλος εἰς τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων, ἵνα μελετῶσιν αὐτήν. Νῦν δὲ πρῶτον ἐτυπώθη διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν ὁμοπίστων καὶ φιλοκάλων Ἀνδρῶν. Ἐν Πέστη τῆς Οὐγγαρίας, παρὰ τῷ ἐυγενεῖ Τράττνερ τε καὶ Κάρολω. 1840.

8°, 4 + 224. — Β.

*85. (Pest 1846). — Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ. Στεφάνου Κομητᾶ, τοῦ ἐκ Φθίας, ἐκ Χωραρχίας μὲν Κοκοσίου, κώμης δὲ Κωφῶν. Περιέχουσα τοὺς Τύπους, τοὺς ἀναγκαίους κανόνας τῆς Τεχνολογίας, τῆς Ἑτυμολογίας, τῆς Συντάξεως, καὶ τῆς Συνθέσεως· καὶ περὶ ἀνωμάλων ρημάτων. Ἐκδοσις τρίτη. Ἐν Πέστη. 1846.

8°, 286. — Κο.

*86. (Pest 1847). — Ἐκλογάριον Γραικικὸν εἰς χρῆσιν τῶν πρωτοπέριων τῆς ἀπλῆς διαλέκτου συλλεχθὲν ὑπὸ Δημητρίου Νικολάου τοῦ Δαρβάρεως, τοῦ ἐκ Κλεισούρας τῆς Μακεδονίας, τύποις δὲ τὸ πέμπτον ἐκδίδοται δαπάνη καὶ ἐπιδιορθῶσει φιλογενοῦς τινὸς καὶ φιλομούσου. Ἐν Πέστη τῆς Οὐγγαρίας. Ἐκ τῆς Τυπογραφίας τοῦ εὐγενοῦς Τράττνερ τε καὶ Καρολίου 1847.

8°, 244. — Μ. — Σ. 5. 1.: «Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας τῇ 26. Ἀπριλίου 1804.»

*87. (Pest 1850). — Διδασκαλία Παιδικὴ πρὸς συλλαβισμόν καὶ ἀνάγνωσιν τῆς ἐν Ῥωσσιάβῃ Νεολαίας φιλοπονηθεῖσα ὑπὸ Ἐμμανοῦλου Βασκίδου, καὶ τύποις ἐκδοθεῖσα δαπάνη τῆς Ἀδελφότητος τοῦ ἐν Ῥωσσιάβῃ Ἑλληνικοῦ Σχολείου Φούντου. Ἐν Πέστη, παρὰ τῷ Τράττνερ τε καὶ Καρολίῳ 1850.

4°, 32. — Μ. — Verso: «Τῇ Ἐντιμοτάτῃ καὶ Σεβαστῇ μοι διμελεῖ Ἐπιτροπῇ τῆς ἐν Ῥωσσιάβῃ Ἑλληνικῆς Κοινότητος δεῖγμα εὐγνωμοσύνης ἀνατίθειαν ὁ Συντάκτης. Στίχοι τοῦ αὐτοῦ. Πρὸς Νέον σπουδάζοντα. Ἄν ἦσαι πτωχός, ἢ πλουτῆς Νεανία, λάβε προκοπὴν καὶ εἶναι εὐδαιμονία. Πρὸς νέαν σπουδάζουσαν. Ἄν ἦσ' ὠραία, καὶ δὲν εἶσαι νέα, ὅταν προκόψης εἶσαι ἢ μόν' ὠραία.»

*88. (Brassó 1858). — Κρητὶς θεοπισμῶτων. Ἐκ τοῦ λατινικοῦ, ἐν μὲν τῇ γερμανίδι ὑπὸ Ἐνρίκου Ναϊγκεμπόρεν καθηγητοῦ, ἐν δὲ τῇ ἑλληνίδι μετενεχθέντων φωνῇ, ὑπὸ Ἀντ. Μοσχάτου διδάκτορος φιλοσοφίας. Ἐν Στεφανουπόλει τὴν 1. Ἰουλίου 1858. Τύποις Ἰβάνου Γκέτ.

8°, 87. — Cf. Petrik II. 502.

***89. (Pest 1866).** — Ἐγκόλιον περὶ τῆς τῶν τέκνων ἀνατροφῆς. Συντεθὲν ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδριτοῦ Ἰωασάφ Μανρομμάτη τοῦ ἐξ Αἴνου, παροχέως παρὰ τῇ ἐν Πέστη τῶν Γραικῶν τε καὶ Βλάχων ἐκκλησίᾳ. Πέστη, τυπογραφία Τράτνερ. Καρόλου. 1866.

8°, 120. — Β.

***90. (Pest 1867).** — Ἀλεξανδρινὰ θεολογικὰ καὶ φιλοσοφικὰ μελέται. Πραγματεία Α'. Περὶ τῆς ἐν Ἀλεξανδρίᾳ πρώτης Χριστιανικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, τῆς καὶ Κατηχητικῆς λεγομένης. Συγγραφεῖσα παρὰ Νικηφόρου Καλογερά ἱερέως. Ἐν Πέστη, Τύποις Τράτνερ—Καρόλου 1867.

8°, VII + 2 + 148. — Μ. — Σ. III. 1.: «Τῷ ἐν Καίρῳ μεγαλεμπόρῳ Νικολάῳ τῷ Τηλεμαχίδῃ ἀνδρὶ φιλοπάτριδι καὶ τῶν γραμμάτων ἐραστῇ τήνδε τὴν βίβλον τῇ δαπάνῃ αὐτοῦ ἐκδοθεῖσαν εὐγνωμόνως ἀνέθηκεν ὁ γράφας».

91. (Budapest 1888). — Γεωργίου Τιαλίου, Βουδαπέστη, ἡ πρωτεύουσα τῆς Οὐγγαρίας. Budapest 1888. Pallas.

Cf. Δελιαλῆ Ἀναμνηστικὴ εἰκονογραφημένη ἔκδοσις Παύλου Χαρίση, Κοζάνη 1935. σ. 66.

b) Idegen nyelvű nyomtatványok. — Ἐντυπα ξενόγλωσσα.

92. (Brassó 1558). — Arbor illustrissimae Heraclidarum familiae, quae et Diasorina, Basilica ac Despotica vocatur, iustificata, comprobata, monumentisque et insignibus adaucta ab invictissimo Carolo V, Rom. Imp. et ab imperiali consistorio, anno MDLV. Impressum Coronae anno MDLVIII.

Folio, 2 levél — 2 φύλλα. — Cf. Legrand (XV—XVI. s.) IV. 73—74.: «Genealogia quae sequitur edita est ab ipso Iacobo Despota eo tempore quo ex Moldavia, ob insidias Alexandri, ibidem reguli, profugus exulavit in Transylvania».

93. (Nagyszeben 1679). — I. N. I. Defensio Disputationis de Processione Spiritus S. a Patre et Filio ni qua ea, quae reverendissimus dominus Ilarius Zygala, archiepiscopus Cypri, modeste satis et erudita regessit, pari modestia ad exactiorem veritatis limam revocantur et ad discutiendum Praeside Isaaco Zabanio, AA. LL. et Phil. doctore eiusdemque et sacrae Theol. in Gymnasio Cibiniensi P. P. respondente Iohanne Kremperio S. S. Theol. et Phil. Studioso proponuntur anno 1679, die 1 iul. hac solum fini ut sublata ista difficultate praecipua pax desideratissima ecclesiarum evangelicarum et graecarum denuo palmae instar revirescat. Cibinii excusa per Stephanum Iüngling.

4°, 10 levél — 10 φύλλα. — Cf. Legrand (XVII s.) II. 356—357.

***94. (Pozsony—Kassa 1780).** — Samuelis Köleseri de Keres-eer Auraria Romano-Dacica, una cum Valachiae Cis-alutanae subterraneae descriptione Michaelis Schendo, R. C. Equ. Vanderbech, iterum edita curis Ioannis Seivert. Posonii, et Cassoviae. Sumptibus Ioan. Michaelis Landerer Typographi, et Bibliopolae. 1780.

8°, 10 + 295 + 33. — E. — Cf. Magyar Nyelv 34 (1938) 322—323.

95. (Buda 1823). — Popovics Dénes [*Διονυσίου Πόποβιτις*] Istinnaja, povjest Kyrillě i Methodii. Buda 1823.

Cf. Szinnyei: Magyar írók XI. 11—12.

***96. (Pest 1828).** — Balassa Konstantin [*Κωνσταντίνου Μπάλασα από τήν Ὀχρίδα τῆς Μακεδονίας*], Az erőszak nélkül való patkolás, okoságon és a lónak lélektudományán alapodott értekezés. Németből fordítva Hoffner József által. (*Μετάφραση τοῦ γεγμ. ἔργου: «Der Hufbeschlag ohne Zwang. Wien 1828.»*)

8°, 54. — E. M. — Cf. Szinnyei: Magyar írók I. 396—397.

***97. (Pest 1830).** — Jakovaky Rizo Nerulos, Geschichte des neuern Griechenlands seit der Zeit des Befreiungskrieges. Aus dem Französischen . . . übersetzt durch H. E. Eisenbach. Leipzig (Pest) 1830. Hertleben's Verlags-Exped.

8°, VIII + 168. — M.

***98. (Pest 1836).** — Argenti Döme, Dissertatio medico-practica de cephalalgia. Pestini 1836. Typis L. Landerer de Füstkut.

8°, 16. — M.

***99. (Buda 1837).** — Cosmas Trandaphill, Bases et acida plantarum acrium. Dissertatio inauguralis pharmacologico-medica. Budae 1837. Typ. Gyurián et Bagó.

8°, 46. — M.

100. (Pest 1840). — Naum Oeconom, Clemens Latwer. Trauerspiel in 3 Acten. Pesth (Trattner—Károlyi) 1840.

8°. — Cf. Petrik II. 912.

101. (Pest 1844). — Naum Oeconom, Agnes Sorel. Trauerspiel in 5 Acten. Pesth (Trattner—Károlyi) 1844.

12°, 107. — Cf. Petrik II. 912.

***102. (Kecskemét 1844).** — Görög olvasó-könyv, nyelvtani jegyzetekkel és görög-magyar szótárral, Gedike Fridrik után. Függetlenül hozzáadva Plutos, színmű Aristophanestól. Magyar tanuló ifjúság számára kidolgozta Papp György. Pesten, Kilian György tulajdona 1844. Nyomtatta Szilády Károly Kecskeméten. [*Ἑλληνικό Ἀναγνωσματοβιβλίον*].

8°, X + 281 + 1. — A, E, K, M. — Cf. Szinnyei: Magyar írók X. 286—287.

*103. (Budapest 1846). — Naum Oeconom, Schwert und Myrthe IV. act, 1 Scene. Jahrbuch des deutschen Elements in Ungarn . . . hgegeben von Carl Maria Benkert. I. Jahrg.

8°, 192. — E, M.

*104. (Pest 1847). — Argenti Döme, Különféle betegségek hasonszenvi gyógyítása. Pesten 1847. Ny. Trattner—Károlyi. [*Ομοιοπαθητική θεραπεία διαφόρων νόσων*]

8°, XXXV + 3 + 208. — E, M.

105. (Pest 1854). — Dudumi Demeter, Belletristischer Damenkalender. 1854 Pest. [Lewitschnigg Henrik lovaggal együtt — *Μαζί με τον ιππότη Έρρίκο Lewitschnigg.*]

Cf. Szinnyei: Magyar írók II. 1113.

*106. (Pest 1854). — Dudumi Demeter, Immortellen der Liebe. Pesth 1854. Herm. Geibel.

16°, 166. — M.

107. (Pest 1855). — Dudumi Demeter, Ungarische Dichtungen, frei übersetzt von D. D. Pesth 1855. Herm. Geibel.

16°, XII + 186. — Cf. Petrik II. 401.

*108. (Pest 1855—56). — Dudumi Demeter, Pester Briefe über Literatur, Kunst, Theater und gesellschaftliches Leben. 2 Lfgn. Pest, 1855—56. Lauffer und Stolp.

8°, 79, 91. — M.

109. (Pest 1857). — Const. Agorasztó, Theses ex scientiis juridicis et politicis, quas in e. r. sc. universitate Pestana superatis examinibus rigorosis Consensu inclytæ facultatis jurid. politicæ pro consequenda laurea doctoris juris universi publice propugnandas suscepit. Pestini, 1857. Typ. Ios. Gyurián.

Cf. Petrik I. 29.

110. (Pest 1860). — Konstantin Balassa, Die militärische Fechtkunst. Pest 1860. Herm. Geibel.

4°, 4 + 67. — Cf. Petrik I. 162—163.

111. (Pest 1862). — Argenti Döme, Különféle betegségek hasonszenvi gyógyítása. Nem orvosok és kezdő hasonsz. orvosok számára. IV. kiadás (= *ἐκδ.* IV.). Pest 1862. Geibel A. V. k. (*ἐκδ.* V.) 1864. VI. k. (*ἐκδ.* VI.) 1869. [*Ομοιοπαθητική θεραπεία διαφόρων νόσων*]

8°, VII + 675. — Cf. Petrik: Magyar Könyvészet 1860—1875. Bpest, 1885, 11.

112. (Pest 1863). — Argenti Döme, Hasonszenvi útítárs rögtön támadt betegségek elhárítására. Pest 1863. Grill K. [*Ομοιοπαθητική Σύντροφος*].

8°, 336. — Cf. Petrik: Magyar Könyvészet 1860—1875. Bpest, 1885, 11.

113. (Miskolc 1880). — Margó Emilian, Gyíoko Katalin felett mondott gyászbeszéd és ima. Miskolc 1880. [*Νεκρολογία.*]

Cf. Szinnyei: Magyar írók VIII. 564.

114. — Margó Tivadar (a M. Tud. Akadémia r. és tiszti tagja — μέλος τῆς Ὀγγρικῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν) 1816—1896.

Munkáinak felsorolását l. — *Τὸν κατάλογο τῶν ἔργων του βλ.:* Szinnyei: Magyar írók VIII. 565—571.

115. — Pompéry János (a M. Tud. Akadémia l. tagja — μέλος τῆς Ὀγγρικῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν) 1819—1884.

Munkáinak felsorolását l. — *Τὸν κατάλογο τῶν ὀγγρικῶν ἔργων του βλ.:* Szinnyei: Magyar írók X. 1380—1384.

116. — Xántus János (a M. Tud. Akadémia l. tagja — μέλος τῆς Ὀγγρικῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν) 1825—1894.

12 magyarnyelvű munkájának felsorolását l. — *Τὸν κατάλογο τῶν ὀγγρικῶν βιβλίων του βλ.:* Szinnyei: Magyar írók XIV. 1663—1669.

II. MAGYARORSZÁGON MEGJELENT ÚJGÖRÖG- BÓL FORDÍTOTT MAGYAR-, ROMÁN- ÉS SZERB- NYELVŰ NYOMTATVÁNYOK. — ΕΝΤΥΠΑ ΟΥΓΓΡΙΚΑ, ΡΟΥΜΑΝΙΚΑ ΚΑΙ ΣΕΡΒΙΚΑ ΜΕΤΑ- ΦΡΑΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΥΠΩΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑ.

***117. (Pest 1791).** — (Mogilas Péter) Igaz vallástétele a napkeleti közönséges és apostoli ekklesiának, a mely görög nyelvből magyar nyelvre fordítottatott Miskolczi István által. Most pedig a nem egyesült napkeleti görög vallást és hitet tartó keresztyéneknek lelki hasznokra és épületekre maga költségén ki-nyomtatattatta Miskolczi Miklós. Pesten, 1791. Nyomt. Patzkó Ferentz betűivel. [*Ὁρθόδοξος ὁμολογία.*]

8°, 10 + 275. — B, K, M.

***118. (Pest 1795).** — Imádságos könyvetske, melyet a napkeleti Anyaszentegyház, nemes Magyar Országban lakó némelly hiveinek lelki hasznokra görögéből magyarra fordítottatta és maga költségével kinyomtatattatta Karapács Demeter gyulai kereskedő Pesten, Fűskúti Landerer Mihály betűivel 1795. [*Προσευχητάριο.*]

12°, 84. — M. — Σ. 3—4. l. : «A' görög szent rituson lévő keresztyén olvasóhoz. Mivel igen szép, hasznos, sőt szükséges dolog, hogy a' Keresztyén Ember azon a' nyelven könyörögjön, a' mellyet jól ért: a' Görög Anyaszentegyház, Nemes Magyarországban lakó Hivei közzül pedig találkoznak nem kevesen, a' kik Magyar nyelven kívül, Görög, Oláh vagy Orosz nyelveket tökéletesen, vagy éppen nem értvén, és Magyar nyelven irt nékiek való könyvek nélkül szűkölködvén; az ő Anyaszentegyházok szokása, és kívánságok szerént nem imádkozhatnak: ezen imádságos kis könyvet Görögből Magyarra fordítottam; és magam költséggel ki-nyomtattattam, kinek tettzik élyen véle. — Azonban kérem a' Kristus Jésuban és az Anyaszentegyházban lévő Atyámfiaimat, ezen igyekezetemben keresztyéni, 's Atyafi szeretettel itéljenek felőlem, könyörgéseikben pedig rólam megemlékezni, és valami szives fohászokásokat értem az Istenhez, és az Isteni Szent Szűz Anyához tenni ne sajnállyanak. Ugyanazon Anyaszentegyháznak, érdemetlen legkisebbik Fia Karapács Demeter».

119. (Nagyszeben 1797). — Ahilefs la Skiro. Fapta lui kir Metastasio Kesaricescului poetic. Acum întâio tâlmăcită depe Grecie de cătră dumnealui Jordache Slătienan. Vel. Păharnic. In Bucureștii Țării Rumunești la A. 1797. Jară La sfârșit s'au adăugat Istoria lui Sofronim Greca Noao. S'au tipărit în Sibiu in tipografia lui Martin Hohmais-ter, cu priv. imperetești Krăeșt măriri. [Metastasio «Achille in Sciro» úgjörög fordítása alapján — ἀπό τῆ νεοελληνικῆ μετάφραση τοῦ «Achille in Sciro» τοῦ Metastasio.]

8°, 5 + 120. — Cf. Bianu—Hodoș II. 394, N° 611.; Ramiro Ortiz, Per la Storia della Cultura Italiana in Rumania. Bucarest, 1916, 260—265.

120. (Buda 1799). — Δημ. Νικ. Δαρβάρεως, Kebita Tivejskago Íkona. Buda 1799. [Χριστ. Καθρέπτης; fordítás görögből — μετάφραση ἀπὸ τὰ ἑλληνικά.]

Cf. Szinnyeí: Magyar Irók II. 638.

121. (Buda 1799). — Zsrta Avramova (Buda 1799). [Θυσία τοῦ Ἀβραάμ; ford. Rakics Vince — μετάφρ.: Βικέντιος Ράκιτς].

Cf. Νέα Ἑστία 12 (1938) 884—885. — Inventarium librorum Bibliothecae Georgii condam Zabira, Székesfőv. levéltár — Δημοτικά Αρχεῖα Βουδαπέστης: Intim. A. M. 4294.

***122. (Buda 1800).** — Cvjet dobrodjeteli prevedeno sz greceszkago na szlaveno szerbszkij jazjik Vikentiem Rakicsem Proigumenom Fenecskim, urozsencem Zemunskim: Pri cerkvi szvjasago Szpyridona, v Szvobodnom Gradje i Prisztanicsje Triesztje szuscsim. V Budimje, Pecsatanó pizszenji Szlaveno-Szerbszkija Pecsatni Kralevszkago Vsusucsilicsa Pestanszkago. 1800. [Νέον Ἀνθος Χαρίτων].

8°, 112. — M. — Cf. Νέα Ἑστία 12 (1938) 884—885.

***123. (Vác 1801).** — A' Jeruzsálemi Görög Anyaszentegyháznak Szent Miséje alatt való imádságok. Vátzon. Nyomtattatott Maramarosi Gottlieb Antal betűivel. A' Vátzi Görög Templom' számára. 1801.

B.

*124. (Vác 1802). — Evangyeliomok és epistolák melyeket esztendő által olvastat a nap-keleti nem egyesült görög keresztény anyaszentegyház vasárnapokon és némely jeles ünnepeken. Magyar nyelven kibotsájtotta Steriady Theodor tataji kalmár Vátzon 1802.

B, M. — Cf. Σπ. Λάμπρος, *Νέος Ἑλληνομνήμων* 8 (1911) 73: «Περὶ τῶν κατ' ἔτος ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ τὰς τε Κυριακὰς καὶ κυριωτέρας ἑορτὰς ἀναγνωσκομένων Ἐδαγγελίων καὶ Ἐπιστολῶν καὶ περιγραφῆ τοῦ βίου τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν ἁγίων. Ἐξέδωκεν εἰς οὐγγρικὴν γλῶσσαν Θεόδωρος Στεριάδης πραγματευτὴς ἐν Τάτρ. Ἐν Βάτσ. Τύποις Ἀντωνίου Gottlieb von Máramaros 1802».

125. (Nagyszeben 1811). — Polyzois Kontos, *Invățături de multe științe*, trad. de Nicodim Greceanul, Sibiu 1811. [*Ποικίλη Διδασκαλία*]; 4°, 4 + 157 + 2. — Cf. Bianu—Hodoș III. 41, N° 791.

*126. (Buda 1811). — Žertva Avramova i sobesëdovanie grešnika s Bogomateriju. Prevedeno s Grečeskago na Cerbskij jazyk Vikentiem Rakičem proigumenom fenečkim, obrëtajuštimsja nynë pri Cerkvi s(vja)tago Spiridona suštej v Svobodnom Gradë i Pristaništi Triestë. Izdiveniem G. Damiana Kaulicyj, graždanina i vinoprodavca novosadskago (3.) Tretie izdanie. V Budimë. Pismeny Kr. Vseučilišta Peštanskago 1811. [*Θυσία τοῦ Ἀβραάμ*].

8°, 64. — M.

*127. (Buda 1812). — Žertva Avramova i sobesëdovanie grešnika s Bogomateriju. Prevedeno s Grečeskago na Cerbskij jazyk Vikentiem Rakičem proigumenom fenečkim, obrëtajuštimsja nynë pri Cerkvi (svja)tago Spiridona suštej v Svobodnom Gradë i Pristaništi Triestë. Izdiveniem že Gospodarov Fomy i Michaila Stošič kupcov iz Prizrena grada v Serbii V Budimë, Pečatano pismeny Kralevszkago Vseučilišta. 1812. [*Θυσία τοῦ Ἀβραάμ*].

8°, 64. — M.

*128. (Újvidék, év nélkül — χωρὶς χρόν.) — Zsrtva Avramova. Preveo sz greskog Vitjentije Rakitj nekadasniji igumen u manasztiri Feneky. Csetverto popravljeno izdanje-po danasjem szrpszkom narodnom jeziku. Izdanje szrpszke knizsare bratje M. Popovitja u Novom Szady. Cena 20 novcsinja. [*Θυσία τοῦ Ἀβραάμ*].

8°, 48. — M. — Cf. *Néa Ἑστία* 12 (1938) 884—885.

*129. (Buda 1814). — Imádságos könyvetske, mellyet a napkeleti anyaszentegyház nemes Magyar országban lakó némelly híveinek lelki hasznára görögből magyarra fordítottat és maga költségénn kinyomtatottat Karapács Demeter. Budán 1814. A kir. magyar univer. bet. [*Προσευχητάριο*].

12°, 93. — E. — Cf. Petrik II. 483.

130. (Buda 1818). — Darvar Dim., Mai nainte gătire spre Cuno-

ștința de Dumnezeu, traducere de Eufrosin Poteca, Buda 1818. (Egyetemi nyomda — *Τυπογρ. Πανεπιστημίου*).

8°, 16 + 179. — Cf. Bianu—Hodos III. 218, N° 977.

*131. (Nagyvárad 1832). — Imádságos könyvecske a napkeleti anyaszentegyház hiveinek hasznára. Nagyváradon 1832. [*Προσευχητάριο*]. 16°, 82. — M.

*132. (Nagyvárad 1854). — Imádságos könyvecske a napkeleti anyaszentegyház hiveinek hasznára. (4. kiadás.) Nagyváradon 1854. [*Προσευχητάριο*].

16°, 105. — E. — Cf. Petrik II. 482.

*133. (Debrecen 1859). — Imádságos könyvecske a napkeleti anyaszentegyház hiveinek hasznára. (5. kiadás.) Debrecen 1859. [*Προσευχητάριο*].

16°, 115. — M.

*134. (Nagyvárad 1861). — Orthodox hitvallók imakönyve, vagy a görög synopsis magyarja; mely tartalmaz minden alkalmi imákat és könyörgéseket; hótárt a keleti egyház rendszerén; száz évre szóló hűsvéti táblázatot, és függelékül: keresztyéni útmutatást. Fordította görögül Popovics János, g. n. e. lelkész, Karczagon 1861. Nagy-Várad, Tichy Alajos nyomtatása 1861. [*Προσευχητάριο*].

8°, XVI + 333. — K.

III. MAGYARORSZÁGI GÖRÖG SZERZŐK KÜLFÖLDÖN MEGJELENT MŰVEI. — ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ ΤΥΠΩΜΕΝΑ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑ.

a) Görögnyelvű nyomtatványok — *Ἐντυπα ἑλληνικά*.

135. (Bukarest 1719). — *Περὶ τῶν καθηκόντων βίβλος . . . Ἰωάννου Νικολάου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου βοεβόδα . . . Βουκουρ. 1719.*

4°, 176. — Cf. Legrand (XVIII. s.) I. 153—162, N° 126. Γ. Τραπεζούντιος
kiadó verses előszavából — Ἀπὸ τοὺς σίχους τοῦ ἐκδότη Γ. Τραπεζουντίου:

«δόλω ἀπήχθη (sc. ὁ Μανροκορδάτος) ἐς γέαν Τρανσυλβάνου. . . .

ἐνθ' ἄρα τήνδε ξυνέγραψε τὴν βίβλον,
ἐν τῇ γε λευκῇ καὶ κλυτῇ Ἰουλίᾳ,
σοφὴν σοφῶς γε τῶν καθηκόντων πέρι . . .

A marosvásárhelyi kollégium kõnyvtárában őrzött példány bejegyzése —
Σημείωση ἀπάνω στο ἀντίτυπο τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Marosvásárhely τῆς Τρανσυλβανίας:
«Celsissimus princeps auctor hujus libri misit Bukuresto Samueli Köleseri, secretario gubernialii Transilvanico, cum annexa epistola hujus tenoris : Ut amicitia et existimatio mea quam erga honoratam ipsius foveo personam clarius pateat, mitto illustriss. D. vstr. libellum a me in Transilvania compositum, hic autem de facto typis mandatum, pergratum expectans responsum quod acceptus fuerit, et utrum eruditam mentem delectare valeat. Bucuresti, die 18 januarii 1720. Illustr. D. vstr. ad officia paratissimus Io. Nicolaus Maurocordatus de Scarlatti.» Legrand I. c.

*136. (Μοσχόπολις 1746). — Συνταγμάτιον Ὁρθόδοξον περιέχον ἐν αὐτῷ ἐρωταποκρίσεις λίαν ἐπωφελεῖς κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἁγίας καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολικῆς. Συντεθὲν μὲν παρὰ τοῦ ἐν Ἱερομονάχοις Κωνσταντίνου τοῦ Ἁγιοναουμίτου, πρὸς χρῆσιν τῶν ἀπλῶν Χριστιανῶν, καὶ τῶν ἐν τῇ Οὐγκαρία εὐρισκομένων πραγματευτῶν, καὶ τύπω ἐκδοθὲν ἵνα παρέχηται αὐτοῖς δωρεὰν. Διορθωθὲν παρὰ τοῦ Κυρίου Μιχαὴλ Ὑπισχιώτου. Ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Ναοῦμ τοῦ Θαυματουργοῦ. Τοῦ ἐν τῷ Λιβανίσκῳ Διαβόλεως κειμένου. αἴμας: ἐν Μοσχόπολει.

8°, 3 + 104. — K. — Cf. N. 388.

137. (Halle 1756). — Σύντομος ἐρμηγεία περὶ τῆς ἐνεργείας καὶ ὠφελείας μερικῶν ἐκλεκτῶν καὶ δοκιμασμένων Ἱατρικῶν, ὅπου πιστῶς καὶ εὐστόχως συσκευάζονται, καὶ ἐτοιμῶς διαπωλοῦνται εἰς τὸ Ὁρφανοτροφεῖον τῆς ἐν τῇ Σαξονίᾳ Μαγδεβουργικῆς Ἄλλης παρὰ τοῦ ἐξοχωτάτου ἐν Ἱατροῖς, καὶ ἐπιφανεστάτου κυρίου Δαβίδ Σαμονηλ Μαδάϊ ἀρχιατροῦ καὶ ἀδελικοῦ συμβουλάτωρος τοῦ Ὑψηλοτάτου Πρίγγιπος τῆς Ἐνορίας Κόθεν καλουμένης καὶ ἐν τῷ εἰρημένῳ Ὁρφανοτροφείῳ ἱατροῦ ἐξαίρετον. Μὲ τὰ ὅποια Ἱατρικά, κατὰ τὴν πολλὴν πράξιν καὶ δοκιμὴν, οὐ μόνον αἱ ἐλαφραῖς, ἀλλὰ καὶ αἱ βαρύτεραις Ἀσθένειαις σὺν Θεῷ εὐτυχῶς θεραπεύονται. Μεταφρασθεῖσα ἀπὸ τὸ Λατινικὸν εἰς τὴν ἀπλὴν τῶν σημεριῶν Γραικῶν διάλεκτον παρὰ τοῦ ἐλαχίστου ἐν σπουδαίοις Ἰωάννου Ἀδαμη. Ἐντυπωθεῖσα δὲ δι' ἐξόδων καὶ δαπάνης ἰδίας τοῦ ἐντιμοτάτου καὶ χρησιμοτάτου Πραγματετῆ ὁμοπατρίου, Κυρίου κῆρ Ζαφύρη Δημητρίου τοῦ ἐξ Ἀλβανιτοχωρίου Τουρνόβου τῆς Βουλγαρίας, Ἐν τῷ Ὁρφανοτροφείῳ τῆς Ἄλλης, Ἐτει σωτηριῶ 1756.

8°, 12 + 180 + 21. — Cf. Legrand (XVIII. s.) I. 463—4, N° 491. — A fordító levelének kelte — Ἡμερομηνία τῆς ἐπιστολῆς τοῦ μεταφραστῆ: «Dabat Hermanopoli seu Cibinii in Transylvania Die tertia septembris, Anno Salutis 1755.» — Σ. 159. 1. : «Ἐπίμετρον τριπλοῦν ἤρουν Μιὰ προσθήκη τριδίπλος, I. Διὰ τὴν χρεῖαν καὶ

τὴν χρῆσιν τῆς Διαφορητικῆς ἀλγῆς ἐσσηντζίας. II. Διὰ τὴν χρῆσιν τῆς ἐτέρας ἐσσηντζίας κοραλλίνης. III. Διὰ κάποιαν πρόχειρον, ἀκίνδυνον, καὶ Γληγοροτάτην θεραπείαν τοῦ τριταίου πυρετοῦ κατὰ τὴν ἔννοιαν καὶ τὸν λογαριασμὸν τῶν Κρυμωδῶν Πυρετῶν, ἡγουν ἐκείνων τῶν Θερμασιῶν, ὅπου τινάζουν καὶ κρονόουν τὸν Ἄνθρωπον. Προσεταιῆθι εἰς τὸ τέλος τοῦ Ἑλληνικοῦ βιβλίου Παρὰ τοῦ ἐξοχωτάτου Δαβίδ Σαμουήλ Μαδάι, Πρακτικοῦ Ἰατροῦ τῆς Χάλλας.» — Ἰωάννης Ἀδάμης életeri és munkáiról értékes adatok olvas-hatók Vécsey cikkében — Γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὰ ἔργα τοῦ Ἰ. Ἀδάμη πολύτιμα στοι-χεῖα ὑπάρχουν στὸ ἄρθρο τοῦ Vécsey : Századok 28 (1894) 485—489.

138. (Leipzig 1767). — Καλενδάριον ἦτοι προγνωστικὸν παντοτιῶν μεταφρασθὲν ποτὲ ἐκ τῆς οὐγγρικῆς γλώσσης εἰς τὴν ἡμετέρον ἀπλῆν παρὰ τινος ἀνωνύμου. Ἐν λειψία τῆς Σαξωνίας ἔτει 1767 ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ βρεϊτκόφ.

Cf. Ἀρχεῖα καὶ βιβλιοθῆκαι Δυτικῆς Μακεδονίας ὑπὸ Ἀ. Σιγάλα. Θεσσαλονίκη 1939 σ. 145. 1.

139. (Halle 177 2). — Σύντομος ἐρμην εἰα περὶ τῆς ἐνεργείας etc. Παρὰ τοῦ ἐλαχίστου ἐν σπουδαίοις Ἰωάννου Ἀδαμη. Ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ τῆς Ἀλλῆς, ἔτει σωτηρίῳ 1772.

8°, 12 + 180 + 21. — Cf. Legrand (XVIII. s.) II. 161, N° 772. — A munka latin és német kiadásairól — Τις λατινικὲς καὶ γερμανικὲς ἐκδόσεις τοῦ ἔργου βλ. Petrik II. 633, III. 224. — Máday Dávid Sámuel életrajzi adatairól — Τὰ βιογραφικὰ στοιχεῖα τοῦ Δ. Σ. Μαδάι βλ. Szinnyei : Magyar írók VIII. 241—242.

140. (Wien 1795). — Δημητρίου Καντεμήρ, ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας, συμβεβηκότα τῶν ἐν τῇ Βλαχία Καντακουζηνῶν καὶ Βραγκοβάνων. Μεταγλωττισθέντα ἐκ τῆς Γερμανικῆς γλώσσης εἰς τὴν ἡμετέραν ἀπλῆν διάλεκτον παρὰ τοῦ λογιωτάτου Κ. Γεωργίου Ζαβείρα, τοῦ ἐκ Σιατίστης. 1795. Ἐν Πέστη (sic!) ἀφ.έ.

12°. — Cf. Βο. Β' 99. — N 249 : «Δημητρίου Καντεμήρ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Συμβεβηκότα ἀξιωμακόμενετα τῶν ἐν τῇ Βλαχία Καντακουζηνῶν καὶ Βραγκοβάνων, μεταγλωττισθέντα ἐκ τῆς Γερμανικῆς γλώσσης· ἐξεδόθησαν τύποις ἐν Βιέννῃ τῷ 1795 παρὰ Μαρκίδαυ Πούλιον.» — Bianu—Hodos II. 374 : «Δημητρίου Καντεμήρου, Ἀξιωμακόμενετα ἐν Βλαχία συμβεβηκότα, μεταφρασθέντα ἐκ τοῦ γερμανικοῦ. Ἐν Βιέννῃ 1795.» — Cf. Horváth 43. — G. Pascu szerint egy példány van a göttingeni könyvtárban — Κατὰ τὸν G. Pascu ἕνα ἀντίτυπο ὑπάρχει στὴ βιβλιοθήκη τοῦ Göttingen. Cf. Istoriea Literaturii Romîne din secolul XVIII. III. Iași 1927. 67. p. A fordítás kézírata megvan a kecskeméti könyvtárban — Τὸ χειρόγραφο τῆς μεταφράσεως σώζεται στὴ βιβλιοθήκη τοῦ Kecskemét. Cf. Hajnóczy : A kecskeméti görögység története. — Ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ Kecskemét. Budapest 1939. 41.

***141. (Wien 1795).** — Πολυζώη Κοντοῦ, Ὕμνος ἡρωϊκὸς προσφωνηθεὶς τῷ ὑψηλοτάτῳ πρίγκιπι καὶ ἀρχιδουκὶ Ἀουστρίας Ἰωσήφ υἱῷ Λεοπόλδου Καίσαρος καὶ ἀδελφῷ Φραγκίσκου β', ἡμπεράτορος, τῷ τοποτηρητῇ τοῦ βασιλείου Οὐγγαρίας. Ἐν Βιέννῃ 1795 ὀκτ. ἔ. [Görögül és latinul — Ἑλληνικὰ καὶ λατινικὰ].

4°, 19. — K.

***142. (Wien 1797).** — Ποιημάτων συντεθὲν καὶ στιχουργηθὲν παρὰ τοῦ ἐν ἱερεῦσι Πολυζώη Κοντοῦ τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων παραπλησίον θανάτου

νοσήσαντος καὶ ἰαθέντος παρὰ τοῦ ἐπιστημονικωτάτου ἰατροφιλοσόφου Φερδινάνδου Στίψης περιωνύμου καθηγητοῦ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης τῆς ἐν Οὐγγαρία Βασιλικῆς Ἀκαδημίας. Ἐν Βιέννῃ, 1797. Παρὰ Μάρκ. Πούλιου. Carmen heroicum compositum a praesbytero Polizoi Kondus dum morti iam proximus valetudinem recuperasset cura sapientissimi et celeberrimi viri Caroli Ferdinandi Stipsics, artium liberalium, philosophiae, ac medicinae doctoris in Regia Regni Hungariae Universitate pathologiae, therapiae, et pharmacologiae professoris publici ordinarii, facultatis medicae emeriti decani, ac Regiae Universitatis H. T. Rectoris. Viennae, 1797. Typis Markidum Pulio.

4°, 35. — Μ. — Σ. 32—33. 1.: «Ἐδγε δὲ Οὐγκαρὶ τοῦ Ἡρώως! τὸ γὰρ ἀρχεῖς. Τῶν σὸν δ' οὐδὲν Πόλεον ναῦ πλεῖνον λαμπομένη κεν Ἀφνεόεσσα τ' ἀγάλλετ' ἀριλντος ἀρι γε Πέστα. Laetare Ungaria magno viro hoc! tuum enim ille est decus. Tuas vero inter urbes nunc magis splendescens Opulentum gloriatur nunc inclitum Pestinum».

143. (XVIII. s.). — Ἀπανθίσματα ποιητικά. [A szerzők közt találjuk — Μεταξὺ τῶν συγγραφέων βρισκονται: Ἰωάννης Σχένδος. Μιχαὴλ Σχένδος . . .]

Cf. Legrand (XVIII. s.) I. 67, Πανδώρα 1868, 1 Δεκ.

*144. (Wien 1800). — Παιδαγωγία περιέχουσα πάντῳ ὠφελίμους νοθεσίας τε καὶ οἶον δὴ κανόνας, περὶ τοῦ πῶς δεῖ ἀνατρέφεσθαι τὰ παῖδια. Συντεθεῖσα μὲν παρὰ τοῦ ἐν Ἱεροδιδασκάλοις Ἀρίστον Κυρίον Γαβριὴλ Καλλονᾶ, τοῦ ἐξ Ἄνδρου. Μεθ' ὅσης δὲ πλείστης ἐπιμελείας διορθωθείσα, καὶ νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα, παρὰ Ἱγνατίου Ἀρχιμανδρίτου, καὶ Γεωργίου Καλλονᾶ τῶν Αὐταδέλφων. Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας, παρὰ τῷ Φραντς Ἀντωνίῳ Σχραιμβλ. 1800.

8°, XVI + 534 + 2. — Κ.

*145. (Wien 1819). — Εἰς τὴν ἀποβίωσιν τοῦ προσηνοῦς καὶ φιλογενοῦς Δημητρίου Ἰωάννου Τακιατζῆ κατὰ τὴν 21. 7βρίου — 3. 8βρίου περὶ ὥραν 9 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ ἑσπέρας. Ἐν Βιέννῃ 1819. Γεώργιος ὁ Ῥουσιιάδης τοῖς Συγγενέσι καὶ Συμπολίταις αὐτοῦ.

8°, 37. — Μ. — Σ. 25—37. 1.: «Θεῖοι Ῥουσιιάδου Εἰς τὴν μετὰ τοῦ Θανάτου πάλιν τοῦ Δημητρίου, ἐν τῇ Νυκτὶ τῆς 20. Σεπτ. 1819.»

146. (Αἴγινα 1828). — Τῇ σεπτῇ σκιᾷ τοῦ μεγαλωνύμου καὶ μεγαλοδόξου Μεσολογγίου ἀφιέρωται παρὰ Γεωργίου Σεροῦτου Κεῖου. Ἐκ Στεφανουπόλεως τῆς Τρασιλβανίας αἰκιστ. Ἐν Αἰγίνῃ, ἐκ τῆς Ἐθνικῆς Τυπογραφίας 1828.

16°, φύλλα 2 levél + 60. — Cf. Ἑλλ. 274.: «Στίχοι ὁμοιοκατάληκτοι. Ἀρχ.

Ἦ Σὺ Παλλάδιον τῆς Ἑλλάδος!

Τὸν ὄλεθρόν σου δεῦρο ὑμῆσω·

Ἀπὸ τῆς σ. 45: Ὡδὴ εἰς τὸν στόλον τῶν Ἑλλήνων. Ἀρχ.

Ἦ σεις τὰ μέληθρα δι' αἰῶνα
τῆς Καλλιόπης καὶ Πολυμνίας.»

Magyarországi görög szerzőkkel, illetőleg hazai újkörög nyomtatványokkal állnak kapcsolatban az 'Ελλ. következő számai — *Με "Ελληνες τής Ούγγαρίας ἢ μὲ νεοελληνικά ἔντυπα ούγγρικῶν τυπογραφείων σχετίζονται οἱ ἀκόλουθοι ἀριθμοὶ τής «Ελληνικῆς Βιβλιογραφίας»*: 124, 240, 379, 395, 883, 900, 922, 1036, 1165, 1282, 1283, 1661, 1799, 1995, 2052, 2735, 3042.

b) Idegen nyelvű nyomtatványok. — *Ἐντυπα ξενόγλωσσα.*

147. (Losci Litauorum 1580). — Defensio verae sententiae de magistratu politico in ecclesiis Christianis retinendo, contra quosuis eius impugnatores: nominatim vero contra Racouiensium scriptum, ex diuinis scripturis simpliciter collecta. Iacobo Palaeologo auctore. . . . Losci Litauorum . . . 1580.

Cf. Legrand (XV—XVI. s.) IV. 221, N° 740. — Fraknói Vilmos Palaeologus Iacobus alábbi munkáit idézi anélkül, hogy megjegyezne, hogy nyomtatásban megjelentek-e — 'Ο Γ. Fraknói *ἀναφέρει τὰ ἀκόλουθα ἔργα τοῦ Ἱ. Παλαιολόγου χωρὶς νὰ μᾶς πληροφορήσῃ, ἐὰν βγῆκαν τυπωμένα*: 1. De Sacramentis. Claudiopoli 1573. 2. Ad quaesita pro Thesibus ad Dissolutionem Quaestionis pro Iustitia Reverendi Domini Francisci Davidis et Dni Nicolai Parutal. Claudiopoli 1. Februarii 1573. 3. Refutatio libri Petri. 4. Examinatio scripti Rdi Dni Davidis de Iustitia. 5. Commentarius in Apocalypsin operosus et diffusus Helcionibus. 25. Decembris 1574. 6. Responso ad Quaestiones XXXII. Helcionibus Anno 1574. 31. Decembris. Cf. Századok 8 (1874) 48.

148. (Ursel 1594). — Epistola Iacobi Palaeologi De rebus Constan. et Chii cum eo actis, lectu digna. Gedruckt zu Ursel, durch Nicolaum Henricum, im Jahr 1594. (Datum: Claudiopoli, die 10 decemb. 1573.)

Cf. Legrand (XV—XVI. s.) 326, N° 845.

149. (Augustae Vindelicorum 1723). — Michael Schendo, Empirica illustris . . . Addita authoris apologica adversus Mavrocordati sycophantias. (Ed. IV.) August. Vindelic. 1723.

8°, 62. — Cf. Legrand (XVIII. s.) I. 190.; Schelhorn: *Amoenitates literariae*, 1725, p. 385.: «Haud ita pridem nonnemo peregrinus per nostras oras transiens in vicinia praelo subiecit libellum aliquem Michaelis Schendi Vanderbech, medic. doctoris, cui praemissa est satyra mordacissima in Maurocordatum, Wallachiae principem: is quingenta circiter exemplaria typis excubiri voluit, eaque omnia secum in Hungaria forte aut Transylvania disseminanda abstulit, ut eius curam paucula vix effugere potuerint».

150. (Norimbergae 1727). — Epistolae duae Doctoris Michaelis Schendo R. C. Eq. van der Beck, militarium nosocomiorum, nunc Russici Imperii exercituum medici, Acad. Nat. Curios. Collegae dicti Critodemi. Epistula prima (p. 11—124). Epistula altera (p. 124—131). Ad virum dignitate et literis illustrissimum Samuelem Koesleri de Keres-eer, principatus Transilvaniae secretarium. Praesens Russiae Litterariae. Status in epistolam adumbratus. A Michaele Schendo . . . (Mint a következő munka fűggeléke — *ὡς παράρτημα τοῦ ἑξῆς βιβλίου*: Acta Physico-medica Academiae Caesareae naturae curiosorum . . . V. I. Norimbergae 1727.)

Cf. Legrand (XVIII. s.) I. 203, N° 170.

151. (Wien 1789). — Dankrede, welche der hochwürdigste Erzbischof von Belgrad und Metropolit von Servien, Herr Dionisius Popovich den 11-ten October 1789 nach glücklicher Eroberung derselben Stadt in seiner Metropolitankirche illyrisch abgehalten hat. Wien 1789.

Cf. Szinnyei: Magyar írók XI. 11—12.

152. (Vindobonae 1841). — Ioh. Haris, Dissertatio inaug. medica de off. circa gravidas Vindobonae 1841.

Cf. Szinnyei: Magyar írók IV. 465.

ΡÓΤΛÁS. — ΠΡΟΣΘΗΚΗ.

47a. (Pest 1822.) — Δημήτριος Παναγιώτου, Πραγματεία περὶ τῶν τῆς ψυχῆς ἐνεργειῶν. Ἐν Πέστη 1822. Cf. Στ. Κουμανούδης, Βιβλιογραφία [kézirat — χειρόγραφ.], τόμος Α', σ. 10. [Δημ. Γκίνης úr szives levélbeli közlése alapján — Κατὰ τὴν εὐγενικὴ ἀνακοίνωση τοῦ κ. Δημ. Γκίνη].

SZERZŐK ÉS FORDÍTÓK NÉVJEGYZÉKE. —
ΠΙΝΑΞ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ-
ΦΡΑΣΤΩΝ.

(A számok a nyomtatványok számaira vonatkoznak. — Oí áριθμοί αναφέρονται στους áριθμούς τών éντύπων.)

- Άγιοναουμίτης Κωνσταντίνος* 136.
 Agoraszto Const. 109.
Άδάμης Ίωάννης 137, 139.
Άνθιμος από τής Τρίκκης 25, 30.
Άνώνυμος — Névtelen 7, 17, 20, 22, 23, 32, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 50, 52, 57, 74, 80, 118, 120, 123, 129, 131, 132, 133, 138, 143.
 Argenti Döme 98, 104, 111, 112.
 Balassa Konstantin 96, 110.
Βαρθολομαίος (Barthélemy) 19.
Βασκίδης Έμμανουήλ 82, 87.
Βέννετος Ί. Ί. Α. (Bennet?) 46.
Γεωργιεβίτς Άαρών (Georgievits Aaron) 16.
 Gedike Fridrik 102.
 Γέσνερος (Gessner) 35.
Γκανής Δημήτριος 76, 77, 79.
Γοβδελλάς Δημήτριος Π. 12, 13, 18.
Γοργύλας Άδαμος 53.
Δαμωδός Βικέντιος 36.
Δάρβαρις Δημήτριος Νικολάου 54, 86, 120, 130.
Δημητριάδης Έμμανουήλ 36.
Δούκας Τριαντάφυλλος Καστοριανός 24.
 Dudumi Demeter 105, 106, 107, 108.
Ζαβίρας Ί. Γεώργιος 2, 3, 15, 34, 140.
Ζαβίρας Ί. Κωνσταντίνος 4.
Ζαχαριάδης Γεώργιος 27.
Ζητσίος (Ήπειρώτης) Χρύσανθος 1.
Ζιεγλέρος (Ziegler Friedrich Wilhelm) 57.
 Lygala Ilarius 93.
 Jacobus Despota 92.
 Jordache Slátinean 119.
Καλλονās Γαβριήλ 144.
Καλλονās Γεώργιος 144.
Καλλονās Ίγνάτιος 144.
Καλογεράς Νικηφόρος 90.
Καντεμής Δημήτριος 140.
Καραϊωάννης Κωνσταντίνος 9.
Κλήδης Γεώργιος Δ. 56.
 Köleseri Samuel 94, 135.
 Κομένιος (Comenius) 25.
Κομμητās Στέφανος 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 81, 85.
Κοντός Πολυζώης 8, 9, 125, 141, 142.
Κορωνός Αντώνιος 35.
Κούτζικος Κωνσταντίνος Γεωργιάδης 10, 11, 14, 19.
Λάσκαρις Κωνσταντίνος 30.
Λεονάρδος Ίωάννης Άναστασίου 78.
Madai Dávid Sámuel (Μαδάι Δαβίδ Σαμονήλ) 137, 139.
 Margó Emilian 113.
 Margó Tivadar 114.
 Marmontel 31, 35.
Μαρότος Γεώργιος (Μαρόθι György) 34.
Μανροκορδάτος Ί. Ν. Ί. Α. 135.
Μανρομμάτης (= Παπα Ράλλης) Ίωασάφ 89.
Μεγδάνης Χαρίσιος Δημ. 33.
Μεταστάσιος (Metastasio) 35, 119.
 Miskolczi István 117.
 Mogilas Péter 117.
Μοσχάτος Αντώνιος 88.
Μπεκέλλας Δημήτριος (Bekella Deme- trius) 55.

Ναῦγκεμπόρεν Ἑνρικός (Neugeboren Heinrich) 88.
 Nicodim Greceanul 125.
Χάντους János 116.
 Oeconom Naum 100, 101, 103.
 Palaeogus Jacobus 147, 148.
Παναγιώτου Δημήτριος 47, 48.
Παπαγεωργίου Μιχαήλ 5, 6, 14, 45.
Παπᾶ Ζαχαρίου Γεώργιος 21.
Παπᾶ Ῥάλλης Ἰωασάφ 75.
 Papp György 102.
Πλούταρχος 27.
 Pompéry János 115.
Πόποβιτς Διονύσιος (Popovics Dénes) 95, 151.
Πόποβιτς Εὐφρόνιος Παραήλ 30.
 Popovics János 134.
 Poteca Eufrosin 130.
Πούλιος Γρηγόριος 49.
 Rakics Vince 121, 122, 126, 127, 128.

Ράτζ Σαμονήλ (RácZ Sámuel) 2.
Ρήγας 31, 35.
 Rizo Nerulos Jakovaky 97.
Ρόζιας Γ. Κ. (Rosa Georg Konstantin) 26, 29.
Ρουσιάδης Γεώργιος 46, 51, 73, 145.
Σερόλιος Γεώργιος 146.
Σχένδος Ἰωάννης 144.
 Schendo Michaël 94, 143, 149, 150.
Σιμεωνίδης Ἰωάννης 83, 84.
Στεριάδης Θεόδωρος (Steriady Theodor) 124.
 Theodorovici Joanu 37.
Τιάλιος Γεώργιος 91.
 Trandaphill Cosmas 99.
Τραπεζούντιος Γ. 135.
Ἵπισχιώτης Μιχαήλ 136.
Φενελόν (Fénelon) 18.
 Haris Joh. 152.

II.

MAGYAR SZERZŐK MŰVEI.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ ΟΥΤΓΡΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ.

BEVEZETÉS.¹

A mai görögök szellemi életére Télyf Iván hívta fel a magyar tudományos körök figyelmét. Akadémiai méltatója szerint «tudós pályájának két vezérlő csillaga» volt: a «magyarság és görögség között való kapcsolat létesítésének és az ó- és újkori görögség azonosságának gondolata». Rendszertelen és sokszor tévedéseken alapuló újjörög próbálkozásait és törekvéseit tanítványának, Pecz Vilmosnak fellépésével a módszeres tudományos munka korszaka váltotta fel. Pecz Vilmos hatására ébredt hazánkban komolyabb érdeklődés a mai görögség iránt. Újjörög nyelvészeti és irodalomtörténeti vonatkozású ismertetések, Chrisztópulosz, Szolomosz és más újjörög költőkből végzett műfordítások mellett megírta tudományos szempontból értékes és megjelenése idején csaknem páratlanul álló újjörög nyelvtanát. A görög dialektusról írt tanulmányának nagy részét is az újjörögnek szentelte. Ő írta meg az első magyarnyelvű újjörög irodalomtörténetet. Külön tanulmányokat szentelt a nyelvkérdésnek és újjörög szempontból is fontos akadémiai székfoglaló értekezése. Ezenkívül az egyetemen — már kolozsvári tanár korában is, a pesti egyetemen pedig megbízatása értelmében — állandóan tartott újjörög filológiai előadásokat is és művei jó részét görög nyelven írta.

Télyf és Pecz nyomán és mellettük megindul a munka minden irányban.

A nyelvészetet különféle ismertetések mellett etimológiai és nyelvtörténeti, továbbá a nyelvharccal foglalkozó kisebb-nagyobb cikkek képviselik.

Az irodalomtörténeti tárgyú tanulmányok Szolomosz, Valaorítisz, Palamász költészetét és a népdalokat ismertetik. Van egy-két általános irodalomtörténeti áttekintésünk is. Számos műfordító vállalkozott a mű- és népköltés jelesebb termékeinek az átültetésére. Az irodalmi vonatkozású tanulmányok és fordítások mellett megjelennek itt-ott a művészetről (zenéről, színészetről) szóló közlemények is.

¹ L. bővebben EPhK. 58 (1934) 84—88 és 191—194.

Az újabbkori görögség történetéből elsősorban a szabadságharc érdeklő kutatóinkat.

Van általános összefoglalásunk a modern Görögország nemzeti-ségi, közgazdasági és politikai viszonyairól. Idevonatkozó ismereteinket kiegészítik az újabbkori görögségre is kiterjeszkedő útirajzok.

A magyarországi újjörög tanulmányok külön fejezetet alkotja az újabbkori magyar-görög kapcsolatok feltárása. Ennek a munkakörnek egyik kisebb területére: a magyar vonatkozású újjörög irodalomra Hegedüs István hívta fel a figyelmet. Azóta akadt ugyan követője, de még mindig van — itt is — feltárni való. Sokkal jelentékenyebbek az előbbieknél azok a tanulmányok, melyek a magyarországi görög telepések történetével foglalkoznak. Horváth Mihály és Thallóczy Lajos hívták fel a figyelmet a hazai görögség kutatására. Szendrei, Tagányi, Takáts Sándor, Kerekes György, Hodinka és mások ilyen irányú részletmunkáinak eredményeit Schäfer László ügyes áttekintése foglalja össze. Czebe Gyula mutatott rá arra, hogy neogrécionista filológusaink feladatai közé tartozik görögjeink belső életének tanulmányozása. A «Magyar-Görög Tanulmányok» sorozatának több kiadványa foglalkozik ebben az értelemben a hazai görögség szellemi életével. Ezek a kiadványok — mint jelen könyvészeti összeállításunk is — tájékoztatnak a kutatás mai állásáról és az elvégzendő munka részleteiről.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.¹

Ὁ πατέρας τῶν νεοελληνικῶν σπουδῶν στήν Οὐγγαρία εἶναι ὁ Ιβάν Τέλφυ. Ἀπό τὰ 1846 ἐδίδασκε τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικά στό Πανεπιστήμιο τῆς Πέστης, ἀλλά συνάμα ἐφρόντιζε γιά τή διάδοση καί τῶν νεοελληνικῶν. Ἴσαμε τὰ 1898 — εἶναι ἡ χρονιά πού πέθανε — ἔγραψε παραπάνω ἀπό ἑκατό διάφορα δημοσιεύματα οὐγγρικά καί ἑλληνικά, — βιβλία, μελέτες, βιβλικρισιές, μεταφράσεις καί λοιπά γιά τή νεοελληνική πνευματική ζωή. Παντοῦ καί πάντα διακήρυττε τήν ἀκράδαντη πεποίθησή του γιά τήν ταυτότητα τοῦ ἀρχαίου καί νεωτέρου ἑλληνισμοῦ. Τόν ἐθέρμαινε ἀδιάκοπα ὁ πόθος νά δημιουργήσῃ στερεοῦς πνευματικούς δεσμούς μεταξὺ Ἑλλήνων καί Οὐγγρων. Ἐπίσης ὁμοίως του στά φιλελληνικά αἰσθήματα καί στή δραστηριότητα ἦταν ὁ Vilmos Pecz, τόν ξεπέρασε ὁμως πολὺ μὲ τὸν ἐπιστημονικὸ καταρτισμὸ καί τὴ μεθοδικότητά του.

Ὁ Pecz εἶναι ὁ θεμελιωτὴς στήν Οὐγγαρία τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας τοῦ νεωτέρου ἑλληνισμοῦ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐπίδραση, πού εἶχε ἀπάνω του ὁ I. Télyfy, εἶχε ἐπηρεασθῆ καί ἀπὸ τὴν προσωπικὴ ἐπαφή του μὲ τοὺς Ἑλληνες τῆς Οὐγγαρίας. Τίς πιὸ βαθιεῖς ὁμως ἐντυπώσεις τίς εἶχε στά 1892 ἀπὸ τὸ ταξίδι του στήν Ἑλλάδα. Τότε γνωρίσθηκε μὲ τὸ μεγάλο Ἑλληνα γλωσσολόγο Γεώργιο Χατζιδάκι, μὲ τὸν ὁποῖο συνδέθηκε μὲ φιλία, πού τὸν συνώδεψε ἴσαμε τὸν τάφο του. (Ὁ V. Pecz πέθανε στά 1923). Σπουδαῖος συντελεστής ἦταν ἀκόμη στήν ἐπιστημονικὴ ζωή τοῦ Pecz ὁ θεμελιωτὴς τῆς βυζαντινολογίας καί βαθὺς γνώστης καί τῶν νεοελληνικῶν πραγμάτων K. Krumbacher. Ὁ V. Pecz ἐξακολούθησε τὴν παράδοση τοῦ Télyfy καί προσπαθοῦσε νά κἀνῃ γνωστὰ τὰ πνευματικὰ προϊόντα τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων στήν Οὐγγαρία. Τίς ἐργασίες του, καθὼς ὅλη τὴ δράση τοῦ Pecz, χαρακτηρίζει ἡ ἐπιστημονικὴ ἀκρίβεια. Μετέφρασε στήν οὐγγρικὴ γλῶσσα ποιήματα τοῦ Χριστοπούλου καί τοῦ Σολωμοῦ καί ἔγραψε στά 1894 μιὰ ἀξιολογώτατη γραμματικὴ τῆς νεοελληνικῆς γιά τοὺς Οὐγγρους μὲ εἰσαγωγή στή νεοελληνικὴ γλωσσολογία καί μ' ἓνα παράρτημα ἀπὸ ἐκλεκτὰ τεμάχια τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας. Τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι ἄρτιο καί μὲ ἐλάχιστες ἐπιφυλάξεις εἶναι καί σήμερα

¹ Βλ. διεξοδικά: Νέα Ἑστία 11 (1937) 651—661.

ἀκόμη πολύ χρήσιμο. Ἐδημοσίευσε ἐπίσης ἓνα βιβλίον γιὰ τὶς ἑλληνικὲς διαλέκτους, στὸ ὁποῖο σ' ἓνα μεγάλο μέρος ἀσχολεῖται μὲ τὸν ἐπιστημονικὸ χαρακτήρισμό τῶν ἰδιωμάτων τῆς νεοελληνικῆς. Ὁ Pecz ἔγραψε ἐπίσης τὴν πρώτη στὴν οὐγγρική γλῶσσα ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας. Ἐκτὸς ἀπ' ὅλ' αὐτὰ ἀσχολήθηκε — μάλιστα σὲ πολλὰ ἄρθρα — καὶ μὲ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα. Στὸ πανεπιστήμιον, ὡς καθηγητὴς τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἐδίδασκε, μαζὶ μὲ τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ βυζαντινά, καὶ τὴ νεοελληνικὴ γλῶσσα καὶ φιλολογία. Σ' ὅλη τὴν ἐπιστημονικὴ δράση του, ὁ V. Pecz ἐτόνιζε τὴν ἐνότητα καὶ τὴν ταυτότητα τῶν ἀρχαίων καὶ συγχρόνων Ἑλλήνων, καὶ ὡς φυσικὴ συνέπεια τῶν ἰδεῶν του αὐτῶν ἀπαιτοῦσε τὴν ἐπέκταση τῆς μελέτης καὶ τῶν σπουδῶν τοῦ πνευματικοῦ βίου τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἴσαμε τὴν τελευταία περίοδο τῆς ἱστορίας του. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἱστορικά, γλωσσικὰ καὶ λαογραφικὰ στοιχεῖα, πὸν ἀποτελοῦν ἀσφαλίστατη ἀπόδειξη γιὰ τὴν ἑλληνικὴ ἐνότητα, ὁ V. Pecz ὡς συνδετικὸ κρίκο μεταξὺ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ νεοελληνικοῦ κόσμου θεωρεῖ καὶ τὴ λογοτεχνία. Ἡ νέα ἑλληνικὴ λογοτεχνία στὰ μάτια του συνεχίζει τὶς ἐκδηλώσεις τοῦ ἴδιου δημιουργικοῦ πνεύματος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, πλουτισμένον ἀπὸ τὸ χριστιανισμό. Ὁ Pecz ἐτόνιζε πολλὰς φορὰς πόσο βαθειὰ καταλαβαίνει τὶς παλαιότερες περιόδους τῆς ἑλληνικῆς ἐκεῖνος πὸν γνωρίζει τὴ νέα γλῶσσα, καὶ πόσο ζωντανὰ νιώθει τὰ ἀρχαῖα κείμενα ὁ φιλόλογος, πὸν ξέρει καὶ τὰ νέα ἑλληνικά. Ὁ ἴδιος ἐπίσης ἐδημοσίευσε πολλὰ ἀπὸ τὰ ἔργα του σὲ ἑλληνικὴ γλῶσσα.

Ὅσο γιὰ τὶς νεοελληνικὲς μελέτες, ὁ V. Pecz, ὡς Οὐγγρος, εἶχε καὶ κάποιον ἰδιαιτέρον ἔθνικόν γιὰ μᾶς λόγον νὰ τὶς ὑποστηρίξη, γιὰτὶ ἐξ αἰτίας τῶν γνωστῶν σχέσεών μας μὲ τὸ Βυζάντιον, ἢ ἔρευνα τῆς οὐγγρικῆς ἱστορίας δὲν μπορεῖ νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τὴ βυζαντινὴ ἱστοριογραφία. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ βυζαντινολογία ἔπρεπε νὰ περιλαβάνη καὶ τὴ μελέτη καὶ τὴ γνώση τοῦ πνευματικοῦ βίου τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, ὁ V. Pecz, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἄλλους λόγους ἀπαιτοῦσε τὴ μελέτη τῶν νεοελληνικῶν καὶ ὡς ἀπαραίτητο βοήθημα τῆς βυζαντινολογίας. Σύμφωνα μὲ τὶς ἰδέες τοῦ Pecz, ἄρχισε — ἀπὸ σαράντα χρόνια — ἡ ἐργασία τῶν Οὐγγρων νεοελληνιστῶν.

Καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὸν κατάλογόν μας, ἑκατοντάδες βιβλία, ἄρθρα, μελέτες ἢ μεταφράσεις ἀσχολοῦνται μὲ τὴ γλῶσσα, τὴ λογοτεχνία, τὴν ἱστορία καὶ γενικὰ μὲ τὴ ζωὴ τοῦ μεταβυζαντινοῦ ἑλληνισμοῦ.

Τὸ σπουδαιότερον καὶ τὸ εἰδικώτερον κεφάλαιον τῆς οὐγγροελληνικῆς ἐπιστήμης εἶναι ἐκεῖνον πὸν καταγίνεται μὲ τὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων ἐποίκων τῆς Οὐγγαρίας. Ἡ προκοπὴ καὶ ἡ ἀκμὴ τῶν Ἑλλήνων αὐτῶν ἔφτασε στὸ κορυφώμα τῆς κατὰ τὸ 18. αἰ. Οἱ διάφορες σχετικὲς δημοσιεύσεις Οὐγγρων ἐρευνητῶν ἐξετάζουν τὴν ἱστορίαν τους καὶ τὴ γεωργικὴν, βιομηχανικὴν, ἐμπορικὴν καὶ γενικὰ οἰκονομικὴν δράσην τους στὴν Οὐγγαρίαν. Τὸ σημαντικώτερον ὅμως μέρος τῆς ἱστορίας τῶν Ἑλλήνων τῆς Οὐγγαρίας εἶναι σχεδὸν ἄγραφο

ἀκόμη. Ἐννοοῦμε τὴν ἱστορίαν τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῶν ἐποικίων Ἑλλήνων τῆς χώρας μας. Καὶ ὅμως ἡ ἐργασία αὐτὴ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ εἰδικώτερα καθήκοντα τῶν Οὐγγρων μελετητῶν τοῦ νεωτέρου ἑλληνισμοῦ. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἀρκετὰ τεύχη τῶν «Οὐγγροελληνικῶν Μελετῶν» εἶναι ἤδη ἀφιερωμένα στὴν ἐξέταση τοῦ πνευματικοῦ βίου τῶν Ἑλλήνων τῆς Οὐγγαρίας. Ἀπ' αὐτὲς τίς δημοσιεύσεις — ὅπου ἀνήκει καὶ ἡ παρούσα βιβλιογραφία μας — ὁ ἀναγνώστης μπορεῖ νὰ σχηματίσῃ μιὰ εἰκόνα γιὰ τὴ σημερινὴ κατάστασι καὶ γιὰ τὰ προβλήματα τῶν σχετικῶν ἐρευνῶν.

ΑΖ ΎΑΒΒ ΓΟΡΟΓΣΕΓΡΕ ΒΟΝΑΤΚΟΖΟ ΜΥΝΚΑΚ.

— ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΣΤΟ ΝΕΩΤΕΡΟ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟ.

1. *Anonim.* — 'Ανώνυμος: Constantinapoly Városának, és ahoz tartozando részeinek az ő veszedelmének az Görög Birodalommal együtt rövid le írása [*Ἡ Πόλις καὶ ἡ καταστροφή της*]. Lötse 1688. [cf. Szabó K.: RMK. Bp. 1879. 554, N° 1368].

2. — — Eines freymüthigen und unpartheyischen Ungarns Erörterung der Fragen: Welche Rücksicht verdienen die Griechen in Ungarn unter anderen hier wohnenden Nationen und in welcher Verbindung sie da mit der raitzischen, oder sogenannten illyrischen Nazion stehen? Zur gründlichen Wiederlegung der unlängst unter den Titel: Dissertatio de Gente Serbica perperam Rasciana erschienenen Brochure, in soweit darinn die griechische Nazion angegriffen ist. 1791. [Cf. Horváth E.: *Ἡ ζωὴ καὶ τὰ ἔργα τοῦ Γ. Ζαβίρα* 32, 105.].

3. — — Der Aufstand der Griechen in Epirus, ihr Land, ihre Sitten und Gebräuche, ihre Lage unter der türkischen Regierung, nebst einem geschichtlichen Rückblicke auf die Schicksale der Griechen seit dem 18. Jahrh. bis auf unsere Zeit. Mit 1 Karte. Pest 1854.

4. — — Versezet a Nméltgú báró Sina Simon és neje Desánfalvai Gyika Iphigenia ezüst házassági életének emlékére, mellyet szavalt a szödi elemi ifiuság január 22. 1860. [*Ποίημα γὰ τὴν εἰκοστὴ πέμπτῃ ἐπέτειο τῶν γάμων τοῦ κ. Σ. Σίνα καὶ τῆς κ. Ἰφιγ. Γκίκα, ποὺ ἀπαγγέλθηκε στίς 22 Ἰαν. 1860 ἀπὸ τῆ νεολαία τοῦ δημοτικοῦ σχολείου τοῦ Szöd*]. Vác 1860.

5. — — Újgörög dalok [*Νεοελληνικά τραγούδια*]. Külföld 1894. 124, 216. 262. [μ]

6. — — Egy krétai költő [*Ὁ Ἐρωτόκριτος*]. Nemzet 1897. No 101. ápr. 10.

7. — — Erdélyi görög kereskedők szabadalomlevelei [*Προνόμια Ἑλλήνων ἐμπόρων τῆς Τρανσυλβανίας*]. Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle 5 (1898) 402—405.

8. *Asztalos Lajos*: Koraisznak Vasziliihoz intézett levelei [*Γράμματα τοῦ Κοραῆ πρὸς τὸ Βασίλειον*]. EPhK. 36 (1912) 450—457, 503—514.

9. *Balajthi I.*: A' közép-évi Görögök [*Οἱ νεώτεροι Ἕλληνες*]. Felső Magyarországi Minerva 5 (1829) 1. 145—166.

10. *Berzeviczy Albert*: Görögországi utirajzok [*Εντυπώσεις ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα*]. Budapesti Szemle 153 (1913) 1—22, 177—206; 154 (1913) 1—28, 321—337.

11. — — Impressions de Grèce. Revue de Hongrie 6 (1913) 17—43, 173—192, 257—274, 417—430; 12 (1913) 93—108, 256—272.

12. *Bors Emil*: Görögország közgazdasági viszonyai 1901-ben [*Ἡ οικονομικὴ κατάσταση στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ 1901*]. Budapest 1902.

13. *Csengeri János—Pasteiner Gyula*: Görög földön [Στήν Ἑλλάδα]. Emlék-könyv a magyar tanárok 1893-ik évi tanulmányútfjáról. Budapest, 1895. — Cf. *Hegedüs I.*, EPhK. 19 (1895) 480—487.

14. *Cserép József*: A mai görög középiskolák [Τὰ σχολεῖα τῆς μέσης ἐκπαίδευσης στὴ σημερινὴ Ἑλλάδα]. Magyar Paedagogia 3 (1894) 257—264, 329—349, 394—407.

15. *Csiszár Sámuel*: Kolosvári hités polgár és boltos kereskedő Trandafir György úrnak halotti végtisztelete megadásakor tartott rövid elmélkedés a kereskedés hasznos voltáról a statusra nézve, és a nemes indulatú kereskedőt illető megbecsültetésről. Kolosvárt a t. görög eklésia temploma körében december 2. napján 1833. eszt. kolosvári ev. ref. pap által [Ἐπιμνημόσυνος λόγος τοῦ Γ. Τριανταφύλλου, Ἕλληρος ἐμπόρου στὸ Κολοζβάρ] Kolosvárott 1843.

16. *Czebe Gyula*: J. Kalitsunakis, Neugriechisch-deutsches Gesprächsbuch mit besonderer Berücksichtigung der Umgangssprache. Berlin—Leipzig 1912. EPhK. 36 (1912) 884—885. [β]

17. — — Sp. P. Lambros, Σελίδες ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ ἐν Οὐγγαρία καὶ Αὐστρία μακεδονικοῦ ἐλληνισμοῦ. Történeti Szemle 3 (1914) 588—592. [β]

18. — — Görög kereskedők nyugtái Bornemisza Anna gazdasági naplójában [Ἀποδείξεις Ἑλλήνων ἐμπόρων στὰ οἰκονομικὰ ἡμερολόγια τῆς Ἄννας Bornemisza]. Századok 49 (1915) 456—462.

19. — — I. E. Kalitsunakis, Neugriechisches Lesebuch. Berlin—Leipzig 1914. E Ph K. 39 (1915) 795. [β]

20. — — Vértesy Dezső [Χαρακτηρισμὸς τοῦ D. Vértesy]. EPhK. 41 (1917) 587—588.

21. — — Görög irodalom [Ἑλληνικὴ λογοτεχνία]. Irodalmi Lexikon, Budapest 1927. 399—428 és más cikkek — καὶ ἄλλα ἄρθρα.

22. *Dankovszky Greg. Aloys*: Die Griechen als Stammverwandte der Slaven. Pressburg 1828.

23. — — Die Götter Griechenlands. Pressburg 1841.

24. *Darkó Jenő*: Az újgörög νερό szóról [Γιὰ τὴ νεοελληνικὴ λέξη «νερό»]. EPhK. 26 (1902) 114—117.

25. — — K. Krumbacher, Das Problem der neugriechischen Schriftsprache. München 1903. EPhK. 28 (1904) 253—255. [β]

26. — — Droszinisz, Az öröm fénye [Ἀπὸ τὰ ποιήματα τοῦ Δροσίνη]. Erzsébetvárosi Hírlap 1906. [μ]

27. — — A görög nyelv thesaurusának terve [Τὸ σχέδιο τοῦ Θεσσαυροῦ τῆς ἐλληνικῆς]. Nyelvtudomány 2 (1909) 291—302.

28. — — Valaoritis újgörög költő [Βαλαωρίτης ὁ Νεοέλλην ποιητής]. Budapesti Szemle 144 (1910) 100—113.

29. — — Nyelvharc a görögöknél [Ἡ γλωσσικὴ διαμάχη τῶν Ἑλλήνων]. Uránia 1912. 353—356.

30. — — Pecz Vilmos r. tag emlékezete. [Ἐπιμνημόσυνος λόγος γιὰ τὸ Γουλιέλμο Pecz]. (A Magyar Tudományos Akadémia elhunyt tagjai fölött tartott emlékezés. XVIII. 18.) Budapest 1925.

31. — — Ἑλληνοουγγαρικαὶ σχέσεις κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς καὶ τοὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν χρόνους. Νέα Ἔστια 5 (1931) 120—125, 195—198.

32. *Dercsényi Móric*: A kyprosi nyelvjárás története a legrégebbről időkől napjainkig. I. Hangtan. [Ἱστορία τῆς Κυπριακῆς διαλέκτου ἀπὸ τὰ παλαιότερα χρόνα ἕως μὲ σήμερον. Α'. Φωνητικὴ]. Budapest 1902.

33. *Dercsényi Móric*: Görögország válsága [*Ἡ κρίσις τῆς Ἑλλάδος*]. Budapesti Szemle 142 (1910) 287—313.
34. — — Sp. Lampros, *Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος μετ' εἰκόνων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τόμος ἕκτος ἀπὸ Μανουήλ τοῦ Κομνηνοῦ μέχρι τῆς Ἀλώσεως. Ἐν Ἀθήναις* 1908. Történeti Szemle 2 (1913) 425—439. [β]
35. — — A Balkán [*Τὰ Βαλκάνια*]. Budapesti Szemle 159 (1914) 466—478.
36. — — Gyula Czebe. Byzantinisch-Neugriechische Jahrbücher 8 (1931) 221—224.
37. — — A görög szabadságharc [*Ἡ ἑλληνικὴ ἐπανάσταση τοῦ Εἰκοσιένα*]. Parthenon 6 (1932) 5—20.
38. *Eckhart Ferenc*: Kereskedelmünk közvetítői a XVIII. században [*Οἱ μεσίται τοῦ ἐμπορίου μας κατὰ τὸ XVIII. αἰ.*]. Századok 52 (1918) 356—391.
39. *Erdélyi Károly*: Utazás Görögországban [*Περιήγησις τῆς Ἑλλάδος*]. Temesvári kegyesrend. főgymn. értesítője 1893/4. — Cf. EPhK. 20 (1896) 80.
40. *Erdős Tivadar*: Görögországi tanulmányutam [*Τὸ ταξίδι μου στὴν Ἑλλάδα*]. 1912. — Cf. Magyar Középiszkola 1913. 52.
41. — — A modern nyelvek tanításának módszere Görögországban [*Διδακτικὴ μέθοδος τῶν συγχρόνων γλωσσῶν στὴν Ἑλλάδα*]. Gyöngyös 1938.
42. *Erődi Béla*: Az új görög Anakreon [*Ὁ Νεοἑλληὴν Ἀνακρέων*]. Figyelő 1871. N° 147.
43. — — Új görög népköltészet [*Νεοελληνικὴ λαϊκὴ ποίηση*]. Figyelő 1871. N° 353, 380.
44. — — Az Arta hidja. Görög népdal [*Τὸ γιοφύρι τῆς Ἀρτας*]. EPhK. 6 (1882) 474—5. [μ]
45. — — Khristopoulos Elhatározás [*Ἀπὸ τὰ ποιήματα τοῦ Χριστοπούλου*] EPhK. 6 (1882) 441. [μ]
46. — — A fölmile panasza [*Τὸ παράπονο τ' ἀηδονιοῦ*]. Budapesti Szemle 60 (1889) 80. [μ]
47. — — Az újjörög költészetből [*Ἀπὸ τῆ νεοελληνικὴ ποίηση*]. A balkán-félszigeti népek költészetéből [*Ἀπὸ τὴν ποίηση τῶν Βαλκανικῶν λαῶν*]. (Olcsó Kt. 844—845.) Budapest 1892. 84—121.
48. *Fehér Géza*: Mikes «kéráczá»-ja és «polatéti»-je [*Οἱ λέξεις «κεράτσα» καὶ «πολλατέτη» στὸ ἔργο τοῦ Μikes*]. EPhK. 44 (1920) 85—86.
49. *Földy József*: Mai görög elbeszélék [*Σύγχρονοι Ἑλληνες διηγηματογράφοι*]: Hermes-himnusz és egyéb műfordítások. Pápa 1935. 104—135. [μ]
50. *Fraknoi Vilmos*: K. Landsteiner, Jacobus Palaeologus. Mit noch nicht gedruckten Urkunden und Briefen aus dem Archive des K. K. Ministeriums des Inneren. Wien 1873. Századok 8 (1874) 45—50. [β]
51. *Fray Jenő*: A francia forradalom Koraisznak Dimitriosz Lotoszhoz írt leveleiben [*Ἡ γαλλικὴ ἐπανάσταση στὰ γράμματα τοῦ Κοραῖ πρὸς τὸ Δημήτριο Λοτό*]. Magyar Művelődés 8 (1929) 31—32.
52. *Freész Endre*: Fotiadisz S., Nyilt titok [*Ἐνα ποίημα τοῦ Φωτιάδη*]. Az Ujság 1910. N° 210. [μ]
53. *Gáldi László*: Fidé [*ῥφιδές*']. Magyar Nyelv 34 (1938) 44—45.
54. — — Fátyol [*ῥφακιόλε*']. Magyar Nyelv 34 (1938) 105—107.
55. — — Problemi di geografia linguistica nel rumeno del Settecento. (Biblioteca dell'Accademia d'Ungheria di Roma, 13.) Roma 1938.

56. *Gáldi László*: A XVIII. századi oláh nyelv jövevényyszavai [*Λαυικὲς λέξεις τῆς ρουμανικῆς*]. Magyar Nyelv 35 (1939) 8—17.
57. — — Le origini italo-greche della versificazione rumena. (Biblioteca dell'Accademia d'Ungheria di Roma, 25—26.) Roma 1939.
58. — — Les premiers verbes d'origine française dans la langue roumaine. Zeitschrift f. französische Sprache und Literatur 43 (1939) 176—189.
59. — — Les mots d'origine néo-grecque en roumain à l'époque des Phanariotes. (Magyar-Görög Tanulmányok — *Ὀγγροελληνικαὶ Μελέται 9.*) Budapest 1939. — Cf. *Horváth E.*, EPhK. 63 (1939) 210—213. (μὲ ἑλληνικὴ περίληψη); (*Lionello Fiumi*), Dante 8 (1939) 373—374; *G. L. A.*, Messenger d'Athènes 4, 9, 12 Août 1939; *A. Graur*, Bulletin Linguistique (Bucarest) 7 (1939) 188—192; *Horváth E.*, Archivum Europae Centro-Orientalis 5 (1939) 332—336.
60. *Gárdonyi Albert*: Pest város keleti kereskedelme a XVIII. században [*Τὸ ἀνατολικὸ ἐμπόριον τῆς πόλεως Pest κατὰ τὸ 18. αἰ.*]. Historia 1930. N° 1—3.
61. *Graf András*: Jeorjiosz Zavirasz budapesti könyvtárának katalógusa — *Κατάλογος τῆς ἐν Βουδαπέστη βιβλιοθήκης Γεωργίου Ζαβίρα.* (Magyar-Görög Tanulmányok — *Ὀγγροελληνικαὶ Μελέται 2.*) Budapest 1935. — Cf. *Horváth E.*, EPhK. 60 (1936) 73—74.; *R. Janin*, Échos d'Orient 40 (1937) 253.
62. *Hadzséga Gyula*: *Πρόχειρον ὀρθογραφικὸν λεξικὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.* Athén 1913. EPhK. 37 (1913) 142. [β]
63. *Hajnóczy Iván*: Görögbetűs magyar házasságkötő forma [*Ὀγγρικὸ κείμενον τῆς τελετῆς τοῦ γάμου μὲ χαρακτηριστῆρες ἑλληνικούς*]. Magyar Nyelv 25 (1929) 380—381.
64. — — A görögök hazánkban és városunkban [*Οἱ Ἕλληνες στὴν Ὀγγαρία καὶ στὴν πόλη μας*]. A Szegedi Alföldkutató Bizottság kecskeméti közgyűlése 1929 május hó 29—30-án. Szeged 1930. 6—7.
65. — — A kecskeméti görög iskola [*Τὸ ἑλληνικὸ σχολεῖο τοῦ Κεσκαμὲτ τῆς Ὀγγαρίας*]. Kereskedelmi Szakoktatás 1930/1. 445—6.
66. — — A kecskeméti görögség története — *Ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ Κεσκαμὲτ* (Magyar-Görög Tanulmányok — *Ὀγγροελληνικαὶ Μελέται 8.*) Budapest 1939. — Cf. *Graf A.*, EPhK. 63 (1939) 209—210.
67. *Hardy Laura*: Újgörög elemek az albán nyelvben — Gli elementi neellenici nella lingua albanese. Budapest, 1935. [μὲ ἰταλικὴ περίληψη].
68. *Havass Rezső*: Szaloniki [*Ἡ Θεσσαλονίκη*]. Budapesti Szemle 43 (1885) 372—385.
69. *Hegedűs István*: Görög históriás ének Mihály vajdáról [*Νεοελληνικὸ ἱστορικὸ ποίημα γιὰ τὸ Μιχαὴλ Βοηβόδα*]. Irodalomtörténeti Közlemények 3 (1893) 37—66.
70. — — Krisztus és a gyermek. Paraskhos Akhilles után újgörögbdől [*Ἀπὸ τὰ ποιήματα τοῦ Ἁ. Παράσχου*]. Vasárnapi Ujság 40 (1893) 246. [μ]
71. — — Paraskhos Achilles, Az áruló sírja [*Ἀπὸ τὰ ποιήματα τοῦ Ἁ. Παράσχου*]. Vasárnapi Ujság 41 (1894) 723. [μ]
72. — — Paraskhos Achilleus, Hellas és a nyugat. A krétai árva [*Ἀπὸ τὰ ποιήματα τοῦ Ἁ. Παράσχου*]. Vasárnapi Ujság 44 (1897). N° 4. [μ]
73. — — Paraskhos Achilleus, Krisztus és a gyermek [*Ἀπὸ τὰ ποιήματα τοῦ Ἁ. Παράσχου*]. Tanulók Lapja 8 (1901). N° 40. [μ]
74. — — Karthaios K., A harcos halála [*Ἀπὸ τὰ ποιήματα τοῦ Κ. Καρθαίου*]. Vasárnapi Ujság 52 (1915) 267. [μ]
75. *Hintz Johann*: Geschichte des Bisthums der griech. nicht unirten Glaubensgenossen in Siebenbürgen. Hermannstadt 1850.

76. *Hodinka Antal*: A tokaji görög kereskedőtársaság kiváltságlevele [*Προνομακό έγγραφο τῆς ἑλληνικῆς ἐμπορικῆς κομπανίας τῆς Τοκαῆς*]. Akadémiai Értesítő 22 (1911) 542—547.

77. — — A tokaji görög kereskedőtársulat kiváltságainak az ügye 1725—1772 [*Ἡ ὑπόθεση τῶν προνομίων τῆς ἑλληνικῆς ἐμπορικῆς κομπανίας τῆς Τοκαῆς 1725—1772*]. (Értekezések a történeti tudományok köréből. XXIII. 4.) Budapest, 1912.

78. *Horváth Endre*: Πέτρον Βλαστοῦ, Γραμματικὴ τῆς δημοτικῆς. Νουμάς 13 (1915) 74—76. [β]

79. — — Γὰ ἓνα βιβλίον τοῦ Γ. Ν. Χατζιδάκη. Γράμματα 5 (1919) 205—210. [β]

80. — — Ἡ Φεγγαροντυμένη στὸν Κρητικὸ τοῦ Σολωμοῦ. Δελτίον τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὀμίλου, 9 (1921) 169—176. — Cf. *Moravcsik Gy.*, *EPHK.* 46 (1922) 60—61.

81. — — Újgörög népmesék magyar nyelven. [*Νεοελληνικά παραμῦθια σὲ οὐγγρική μετάφραση*]. Napkelet 3 (1925) 476—77. [β]

82. — — Γὰ τὴ γιορτὴ τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ. Νέα Ζωή (1926) N° 6. 35—37.

83. — — Ὁ Ἀχιλλεὺς τοῦ Ραζέλου. Ἀλεξανδρινὴ Τέχνη 1 (1927) 29—30. [β]

84. — — Ἡ οὐσία τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Φιλότεχνος 1 (1927) 279.

85. — — Αἱ πνευματικαὶ παραδόσεις περὶ Ἑλλάδος εἰς Οὐγγαρίαν. Ἐλεύθερον Βῆμα 1927. N° 1834. 16 Μαΐου. [= Ν. Π. Δελιαλῆ: Ἀναμνηστικὴ εἰκονογραφημένη ἔκδοσις Παύλου Χαρίση, Κοζάνη, 1935. 36—41.]

86. — — A delfibeli ünnepi játékok [*Οἱ Δελφικὲς ἑορτές*]. A bp. Gizella királyné leánygimnázium értesítője 1926/7. 43—48.

87. — — Λόγος τοῦ Οὐγγρου καθηγητοῦ κ. Ἀνδρέου Χόρβατ. Ἐκφωνηθεὶς ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Λευκοῦ Πύργου τὴν 25 Σεπτεμβρίου 1927. Ἠχὼ τῆς Μακεδονίας 1927. N° 784. 11 Ὀκτ. 1927.

88. — — A Parnassoson [*Στὸν Παρνασσό*]. Ifjúság és Élet 4 (1929) 380—382.

89. — — Az újgörög zene [*Ἡ νεοελληνικὴ μουσικὴ*]. Zenei Lexikon, Budapest, 1929. I. 403—405.

90. — — A kecskeméti görögbetűs házasságkötő formához [*Παρατηρήσεις στὸ κείμενο τῆς τελετῆς τοῦ γάμου τοῦ Kecskemét*]. Magyar Nyelv 26 (1930) 78—79.

91. — — Kosztisz Palamász az újgörög költő [*Κωστῆς Παλαμᾶς ὁ Νεοέλληνας ποιητής*]. Debreceni Szemle 4 (1930) 217—225.

92. — — Ἑλληνοουγγρικαὶ οἰκονομικαὶ σχέσεις. Οἰκονομολόγος 1930. Νοέμβρ.

93. — — Az újgörög színészet [*Ἡ δραματικὴ τέχνη τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων*]. Színművészeti Lexikon, Budapest 1930. I. 288—290.

94. — — Vélemény Palamászról [*Γνώμη γὰ τὸν Παλαμᾶ*]. La Semaine Egyptienne 4 (1930) 40.

95. — — Ἐνέργειαι ὑπὲρ τοῦ κ. Παλαμᾶ διὰ τὸ βραβεῖον Νόμπελ. Ἐλεύθερον Βῆμα 11. Σεπτ. 1930.

96. — — Le prix Nobel à M. Costis Palamas. Indépendant (Salonique) le 9 Sept. 1930.

97. — — Az újgörög irodalom [*Ἡ νεοελληνικὴ λογοτεχνία*]. Világirodalmi Lexikon, III. 1680—1683 és más cikkek — καὶ ἄλλα ἄρθρα. Budapest 1930—33.

98. — — A mai Görögország és a magyar-görög kapcsolatok [*Ἡ σημερινὴ Ἑλλάς καὶ οἱ οὐγγροελληνικὲς σχέσεις*]. Katholikus Tanítónők és Tanárnők Lapja 18 (1933) 87—94.

99. Horváth Endre: Újgörög tanulmányok Magyarországon [*Ἡ μελέτη τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων στὴν Οὐγγαρία.*]. EPhK. 58 (1934) 84—88, 191—194.
100. — — Szolomosz [*Ὁ Σολωμός.*]. Debreceni Szemle 9 (1935) 120—128., 219—222.
101. — — Ὁ Σολωμός (*Ἔρυνα* 80.) Ἀθήναι — Ἀλεξάνδρεια (1935). — Cf. M. Ροδάς, *Ἰ. Βῆμα* 6. Ἀπρ. 1936; Ἰ. Μ. Παναγιωτόπουλος, *Νέα Ἔστια* 10 (1936) 731—2.
102. — — Görög históriás ének Mihály vajdáról [*Νεοελληνικὸ ποίημα γιὰ τὸ Μιχαὴλ Βοηθόδα.*]. EPhK. 59 (1935) 378—393. [*μὲ ἑλληνικὴ περίληψη.*].
103. — — Ismeretlen görög munka a magyar szent koronáról [*Ἀγνωστὴ νεοελληνικὴ μελέτη γιὰ τὸ ἱερὸ στέμμα τῆς Οὐγγαρίας.*]. EPhK. 60 (1936) 358—367. [*μὲ γαλλικὴ περίληψη.*].
104. — — *Νεοελληνικὲς μελέτες στὴν Οὐγγαρία. Νέα Ἔστια* 11 (1937) 651—661.
105. — — L'idéalisme de Solomos. Le Messager d'Athènes. N° 4661 et 4662., le 5 et 6 mai 1937.
106. — — Ὁ ἰδεαλισμὸς τοῦ Σολωμοῦ. Πρωτὰ N° 12—167. 19 Ἀπρ. 1937.
107. — — Ἡ ζωὴ καὶ τὰ ἔργα τοῦ Γεωργίου Ζαβίρα — Zavirász György élete és munkái. (Magyar-Görög Tanulmányok — *Οὐγγροελληνικαὶ Μελέται* 3.) Budapest 1937. — Cf. Dercsényi M., EPhK. 61 (1937) 399—400. (*μὲ ἑλληνικὴ περίληψη.*); R. Janin, *Échos d'Orient* 40 (1937) 253.; K. Ἀ(μαντος) Ἑλληνικά 10 (1938) 190—191.; M. B. Σακελλάριος, *Byzantinisch-Neugriechische Jahrbücher* 14 (1937) 142—143.; A. Eckhardt, *Nouvelle Revue de Hongrie, Avril* 1938. 352—354.; K. Θ. Δημαράς, *Νέα Ἔστια* 11 (1937) 553—555.; M. Ροδάς, *Ἐλεύθερον Βῆμα* 15. Φεβρ. 1937; Γ. Ζ. Πρωτὰ 22. Φεβρ. 1937.; G. L. A., *Messenger d'Athènes* 5, 6, 11. Mars 1937; Keresztúry D.: *Magyar Szemle* 30 (1937) VII—VIII. 1. (Könyvszemle); Pukánszky B.: *Ungarische Jahrbücher* 18 (1938) 62.
108. — — Haris Pál [*Ὁ Παῦλος Χαρίσης.*]. EPhK. 61 (1937) 227—229. [*μὲ γαλλικὴ περίληψη.*].
109. — — Péczeli József görög fordításban [*Ὁ Ἰωσήφ Péczeli σὲ μετάφραση ἑλληνικῶν.*]. EPhK. 61 (1937) 361—368. [*μὲ γαλλικὴ περίληψη.*].
110. — — Egy magyarországi görög könyvtára a XVIII. században [*Ἡ βιβλιοθήκη ἑνὸς Ἑλλήνου τῆς Οὐγγαρίας στὸ 18. αἰ.*]. *Magyar Könyvszemle* 62 (1938) 33—40. [*μὲ γαλλικὴ περίληψη.*].
111. — — Egy erdélyi görög orvos nyilatkozata a finn-magyar nyelvrokonságról 1725-ben [*Γνώμη Ἑλλήνου Γιατροῦ ἀπὸ τὴν Τρανσυλβανία γιὰ τὴ φιννο-ουγγρικὴ γλωσσικὴ συγγένεια στὰ 1725.*]. *Magyar Nyelv* 34 (1938) 322—323.
112. — — Ἡ φιλελληνικὴ δράσις ἐν Οὐγγαρία. Πρωτὰ N° 13—194. 18 Μαῖου 1938.
113. — — *Οὐγγροελληνικαὶ Μελέται. Καθημερινή* N° 7956. 5 Σεπτ. 1938.
114. — — Ἡ 150-ετηρὶς τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας τῆς Βουδαπέστης. *Καθημερινή* N° 7935. 15 Αὐγ. 1938.
115. — — Griechen in Ungarn. *Pester Lloyd*, 6. Novemb. 1938.
116. — — Ὁ φιλελληνισμὸς τοῦ Βύρωνος καὶ ἡ Οὐγγαρία (*Ἔρυνα* 97.) Ἀθήναι—Ἀλεξάνδρεια, 1938.
117. — — M. Τριανταφυλλίδη, *Νεοελληνικὴ Γραμματικὴ.* Ἀθήνα 1938. EPhK. 62 (1938) 424—427. [*β μὲ γαλλικὴ περίληψη.*].
118. — — Magyarországi újgörög könyvek és könyvtárak [*Νεοελληνικὰ βιβλία καὶ ἑλληνικὲς βιβλιοθήκες στὴν Οὐγγαρία.*]. *Magyar Könyvszemle* 63 (1939) 136—141. [*μὲ γαλλικὴ περίληψη.*].

119. *Horváth Endre*: Görög könyvtárak és levéltárak magyarországi vonatkozásai [Στοιχεία αναφερόμενα στην Ούγγαρία εύρισκόμενα στα ἀρχεῖα καὶ στὶς βιβλιοθήκας τῆς Ἑλλάδος]. EPhK. 63 (1939) 390—396. [μὲ ἑλληνικὴ περίληψη].

119a. — — Az athéni Akadémia «Görög Könyvészet» és a magyarországi nyomdák újjörög könyvei (Ἡ «Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία» τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰ νεοελληνικὰ ἔντυπα τῶν οὐγγρικῶν τυπογραφείων). Magyar Könyvszemle 64 (1940) 72—74.

119b. — — Hodos Klebelsberg az Olympos alatt [Ὀδὸς Klebelsberg πηλοῖον τοῦ Ὀλύμπου]. Nemzeti Ujság. 1940. II. 15.)

119c. — — Ἐπιστολὴ ἐπὶ καπεταναίων ἀπὸ τὰ 1805. Ἑλληνικά 11 (1939).

120. *Horváth György*: Lukis Laras. Irta Bikélas Dömötör [Δ. Βικέλα: Λουκῆς Λάρας]. (Olcsó Könyvtár 307.) Budapest 1892. [μ]

121. — — Az újjörög nyelv [Ἡ νεοελληνικὴ γλῶσσα.]. Kecskeméti kegyesrendi főgymn. értesítője 1893/4. — Cf. *Pecz V.*, EPhK. 19 (1895) 145—147.

122. *Horváth Jenő*: Hellas [Ἡ Ἑλλάς.]. Budapest 1921.

123. *Horváth Zsigmond*: A görög dialectusok rövid ismertetése nyelvtörténeti szempontból [Σύντομη μελέτη τῶν ἑλληνικῶν διαλέκτων ἀπὸ γλωσσολογικῆς ἄποψης]. A pesti ág. hitv. gymn. 1862—3. és 1863—4. évi ért.

124. — — Kívánatos-e a most élő görögök népnyelvének tudása a régi írók helyes megértésére és magyarázására? [Ἐὰν χρειάζεται ἡ γνώση τῆς δημοτικῆς γλώσσας τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων γιὰ τὴ σωστὴ κατανόηση καὶ ἐξήγηση τῶν ἀρχαίων συγγραφέων]. A pesti ág. hitv. gimnázium értesítője 1860/61. 13—18.

125. *Jámbor György*: Christopulosz és Anakreon [Ὁ Χριστόπουλος καὶ ὁ Ἀνακρέων]. Budapest 1906.

126. — — Görögország iskolaügye [Τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα]. Magyar Művelődés 8 (1929) 56—63.

127. *Józsa I.*: A piaristák bukaresti letelepedésének kísérlete és Mavrokordat Konstantin [Ἡ προσπάθεια τῶν εὐσεβιστῶν (Piaristes) νὰ ἐγκαταστηθοῦν στὸ Βουκουρεστί καὶ ὁ Κ. Μανροκορδαῖος]. Erdélyi Múzeum 36 (1931) 406—408.

128. *Kállay Béni*: Galátea, egy újjörög dráma [Βασιλειάδη: Γαλάτεια.]. Budapesti Szemle 15 (1877) 267—309. [μ]

129. *Kemény Lajos*: Görög kereskedők Kassán [Ἑλληνες ἔμποροι στὴν Κασσά τῆς Οὐγγαρίας]. Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle 9 (1902) 142.

130. *Kerekes György*: Jövevény alföldiek és görögök Kassán 1660—1662-ben [Προσήλυτες ἀπὸ τὴν πεδιάδα καὶ Ἑλληνες στὴν Κασσά τῆς Οὐγγαρίας στὰ 1660—1662]. Századok 45 (1911) 289—291.

131. — — Görögök Kassán a XVII. században [Ἑλληνες στὴν Κασσά τῆς Οὐγγαρίας κατὰ τὸ 17. αἰ.] Századok 45 (1911) 366—369.

132. — — A kassai kereskedők életéből harmadfélszázad 1687—1913 [250 χρόνια ἀπὸ τὴ ζωὴ τῶν ἐμπόρων τῆς πόλεως Κασσά]. Budapest 1913. — Cf. Századok 49 (1915) 432—434.

133. *Kerényi Károly*: Lesbosi utazás [Ταξίδι στὴ Λέσβο]. Sziget II. (1936) 104—126.

134. *Kont Ignác*: Beaudouin, Étude du dialecte chypriote moderne et médiéval. EPhK. 10 (1886) 210—11. [β]

135. — — Beaudouin, Quid Korais de neo-hellenica lingua senserit. EPhK 10 (1886) 211. [β]

136. *Kont Ignác*: Psichari, Essais de grammaire historique néo-grecque. (L'article féminin au moyen-âge et de nos jours et la première déclinaison moderne). EPhK. 16 (1892) 142. [β]
137. *Kovács Sámuel*: Mint kezdett a görög nyelv a XV. században napnyugoton föllevenedni [Πώς άρχισε ή ελληνική γλώσσα να αναζωογονηθή στη Δύση κατά τὸ 15. αἰ.]. Tudományos Gyűjtemény 11 (1826) 99—108.
138. *Kúnos Ignác*: A török nyelv idegen elemei [Τὰ ξένα στοιχεία τῆς τουρκικῆς]. Nyelvtudományi Közlemények 26 (1896) 438—454; 27 (1897) 52—63, 211—216, 386—403; 28 (1898) 34—54.
139. — — Hellász tündérbirodalma [Ἑλληνικά παραμύθια]. Budapest 1925. — Cf. *Horváth E.*, Napkelet 3 (1925) 476—77. [μ]
140. *Krausz Sámuel*: Görög vendégszók az örményben [Ἑλληνικὲς λέξεις στὴν Ἀρμενικῇ]. EPhK. 22 (1899) 336—347.
141. *Máthé Elek*: Utazás Hellaszban [Ταξίδι στὴν Ἑλλάδα.]. Magyar Szemle 31 (1937) 289—296.
142. *Moravcsik Gyula*: A. Thumb, *Οἱ Νεοέλληνες καὶ ή καταγωγή τους. Μετάφραση Φ. Δραγούμη.* Ἀθήνα 1916. EPhK. 44 (1920) 72—73. [β]
143. — — A. Heisenberg, Neugriechenland. Leipzig 1919. EPhK. 45 (1921) 53—55. [β]
144. — — Pecz Vilmos [Ἐπικήδειος λόγος γιὰ τὸ Γ. Pecz]. EPhK. 47 (1923) 242.
145. — — Byzantinisch-Neugriechische Jahrbücher. Körösi Csoma-Archivum 1 (1921—25) 250. [β]
146. — — Pecz Vilmos (1854—1923) [Μνημόσυνο τοῦ Γ. Pecz]. EPhK. 50 (1926) 158—167.
147. — — Görög tudósok tagajánlása [Πρόταση γιὰ ἐκλογή Ἑλλήνων ἐπιστημόνων ὡς μελῶν τῆς Φιλολογικῆς Ἑταιρείας.]. EPhK. 54 (1930) 65—66.
148. — — S. A. Choudaberdoglou-Theodotos: Ἡ τουρκόφωνος Ἑλληνική φιλολογία. EPhK. 55 (1931) 21. [β]
149. — — Il Caronte bizantino. Studi bizantini e neoellenici 3 (1931) 47—68.
150. — — *Κουκούμιον* ein altbulgarisches Wort? Körösi Csoma-Archivum 2 (1926—32) 436—440.
151. — — Adamandiosz Koraisz [Ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῖς]. Parthenon 8 (1934) 13—21.
152. — — A grenoblei triptychon görög felirata. Adalék II. Rákóczi Ferenc rodostói görög kapcsolataihoz [Ἐπιγραφή τοῦ ἑλληνικοῦ τριπτύχου τῆς Grenoble. Συμβολή στις ἑλληνικὲς σχέσεις τοῦ Φραγκίσκου II. Rákóczi στὴ Ραυδεστό.]. Rákóczi-Emlékkönyv, Budapest 1935. II. 375—386.
153. — — Inscription grecque sur le triptyque de Grenoble. Contribution aux rapports de François II. Rákóczi avec le monde grec à Rodostó. Revue des Études Hongroises 13 (1935) 193—203.
154. — — Préface-Bibliographie de Jean Sykoutris Magyar-Görög Tanulmányok — *Ὀγγροελληνικαὶ Μελέται* 6. Budapest 1938. 3—17.
155. — — *Λεξικὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Α'.* Ἱστορικὸν λεξικὸν τῆς νέας ἑλληνικῆς τῆς τε κοινῆς ὁμιλουμένης καὶ τῶν ἰδιωμάτων. EPhK. 62 (1938) 274—275. [β]
156. *Nagy Ferenc*: *Μνημοσύνη τοῦ Σοφωτάτου Ἀνδρὸς Ἰωάννου Ἀποστόλοβιτς Διδασκάλου τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης ἐν Μισκόλτς.* Ἐργαρε Φραγκίσκος Νάγυ Διδάσκαλος ἐν τῷ κατὰ Πάτακον Γυμνασίῳ. Ἐν Σ. Πατακ, αἰωιά'.

157. *Novák József*: A görög szabadságharc és Ypsilanti Sándor (1820—21). [*Ἡ ἑλληνικὴ ἐπανάσταση καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης*]. Budapest, 1912.
158. *Pecz Vilmos*:¹ Rangavis, A tavasz, Mióta láttalak. Christopulos: Boldogság, Vágy, kibékülés. [*Ἀπὸ τὰ ποιήματα τοῦ Ραγκαβῆ καὶ τοῦ Χριστοπούλου*]. Hunfalvy-Album, 1891. 246—248. [μ]
159. — — Hymnus (Erosoz) [*Ὑμνος τοῦ Ἀ. Χριστοπούλου*]. Budapesti Szemle 69 (1892) 441—442. [μ]
160. — — Ἑλλάς, περιοδικὸν τοῦ ἐν Ἀμστελοδάμῳ Φιλελληνικοῦ Συλλόγου. IV. 1. 1892. Erdélyi Múzeum 9 (1892) 70. [β]
161. — — Christopulos, Látomány, Nyilazás, Hordóthéka, Átok, Részségég [*Ποιήματα τοῦ Χριστοπούλου*]. Erdélyi Múzeum 9 (1892) 32—34. [μ]
162. — — Konstandinos Rigas [*Κ. Ρήγας*]. Erdélyi Múzeum 9 (1892) 208—211.
163. — — Rigasból, Hellas a gyermekeihez, A gyermekek Hellashoz, Az újjörög Marseillaise [*Ποιήματα τοῦ Ρήγα: Ἡ Ἑλλάς πρὸς τὰ τέκνα, Τὰ τέκνα πρὸς τὴν Ἑλλάδα, Δεῦτε παῖδες τῶν Ἑλλήνων*]. Erdélyi Múzeum 9 (1892) 211—213. [μ]
164. — — Rangavisból Kérések, A galamb [*Ποιήματα τοῦ Ραγκαβῆ: Αἱ αἰτήσεις, Ἡ περιστέρα*]. Erdélyi Múzeum 9 (1892) 213—214. [μ]
165. — — Zalakostasból. A csók [*Ζαλακώστα: Τὸ φιλημα*]. Erdélyi Múzeum 9 (1892) 214. [μ]
166. — — Christopulos élete és munkássága [*Ἡ ζωὴ καὶ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοπούλου*]. Akadémiai Értesítő 3 (1892) 140—141.
167. — — Szerelmi és bordalok Christopulostól [*Χριστοπούλου Ποιήματα ἐρωτικὰ καὶ τραγούδια τοῦ κρασιού*]. Erdélyi Múzeum 9 (1892) 28—32.
168. — — Constantinides, Neellenica. London, 1892. Erdélyi Múzeum 10 (1893) 349—350. [β]
169. — — Az újjörög nyelv [*Ἡ νεοελληνικὴ γλῶσσα*]. Erdélyi Múzeum 10 (1893) 291—322.
170. — — Hatzidakis újjörög nyelvtudományi munkája [*Τὸ νεοελληνικὸ γλωσσολογικὸν ἔργο τοῦ κ. Χατζιδάκι*]. Erdélyi Múzeum 10 (1893) 473—474. [β]
171. — — Ἀθηνᾶ, σύγγραμμα περιοδικόν. Erdélyi Múzeum 10 (1893) 139. [β]
172. — — Ἀρχεῖα τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης. Erdélyi Múzeum 10 (1893) 139. [β]
173. — — Christopulosból. A költő, Öregség, Vigasz, Boröntés, Tanulás, A béke [*Ποιήματα τοῦ Χριστοπούλου*]. Erdélyi Irodalmi Társaság Évkönyve 1893. [μ]
174. — — Az újjörög nyelv [*Ἡ νεοελληνικὴ γλῶσσα*]. Akadémiai Értesítő 4 (1893) 459—463.
175. — — Meyer Gusztáv újjörög tanulmányai [*Νεοελληνικὲς μελέτες τοῦ G. Meyer*]. Nyelvtudományi Közlemények 24 (1894) 489—492. [β]
176. — — *Εικοσιπενταετηρίς τῆς καθηγεσίας Κωνσταντίνου Σ. Κόντου*. Ἐν Ἀθήναις 1893. EPhK. 18 (1894) 701—703. [β]
177. — — Az analogia az újjörög szavak képződésében [*Ἡ ἀναλογία στὸ σχηματισμὸ τῶν νεοελληνικῶν λέξεων*]. Akadémiai Értesítő 5 (1894) 30—31.

¹ Pecz Vilmos munkáinak jegyzékét összeállította Moravcsik Gy. (kéziratban) — *Τὸν πλήρη κατάλογο τῶν ἔργων τοῦ Pecz συνέταξε ὁ κ. Ἱ. Moravcsik (χειρόγρ.)*

178. *Pecz Vilmos*: Die Analogie in der Bildung neugriechischer Wörter. Ungarische Revue 14 (1894) 214—215.

179. — — Bevezetés az újgörög nyelvtanba [*Εἰσαγωγή στὴ νεοελληνικὴ γραμματικὴ τοῦ Χατζιδάκι*]. Nyelvtudományi Közlemények 24 (1894) 240—245. [β]

180. — — Rhoides az újgörög nyelvkérdésről [*Ὁ Ροῦδης γιὰ τὸ νεοελληνικὸ γλωσσικὸ ζήτημα. Τὰ εἰδῶλα, Ἀθ. 1893.*]. Erdélyi Múzeum 11 (1894) 47—49. [β]

181. — — Die neugriechische Sprache. Ungarische Revue 14 (1894) 209—213.

182. — — Christopulostól. Szerelmi és bordalok. A lelkiismeret, Elhatározás, Akarat, Nyugalom, Telve legyen, Telt kancsó [*Ποιήματα ἐρωτικὰ καὶ τραγούδια τοῦ κρασιοῦ τοῦ Χριστοπούλου. Συνειδός, Ἀπόφαση, Θέληση, Ἀταραξία, Γεμάτο, Ποτήρα*]. Erdélyi Múzeum 11 (1894) 465—467. [μ]

183. — — Újgörög nyelvtan olvasmányokkal és bevezetéssel az újgörög nyelvtudományba [*Γραμματικὴ τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης μετ' ἀναγνωσμάτων καὶ εἰσαγωγῆς εἰς τὴν νεοελληνικὴν γλωσσολογίαν*]. Budapest 1894. — Cf. *Hegedüs J.*, Nyelvtudományi Közlemények 24 (1894) 492—496; *Pozdner K.*, EPhK. 19 (1895) 323—326.

184. — — Az analógia az újgörög szavak képződésében [*Ἡ ἀναλογία ἐν τῇ διαπλάσει τῶν νεοελληνικῶν λέξεων*]. EPhK. 18 (1894) 22—34.

185. — — Thumb, Handbuch der neugriechischen Volkssprache. Strassburg, 1895. Nyelvtudományi Közlemények 26 (1896) 247—249. [β]

186. — — Körting, Neugriechisch und Romanisch. Nyelvtudományi Közlemények 27 (1897) 109—113. [β]

187. — — Télfy Iván [*Ὁ Ἰωάννης Τέλφυ*]. EPhK. 26 (1902) 264—267.

188. — — Emlékbeszéd Télfy Iván levelező tag felett [*Ἐπιμνημόσυνος λόγος εἰς Ἰωάννην Τέλφυ ἀντεπιστέλλον μέλος τῆς Ὀγγρακῆς Ἐπιστημονικῆς Ἀκαδημίας*]. (A Magyar Tudományos Akadémia elhunyt tagjai felett tartott emlékbeszédek. XI. 3.) Budapest, 1902.

189. — — Dieterich, Geschichte der byzantinischen und neugriechischen Literatur. Leipzig, 1902. EPhK. 27 (1903) 876—879. [β]

190. — — Hellének. Újkor [*Ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας*]. Egyetemes irodalomtörténet, szerk. Heinrich G., Budapest 1903. I. 699—722. fordításokkal — *μετὰ μεταφράσεις*: Szolomosz, Hymnus a szabadsághoz [*Σολωμοῦ: Ὕμνος*], Panajótisz Szúcosz: Míaulisz halálára [*Π. Σούτσου: Θάνατος τοῦ Μιαούλη*], Kapodisztriász öngazoló beszéde a nemzetgyűléshez [*Λόγος τοῦ Καποδίστρια*]. — Cf. *R. Vári*, Byzantinische Zeitschrift 13 (1904) 576—577.

191. — — *Χατζιδάκις*: Ἀκαδημεικὰ ἀναγνώσματα εἰς τὴν ἐλληνικὴν, λατινικὴν καὶ μικρὸν εἰς τὴν ἰνδικὴν γραμματικὴν. Ἀθήναι, EPhK. 29 (1905) 57—59. [β]

192. — — A mai görögsegről [*Ὁ σημερινὸς Ἑλληνισμός*]. EPhK. 29 (1905) 436—437.

193. — — Brugmann a mai görögök nyelvkérdéséről [*Ὁ Brugmann γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων*]. (Nyelvtudomány 1 (1907) 156—157.

194. — — Krumbacher és Haczdákisz [*Τὸ πρόβλημα τῆς νεωτέρας γραφομένης ἐλληνικῆς ὑπὸ Κ. Krumbacher καὶ ἀπάντησις εἰς αὐτὴν ὑπὸ Γ. Ν. Χατζιδάκι*]. Nyelvtudomány 1 (1907) 55—58. [β]

195. — — A görög nyelv dialectusai [*Τὰ ἰδιώματα τῆς ἐλληνικῆς*]. EPhK. 31 (1907) 273—369. — Cf. *Gyomlay Gyula*, Nyelvtudomány 1 (1907) 278—287.

196. — — A közép- és újkori görög philologia [*Ἡ μεσαιωνικὴ καὶ νέα ἐλληνικὴ φιλολογία*]. EPhK. 33 (1909) 775—776.

197. *Pecz Vilmos*: A mai görögök irodalmi nyelvének kérdéséről [*Γιὰ τὸ ζήτημα τῆς γραφομένης γλώσσας τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων*]. EPhK. 33 (1909) 709.
198. — — S. Menardos, The value of Byzantine and modern Greek in Hellenic studies. Oxford 1908. EPhK. 33 (1909) 455. [β]
199. — — Dieterich, Taschenwörterbuch der neugriechischen Umgangs- u. Schriftsprache. EPhK. 33 (1909) 762—763. [β]
200. — — Thumb, Die neugriechische Literatur. Leipzig 1908. EPhK. 33 (1909) 761—762. [β]
201. — — A görög nyelv új thesaurusa [*Περὶ τοῦ νέου θησαυροῦ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας*]. EPhK. 33 (1909) 454—455, 707—709.
202. — — A közép- és újkori görögnek fontosságáról [*Γιὰ τὴ σημασία τῆς μεσαιωνικῆς καὶ νέας ἐλληνικῆς*]. EPhK. 33 (1909) 455.
203. — — E. Brighenti, Crestomazia neoellenica. Milano 1908. EPhK. 33 (1909) 381. [β]
204. — — *Tὸ ζήτημα τῆς γραφομένης παρὰ τοῖς σημερινοῖς Ἑλλήνων*. EPhK. 33. (1909) 241—250. = *Ἐμπρός*, 18, 19 καὶ 21 *Ἀπρ.* 1909.
205. — — Az irodalmi nyelv kérdése a mai görögöknél [*Tὸ ζήτημα τῆς γραφομένης παρὰ τοῖς σημερινοῖς Ἑλλήνων*]. EPhK. 33 (1909) 1—16. — Cf. Akadémiai Értesítő 20 (1909) 8—14.
206. — — *Τεσσαρακονταετηρίς τῆς καθηγεσίας Κ. Σ. Κόντου*. Ἀθήναι 1909. EPhK. 34 (1910) 367—369. [β]
207. — — Az egyetemes görög philologia és a καθαρῆουσα mint annak nemzetközi nyelve. — Vizsontválasz Vári Rezsőnek [*Ἡ γενικὴ ἐλληνικὴ φιλολογία καὶ ἡ καθαρῆουσα ὡς διεθνῆς γλῶσσα τῆς — Ἀνταπάντηση στὸν κ. Ἐ. Vári.*]. EPhK. 35 (1911) 705, 783.
208. — — Újgörög bibliographiai munka [*Νεοελληνικὸ βιβλιογραφικὸ ἔργο*]. EPhK. 35 (1911) 148.
209. — — Az újgörög irodalmi nyelv kérdése [*Tὸ ζήτημα τῆς νεοελληνικῆς γραφομένης γλώσσας*]. EPhK. 35 (1911) 434.
210. — — Drerup és Heisenberg az újgörög irodalmi nyelv kérdéséről [*Ὁ Drerup καὶ ὁ Heisenberg γὰρ τὸ ζήτημα τῆς νεοελληνικῆς γραφομένης γλώσσας*]. EPhK. 35 (1911) 706.
211. — — Az ó- és újgörög philologia kapcsolataról [*Γιὰ τὶς σχέσεις τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νέας ἐλληνικῆς φιλολογίας*]. EPhK. 36 (1912) 60.
212. — — Az egyetemes görög irodalom története [*Ἡ ἱστορία τῆς γενικῆς ἐλληνικῆς λογοτεχνίας*]. EPhK. 36 (1912) 381—382.
213. — — Klassische und mittel- u. neugriechische Philologie. Byzantinische Zeitschrift 21 (1912) 377—378.
214. — — Die Frage der Schriftsprache bei den heutigen Griechen. Ungarische Rundschau 2 (1913) 218—221.
215. — — A. Heisenberg, Der Philhellenismus einst und jetzt. München 1912. EPhK. 37 (1913) 706. [β]
216. — — Az athéni egyetem alapításának ünnepe [*Ἐορτασμός τῆς ἰδρύσεως τοῦ πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν*]. EPhK. 37 (1913) 627—628.
217. — — Johannes Kalitzunakis és Czebe Gyula [*Ὁ Ἰ. Καλιτσουνάκης καὶ ὁ Ἰούλιος Czebe*]. EPhK. 37 (1913) 139.
218. — — Melos (Milo) Afroditéi [*Ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου*]. Budapesti Hírlap 1913 jún. 28. [μ]

219. *Rhousos A. Rhousopoulos* (ord. Prof. a. d. Orientalischen Handelsakademie in Budapest): Wörterbuch der neugriechischen und deutschen Sprache mit einem Verzeichnisse griechischer Eigennamen. Athen—Leipzig 1900. — Cf. *Pecz V.*, EPhK. 25 (1901) 753—755.

220. *Sarudy György*: Fordítások újjörög költőkből [*Μεταφράσεις νεοελληνικῶν ποιημάτων.*] Bemutatta Fináczy Ernő 1895 I. 9-én a Bp. Phil. Társ.-ban. EPhK. 19 (1895) 168. [μ]

221. — — Újabb adatok Kőmives Kelemenné mondájához [*Νέα στοιχεία γιὰ τὴν παράδοση τῆς παραλογῆς Κόμισες Kelemenné = Τὸ γιοφύρι τῆς Ἄρτας.*] Irodalomtörténeti Közlemények 15 (1905) 174—192, 293—316.

222. *Schäfer László*: A görögök vezetőszerpe Magyarországon a korai kapitalizmus kialakulásában. Budapest, 1930. Cf. *Közgazdasági Szemle* 54 (1930) 32—54, 109—141, Inhaltsauszüge: Jan. 3—4, Febr. 3—5.

223. — — *Ἡ ἐν τῇ ἐξέλλξει τῆς κεφαλαιοκρατίας πρωτεύουσα δρᾶσις τῶν Ἑλλήνων ἐν Οὐγγαρία. I. Βιομηχανικὴ καὶ Βιοτεχνικὴ Ἐπιθεώρησις* 17 (1930) 10—13. *Μετὰρρ. τοῦ Φ. Μουράτν.*

224. *Solyomssy Sándor*: P. Kretschmer, Neugriechische Märchen. Jena 1919. *Ethnographia* 31 (1921) 118—119. [β]

225. — — Kőmives Kelemenné [*Τὸ γιοφύρι τῆς Ἄρτας.*] *Ethnographia* 34—35 (1923/4) 133—143. [Cf. *Ortutay Gyula*: Székely népballadák. Budapest 1935, 279—281.]

226. *Szádeczky Béla*: I. Apafi Mihály fejedelem udvartartása. I. Bornemisza Anna gazdasági naplója (1667—1690) [*Ἡ ἀλλή τοῦ ἡγεμόνα Μ. Απαφί. Οἰκονομικὰ ἡμερολόγια τῆς Ἄρτας Bornemisza*]. Budapest 1911. — Cf. *Századok* 49 (1915) 456—462.

227. *Szegfi Mór*: Az újjörög irodalom Petőfije [*Ὁ Πετῆφν τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας*] Szépirodalmi Közlemények. 1857. I. 53.

228. *Szende Zoltán*: A görög királyság bukása és feltámadása 1915—1935. [*Ἡ πτώση καὶ ἡ ἀνάστασις τῆς Ἑλληνικῆς Μοναρχίας 1915—1935.*] *Magyar Szemle* 26 (1936) 5—16.

229. *Szendrei János*: Egy megbukott görög boltos a XVII. században [*Χρεοκοπημένος Ἑλλῆν ἔμπορος στὸ 17. αἰ.*] *Századok* 22 (1888) 533—540.

230. *Szomjas Lajos*: Hagion Oros. Budapest 1932.

231. *Tagányi Károly*: Országos felügyelőség a görög kereskedők fölött [*Υπηρεσία γενικῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν Ἑλλήνων ἐμπόρων.*] *Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle* 2 (1895) 79—80.

232. *Takáts Sándor*: Erdélyi görög kereskedők 1701-iki szabadalomlevele [*Προνομιακὸ ἔγγραφο Ἑλλήνων ἐμπόρων τῆς Τραπεζουβανίας ἀπὸ τὰ 1701*]. *Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle* 6 (1899) 286—287.

233. — — A székelyhidi és diószegi görög kereskedők kiváltsága [*Προνόμο τῶν Ἑλλήνων ἐμπόρων τῶν κομποπόλεων Székelyhid καὶ Διόσζεγ τῆς Οὐγγαρίας*]. *Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle* 9 (1902) 287.

234. *Gróf Teleki Emma* (De Gerandó Ágostonné): Görögországi levelei és a régi Attikának hiteles kútfők utáni leírása [*Γράμματα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.*] Budapest 1873. — Cf. *Budapesti Szemle* 7 (1875) 434—437.

235. *Télyf Iván*¹: Gyakorlati ó- és újjörög nyelvtan. Összehasonlítva mint-

¹ Télyf munkáinak teljes felsorolását l. — *Τὸν πλήρη κατάλογο τῶν ἔργων τοῦ Τελύφ βλ. Pecz, A Magyar Tudományos Akadémia elhunyt tagjai felett tartott emlékbeszédek. XI. 3. Budapest, 1902. 24—43.*

egy 70 nyelvel. I. [Πρακτικὴ γραμματικὴ τῆς ἀρχαίας καὶ νέας ἑλληνικῆς.] Budán 1848.

236. *Tély Iván*: A görög betűk kiejtéséhez [Γιὰ τὴν προφορὰ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων.]. Pesti Napló 1852. N° 643, 645, 646.

237. — — Studien über die Alt- und Neugriechen und über die Lautgeschichte der griechischen Buchstaben. Leipzig 1853.

238. — — Zur Recension meiner Studien über die Alt- und Neugriechen. Neue Jahrbücher für Philologie und Pädagogik 70 (1854).

239. — — Jelenkori görög irodalom [Σύγχρονη ἑλληνικὴ φιλολογία]. Budapesti Szemle 3 (1858) 474—487; 4 (1858) 147—152.

240. — — Grammatik der griechischen Vulgärsprache von Mullach. Magyar Nyelvészet 3 (1858). [β]

241. — — A legújabbkori görög irodalom [Ἡ ἑλληνικὴ λογοτεχνία τῶν νεωτάτων χρόνων.]. Budapesti Szemle 4 (1858) 369—371.

242. — — Történelmi népdalok a jelenkori görögöknél [Ἱστορικά δημοτικὰ τραγούδια τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων.]. Szépirodalmi Figyelő 1861. N° 3, 4, 6. 1862. N° 3, 4, 6.

243. — — A hellén költészet a jóniai szigeteken [Ἡ ἑλληνικὴ ποίηση στὰ Ἐφτάνησα.]. Szépirodalmi Figyelő 1861. N° 29, 30, 32, 33.

244. — — Πρὸς τὴν τῶν ἑλληνικῶν στίχων ἱστορίαν. Πανδώρα 1863. N° 169, 193, 217, 249.

245. — — Váratlan találkozás. Irta görögül Ramphosz. [Ποίημα τοῦ Ῥάμφου]. Koszorú 1863. N° 8. [μ]

246. — — A foltozó varga. Irta görögül Vallindasz. [Ποίημα τοῦ Βάλληνδα]. Koszorú 1864. N° 14. [μ]

247. — — Az újévi ajándék. Elbeszélés Angelosztól. Újgörögbl. [Διήγημα τοῦ Ἀγγέλου]. Fővárosi Lapok 1864. N° 4, 5. [μ]

248. — — Hellen irodalmi ügyek [Ἑλληνικὴ φιλολογία]. Új Korszak 1865. N° 9, 11.

249. — — A «Times» cikkei a hellén kiejtésről [Ἀρθρα τῶν «Times» γιὰ τὴν προφορὰ τῆς ἑλληνικῆς]. Hon (1865) N° 45. [β]

250. — — Τὸ Σολώνειον τίμημα. Κλειώ, 1868. N° 351.

251. — — A jelenkori görög irodalomról [Γιὰ τὴ σύγχρονη ἑλληνικὴ φιλολογία]. Nyelvtudományi Közlemények 7 (1869) 159—183.

252. — — Levél Athénből [Ἐπιστολὴ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα]. Fővárosi Lapok 1869. N° 203.

253. — — A tervező. Beszély. Hellenből Logiotatides Spyridon után [Διήγημα τοῦ Σπ. Λογιωτατίδη]. Hazánk 1869. N° 3—10. [μ]

254. — — Jegyzetek a mai Athénről [Σημειώσεις γιὰ τὴ σημερινὴ Ἀθήνα] az «Athén harminc zsarnoka. Regény. Pest, 1871» c. m. függelékében. = Anmerkungen über das heutige Athen. Παράρτημα στὸ ἔργο: «Athens dreissig Tyrannen. Roman. Verlag von W. Lauffer, 1871.»

255. — — Solomos Dénes költeményei és a hétszigeti népnyelv [Τὰ ποιήματα τοῦ Δ. Σολωμοῦ καὶ ἡ δημοτικὴ γλῶσσα στὰ Ἐφτάνησα]. (Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből. II. 5.) Budapest 1871.

256. — — Therianos Eustáthios és a görög zene. [Ὁ Εὐστάθιος Θεριανὸς καὶ ἡ ἑλληνικὴ μουσικὴ.] Életképek 1876. N° 27—28. — Cf. EPhK. 1 (1877) 291. [β]

257. *Tély Iván: Π. Καλλιβούρσου Ιατροῦ νησιώτικα ἔπη.* EPhK. 1 (1877) 292—293. [β]
258. — — *Ἱστορικαὶ ἀναμνήσεις ὑπὸ Ν. Δραγούμη.* EPhK. 1 (1877) 293—294. [β]
259. — — *Ἀθήναιον, σύγγραμμα περιοδικόν.* EPhK. 1 (1877) 467—468. [β]
260. — — *Θηραϊκῆς γλωσσολογικῆς ὕλης τεῦχος ἀ' ὑπὸ Ν. Πιταλά.* EPhK. 1 (1877) 468—469. [β]
261. — — *Dramai irodalom az újgörögökknél [Ἡ δραματικὴ ποίηση τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων].* Budapesti Szemle 15 (1877) 392—417.
262. — — *Δοκίμιον ἱστορίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ὑπὸ Δ. Μανροφρύδου.* EPhK. 1 (1877) 71. [β]
263. — — *Φιλολογικὰ Πάρεργα Φιλίππου Ἰωάννου Θετταλομάγνητος.* EPhK. 1 (1877) 400—402. [β]
264. — — *Λόγιος Ἑρμῆς, σύγγραμμα φιλολογικόν.* EPhK. 1 (1877) 402—403. [β]
265. — — *Hírek a görög világból [Εἰδήσεις ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν κόσμον].* EPhK. 1 (1877) 74—75, 140—141, 218—219, 295—296; 2 (1878) 193—195, 240—242.
266. — — *Julian der Abtrünnige, von Kleon Rhankavis. Literarische Berichte aus Ungarn 2 (1878).* [β]
267. — — *Az európai Törökország néprajzához [Γιὰ τὴ λαογραφία τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας.].* Ellenőr 1878. N° 341.
268. — — *Görögország fejlődéséről [Γιὰ τὴν πρόοδο τῆς Ἑλλάδος.].* Ellenőr, 1878. N° 356.
269. — — *Hírek a görög világból [Νέα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.].* EPhK. 2 (1878) 193—195, 240—242.
270. — — *Görög jelentés a Galatea magyar előadásáról [Ἑλληνικὴ εἶδησις γιὰ τὴν οὐγγρικήν παράστασιν τῆς «Γαλατείας»].* Hon 1878. N° 20. [μ]
271. — — *Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης ὑπὸ Κλέωνος Ἐ. Παγκαβῆ,* EPhK. 2 (1878) 324—328. [β]
272. — — *A görög világból [Ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν κόσμον].* EPhK. 2 (1878) 344—349.
273. — — *Τὰ δάκρυα τῆς χήρας τοῦ Μάρκου Βότζαρη.* EPhK. 2 (1878) 422—424. [β]
274. — — *Τιμούρ.* EPhK. 2 (1878) 483—487. [β]
275. — — *Schliemann és neje a görög nyelvről [Ὁ κ. καὶ ἡ κ. Σλήμαν γιὰ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν].* EPhK. 2 (1878) 163—165. [β]
276. — — *Rankavis Kleon újgörög drámája [Νεοελληνικὸν δράμα τοῦ Κλ. Παγκαβῆ.].* (Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből. VII. 6.) Budapest 1879. [β]
277. — — *A görög kérdéshez. Havi Szemle, 1879. N° 8. = Τὸ ἑλληνικὸν ζήτημα. Κλειώ, 1879. N° 963—964.*
278. — — *A görög világból [Ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν κόσμον]* EPhK. 3 (1879) 32—42, 327—332, 554—558.
279. — — *Dodone et ses ruines par Const. Carapanos.* EPhK. 3 (1879) 395. [β]
280. — — *Ἱστορία τῆς φιλοσοφίας ... ὑπὸ Ν. Κοτζιά.* EPhK. 3 (1879) 396. [β]
281. — — *Μ. Τ. Κεῖρωνος Λαίλιος εἰς τὴν ἑλληνικὴν φωνὴν μετενεχθεὶς ὑπὸ Β. Ἀντωνιάδου.* EPhK. 3 (1879) 396—398. [β]

282. *Télyi Iván*: 'Αλεξάνδρου Μανροκοράτου ἐπιστολαί. EPhK. 3 (1879) 571. [β]
283. — — Államtudományi irodalom az újjörögöknel [Πολιτική ἐπιστήμη στοὺς σημερινούς Ἕλληνας]. Budapesti Szemle 24 (1880) 90—107, 320—352.
284. — — Συγγράμματα ἑλληνικά, ἃ πρότερον μὲν ἐν ἑλληνικαῖς ἐφημερίαι συνέγραψε, νῦν δὲ ἀγομένης τῆς ἑκατονταετοῦς τοῦ ἀνακαισθέντος Οὐγγρικοῦ Βασιλικοῦ Πανεπιστημίου ἐορτῆς συλλεχθέντα ἐξέδωκεν — — Opuscula graeca, quae primum in Graecorum ephemeridibus scripsit, nunc autem sollemniter celebrato saeculari restauratae Regiae Scientiarum Universitatis Ungaricae festo collecta edidit — — Budapestini 1880. — Cf. EPhK. 4 (1880) 624—627.
285. — — A Karmániták levele, vagy a szatirák szatirája [Ἐπιστολή τῶν ὀπαδῶν τοῦ Kármán ἢ ἡ σάτυρα τῶν σατιρῶν.]. Közoktatás, 1882. N° 23.
286. — — Újjörög irodalmi termékek [Νεοελληνικά λογοτεχνικά προϊόντα]. (Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből. XI. 2.) Budapest 1883.
287. — — Οὐγγρική ἔκθεσις περὶ νεοελληνικῶν συγγραμμάτων. Κλειώ, 1883. N° 48.
288. — — Ἐπιστολή τοῦ καθηγητοῦ Τέλυ. Νέα Ἡμέρα. 1884. N° 518.
289. — — Újjörög népdalok [Νεοελληνικά λαϊκά τραγούδια.]. Vasárnapi Ujság 31 (1884). N° 1. [μ]
290. — — Ἐκ τῶν ὀδοπορικῶν τοῦ καθηγητοῦ Ἰωάννου Τέλυ "Ἐσπερος. 1885. N° 100.
291. — — «Theodóra». Rankavis Kleon görög drámai költeménye [Θεοδώρα. Ἑλληνικὸν δράματ. ποίημα τοῦ Κλ. Ραγκαβῆ]. Fővárosi Lapok, 1885. N° 72—73. [β]
292. — — Théodora. Poème dramatique en grec moderne de Cléon Rancavis. Revue Internationale 2 (1885). [β]
293. — — Sardou levele Rankavis Kleonhoz [Γράμμα τοῦ Sardou πρὸς τὸν Κλ. Ραγκαβῆ]. Fővárosi Lapok 1885. N° 119. [β]
294. — — Ἄ. Μομφερράτου Πραγματεία περὶ προγραμματίας δωρεᾶς. Berliner Philologische Wochenschrift 5 (1885) 935—939. [β]
295. — — Κ. Κόντου Γλωσσικαὶ Παρατηρήσεις. Berliner Philologische Wochenschrift 5 (1885) 939—940. [β]
296. — — Σ. Κουμανούδης, Συναγωγή λέξεων ἀθησαυριστων. Berliner Philologische Wochenschrift 5 (1885) 940—942. [β]
297. — — Nyelvészeti mozgalmak a mai görögöknel [Γλωσσολογικά ζητήματα στοὺς σημερινούς Ἕλληνας]. (Értekezések a nyelv-és széptudományok köréből. XII. 8.) Budapest 1885.
298. — — Ἀπάντησις τῷ Κ. Βάση. Ἐβδομάς. 1886. N° 88.
299. — — Görögország a keleti kérdésben [Ἡ Ἑλλάς στὸ ἀνατολικὸ ζήτημα]. Egyetértés 1886. N° 6. [β]
300. — — A görög nevek írása [Ἡ γραφή τῶν ἑλληνικῶν ὀνομάτων]. Egyetértés 1886. N° 108.
301. — — Heraclius, Rankavis Kleon hellén drámája. Nyelvészeti jegyzetekkel. [Ἡράκλειος Κλέωνος Ῥαγκαβῆ ἑλληνικὸν δράμα. Μετὰ γλωσσικῶν σημειώσεων]. (Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből. XIII. 12.) Budapest 1886. — Cf. EPhK. 11 (1887) 210.
302. — — Engel és az erasmusi czopf. [Ἄ Engel καὶ ἡ Ἐρασμιακὴ παράδοση]. Közoktatás 1887. N° 14. [β]
303. — — Πρὸς τὸν ἐξοχώτατον πρωθυπουργὸν τῆς Ἑλλάδος, Χαρίλαον Τρικούπη. Νέα Ἡμέρα 1887. N° 634.
304. — — Ὁ ἐγγελιανὸς ἐργάτης ὑποδηματοποιῦ ἢ τὸ ἀπόλυτον ὑπόδημα. Νέα Ἡμέρα, 1887. N° 634. [β]
305. — — Οὐγγρική ἔκθεσις περὶ νεοελληνικῶν συγγραμμάτων. Νέα Ἡμέρα 1887. N° 677.

306. Τέλη Ιβάν: Τῷ κυρίῳ Ἀγγέλω Καπλότη πρώην γυμνασιάρχῃ εἰς Τριπολιν τῆς Ἑλλάδος. Ἀρχαδία 1887. N° 978.

307. — — Jelentés új-hellén munkákról. [Ἔργα νεοελληνικά]. (Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből. XIV. 4.) Budapest 1887. — Cf. Ábel J., EPhK. 12 (1888) 86—87. [β]

308. — — Egy görög úti naplóból [Ἀπὸ ἑνα ἑλληνικὸ ταξιδιωτικὸ σημειωματάριου]. Egyetértés 1888. N° 96. [β]

309. — — A hellének és a világnyelv [Οἱ Ἕλληνες καὶ ἡ διεθνῆς γλῶσσα]. Egyetértés 1888. N° 286. [β]

310. — — Görögországi utam [Τὸ ταξίδι μου στὴν Ἑλλάδα]. Egyetértés 1888. N° 309, 310, 322, 327, 332.

311. — — A görög király albumába [Γιὰ τὸ λείκωμα τοῦ βασιλιᾶ τῶν Ἑλλήνων]. Ἑστία 1888.

312. — — Συνάρφεια Ἑλλήνων καὶ Οὐγγρων. Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος. Εἰκοσιπενταετηρῆς. Παράρτημα τοῦ 11. τόμου. 1888. 92—95. [=N. Π. Δελιαλῆς. Ἀναμνηστικὴ εἰκονογρ. ἔκδοσις Παύλου Χαρίση, Κοζάνη. 1935. 32—35.]

313. — — A dalnok és a táncosnő. Hellén mese Drossinis Györgytől [Παραμῦθι τοῦ Γ. Δροσσίνη]. Fővárosi Lapok 1889. N° 300. [μ]

314. — — Meine Erlebnisse in Athen. Budapest—Wien—Leipzig 1890.

315. — — Újabb hellén munkák és a hellén nyelvtanítás [Νεώτερα ἑλληνικά ἔργα καὶ ἡ ἑλληνικὴ γλωσσικὴ διδασκαλία]. (Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből. XV. 6.) Budapest 1890. — Cf. Némethy G., EPhK. 15 (1891) 184—188.

316. — — Komnēni Alexius. Hellén dráma Pervanoglos Jánostól [Ἰ. Περβάνογλους, Ἄλ Κομνηνός. Ἑλλ δράμα]. Fővárosi Lapok 1890. N° 31. [β]

317. — — Brassai Bácsinak. A mai hellén nyelv tárgyában [Στὸ μᾶρμα Brassai. Γιὰ τὴν ὑπόθεση τῆς σημερινῆς ἑλληνικῆς]. Budapesti Hírlap 1890. N° 137.

318. — — Zwei philhellenische Damen. Pester Lloyd 1890. N° 279.

319. — — Παράρτημα εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Κ. Πολίτου ἐκδιδόμενον ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικόν. Νέα Ἡμέρα 1890. N° 797.

320. — — Magyarok és oláhok [Οὐγγροι καὶ Βλάχοι. Ἀπὸ τοὺς «Καιροὺς» τῆς Ἀθήνας]. Budapesti Hírlap 1891. N° 307.

321. — — Hellén irodalom és hellén nyelvtanítás [Ἡ ἑλληνικὴ λογοτεχνία καὶ ἡ διδασκαλία τῆς ἑλληνικῆς]. EPhK. 15 (1891) 454—470.

322. — — A görög kiejtésről [Γιὰ τὴν ἑλληνικὴ προφορά]. Nemzet 1891. N° 182.

323. — — Die hellenische Aussprache in der Ungarischen Akademie. Ἑλλάς 1891. N° 3.

324. — — Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐν Οὐγγαρίᾳ. Ἀκρόπολις 1891. No. 3233.

325. — — Különvélemény a görög kiejtés tárgyában [Χωριστὴ γνώμη στὴν ὑπόθεση τῆς ἑλληνικῆς προφορᾶς]. Akadémiai Értesítő 2 (1891) 445—448, 570—576.

326. — — Chronologie und Topographie der griechischen Aussprache. Nach dem Zeugnisse der Inschriften. Leipzig 1893. — Cf. Pecz V., EPhK. 18 (1894) 700—701.

327. — — A pálmák árnyékában. Görögből Metaxas után [Ποίημα τοῦ Μεταξᾶ]. Fővárosi Lapok 1893. N° 175. [μ]

328. — — Újgörög munkák ismertetése [Βιβλιοκρισία νεοελληνικῶν ἔργων]. (Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből. XVI. 5.) Budapest 1894.

329. — — Két újgörög nyelvtan magyarul és a mai görög verstan [Δυὸ οὐγγρικές γραμματικὲς τῆς νεοελληνικῆς καὶ ἡ σημερινῆ ἑλληνικὴ μετροική]. (Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből. XVI. 6.) Budapest 1895. [β]

330. *Télyf Iván*: Egy görög polgármester kinszenvédesei. Anninosz Harlampnak «Attikai napok» cz. görög munkájából. [*Τὰ βάνανα ἐνὸς Ἑλλήνου δημάρχου. Ἀπὸ τοῦ ἑλλ. ἔργου «Ἀττικαὶ Ἡμέραι» τοῦ Ἀ. Χαράλαμπου*]. Magyar Hirlap 1895. N° 270. [μ]

331. Ponori *Thewreiwok Emil*: A Jannarakis : Deutsch-Neugriechisches Handwörterbuch. Hannover 1883. EPhK. 7 (1883) 1033—35.

332. — — Elnöki megnyitó. Újgörög nyelv, újgörög kiejtés. [*Ἐναρκτήριος λόγος. Νεοελλ. γλῶσσα, νεοελλ. προφορά*]. EPhK. 15 (1891) 344—350.

333. — — Emlékbeszéd Télyf Ivánról [*Ἐπιμνημόσυνος λόγος γιὰ τὸν Ἰ. Τέλυφ*]. EPhK. 23 (1899) 165—174.

334. *Vári Rezső*: Az egyetemes görög philologia és a καθαρεύουσα mint annak nemzetközi nyelve [*Ἡ γενικὴ ἑλληνικὴ φιλολογία καὶ ἡ καθαρεύουσα ὡς διεθνῆς γλῶσσα τῆς*]. EPhK. 35 (1911) 783.

335. *Vay, Graf de* — — Hellas einst und jetzt. Deutsche Revue 1913 Sept.

336. *Vécsy Tamás*: Werböczy görögül [*Ὁ Werböczy σὲ ἑλληνικὴ μετάφραση*]. Századok 28 (1894) 485—489.

337. *Vértesy Dezső*: Naçr-eddin hodsa egyik tréfája s egy újgörög költemény [*Μιά φάρσα τοῦ χουζᾶ Νασεδίν καὶ ἓνα νεοελληνικὸ ποίημα*]. EPhK. 29 (1905) 296—301.

338. — — Rankavisz A. K., Május szép virága [*Ἀπὸ τὰ ποιήματα τοῦ Ραγκαβῆ*]. Keresztény Magyar Ifjúság 6 (1908) No 4. [μ]

339. — — A görög szabadságharcok költészete. [*Ἡ ποίηση τῶν ἑλληνικῶν ἀπελευθερωτικῶν ἀγώνων*]. Bp. III. ker. főgimn. ért. 1907/8. 3—14.

340. — — Nyelvészeti mozgalmak a mai Görögországban [*Γλωσσικὰ κινήματα στὴ σημερινῇ Ἑλλάδα*]. Magyar Nyelvőr 38 (1909) 213—217.

341. — — Nyelvészeti viták a görög kamarában [*Γλωσσικὲς συζητήσεις στὴ Βουλῇ τῶν Ἑλλήνων*]. Magyar Nyelvőr 40 (1911) 278—280.

342. — — Anthologia az újgörög nép költészetéből. Száz görög dal. Fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta. — — [*Ἀνθολογία ἀπὸ τῆ νεοελληνικῆ δημοτικῆ ποίηση. Ἐκατὸ ἑλληνικὰ τραγούδια. Μετάφραση, εἰσαγωγή καὶ σημειώσεις τοῦ —*]. Budapest 1913. — Cf. *Czebe Gy.*, EPhK. 37 (1913) 607—611.

343. *Wagner Bálint*: Κατήχησις Οὐαλεντίνου τοῦ Οὐαγνήρου Κορώνεως. M. D. L. Ἐτυπώθη ἐν Κορώνῃ τῆς Τρανσυλβανίας. Ἔτει ἀπὸ τῆς Θεογονίας μετὰ τοὺς χιλίους καὶ πεντηκοσίους πεντηκοστῶ. [Wagner Bálint a latin ajánlásban említi, hogy könyvét a görögök számára írta — Ὁ Βαλεντίνος Wagner στὴ λατινικὴ του εἰσαγωγή ἀναφέρει, πὼς τὸ βιβλίο εἶναι γραμμένο γιὰ τοὺς Ἑλλήνες.]

344. *Zoltai Lajos*: Debrecen város százados küzdelme a görög kereskedőkkel [*Μακροχρόνια πάλη τοῦ δήμου Debrecen τῆς Οὐγγαρίας μετὰ τοὺς Ἑλλήνες ἐμποροῦς*]. (Acta classis I. Societatis scientiarum Debrecinensis de Stephano Tisza nominatae. VI. 4.) Debrecen 1935.

ΡÓΤΛÁS. — ΠΡΟΣΘΗΚΗ.

ad 59. : Cf. *N. F. Σβορώνος*, Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν 15 (1939) 473—476.

119/d. *Horváth Endre*: Ἡ «Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία» καὶ τὰ νεοελληνικὰ ἔντυπα τῆς Οὐγγαρίας. Νέα Ἔστια 14 (1940).

155/a. *Moravcsik Gyula*: Antik görögség — élő görögség — Hellénisme antique — hellénisme vivant. Parthenon 14 (1940) 24—45.

ΝΕΥ-ΕΣ ΤΑΡΓΥΜΥΤΑΤΟ.— ΠΙΝΑΞ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ.

(A számok a munkák számaira vonatkoznak. — *Οί αριθμοί αναφέρονται στους
αριθμούς τῶν ἔργων.*)

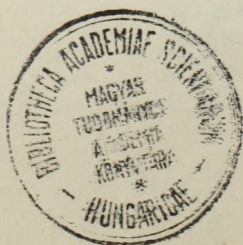
- Ábel J. 307.
Ἄγγελος 247.
 albán nyelv — *ἀλβανική γλῶσσα* 67.
 államtudomány — *πολιτική ἐπιστήμη*
 283.
Ἄννως Χαράλαμπος 330.
 anthologia — *ἀνθολογία* 342.
Ἀντωνιάδης Β. 281.
 (I.) Apafi Mihály 226.
Ἀποστόλοβιτς Ἄ. Ἰ. 156.
Ἀθηνᾶ (περιοδ.) 171.
Ἀθήναιον (περιοδ.) 259.
 athéni egyetem — *πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν*
 216.
Βαλαωρίτης 28.
 Balkán — *Βαλκάνια* 35.
Βάλληνας 246.
Βάσης Κ. 298.
Βασιλειάδης 128., 270.
Βασιλείου 8.
Βικέλας Δ. 120.
Βλαστός Πέτρος 78.
Βότσαρης Μάρκος 273.
 Bornemisza Anna 18, 226.
 Brassai 317.
 Brugmann 193.
 Brighenti E. 203.
 budapesti templom — *ἐκκλησία Βουδα-
 πέστης* 114, 115.
 Byron 116.
 Byzantinisch-Neugriechische Jahr-
 bücher 145.
Χατζιδάκις Ν. Γ. 79, 170, 179, 191, 194.
Χουδαβερόγλου-Θεόδοτος 148.
Χριστόπουλος 42, 45, 125, 158, 159,
 161, 166, 167, 173, 182.
 Czebe Gyula 36, 217.
 Debrecen 344.
 dialektusok — *διάλεκτοι* 32, 123, 134,
 195, 260.
 Dieterich 189, 199.
Δραγούμης Ν. 258.
Δραγούμης Φ. 142.
 Drerup 210.
Δροσίνης 26, 313.
 elbeszélők — *δηγηματογράφοι* 49.
Ἑλλάς (περιοδ.) 160.
Ἐρωτόκριτος 6.
 Fanarióták — *Φαναριῶτες* 59.
 fátyol — *φακίολι* 54.
 fidé — *φιδές* 53.
 filhellénizmus — *φιλελληνισμός* 116, 215,
 318.
 filológia — *φιλολογία* 196, 207, 211,
 213, 334.
 finn-magyar nyelvrokonság — *φιννο-
 ογγρική γλωσσική συγγένεια* 111.
 fordítások — *μεταφράσεις* 26, 44, 45,
 46, 47, 49, 52, 69, 70, 71, 72, 73,
 74, 81, 109, 120, 128, 139, 158,
 159, 161, 163, 164, 165, 173, 182,
 190, 218, 220, 245, 246, 247, 253,
 281, 289, 313, 327, 330, 336, 342.
Φωτιάδης Ἄ. 52.
Γκίκα Ἰφίγ. 4.
 Görögország — *Ἑλλάς* 143, 268, 299,
 335.
 Haris Pál — *Χαρίσης Παῦλος* 108, 119b.
 Hagion Oros 230.
 Heisenberg A. 143, 210, 215.
 irodalom — *λογοτεχνία* 5, 6, 21, 26,
 28, 42, 49, 52, 69, 70, 71, 72, 73,
 74, 80, 82, 83, 91, 94, 95, 96, 100,
 101, 102, 105, 106, 120, 125, 128.

- 148, 158, 159, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 173, 182, 190, 203, 227, 239, 241, 243, 245, 246, 247, 248, 251, 253, 257, 260, 266, 270, 271, 274, 276, 286, 287, 291, 292, 293, 301, 305, 307, 313, 315, 316, 321, 327, 328, 330, 337, 338, 339, 342.
- irodalomtörténet — *ιστορία λογοτεχνίας* 21, 97, 107, 162, 166, 167, 189, 190, 200, 212, 243.
- iskolák — *σχολεία* 14, 41, 65, 126, 127, 156.
- Καλιτσονάκης* 'I. 16, 19, 217.
- Καλλίβορος* Π. 257.
- kapitalizmus — *κεφαλαιοκρατία* 222, 223.
- Καποδίστριας* 190.
- Καπύτης* 'Α. 306.
- Καραπᾶνος* K. 279.
- Καρθαῖος* K. 74.
- Kassa 131, 132.
- καθαρεύουσα* 135, 207, 334.
- Kecskemét 63, 64, 65, 66.
- kérácza — *κεράτσα* 48.
- kereskedelem — *ἐμπόριο* 7, 15, 18, 38, 60, 76, 77, 131, 132, 222, 223, 229, 231, 232, 233, 344.
- kiejtés — *προφορά* 90, 236, 249, 302, 321, 322, 323, 325, 326, 332.
- Klebensberg 119b.
- Kőmives Kelemenné — *Τὸ γιοφύρι τῆς 'Αρτας* 221, 225.
- Konstantinápoly 1.
- Κόντος* K. 176, 206, 295.
- könyvészet — *βιβλιογραφία* 119a, 119d, 154, 208.
- könyvtárak — *βιβλιοθήκες* 110, 118, 119.
- Κοραῆς* 8, 51, 135, 151.
- Körting 186.
- Κοτζιάς* N. 280.
- κουκούμιον* 150.
- Κουμανούδης* Σ. 296.
- közgazdaság — *οικονομία* 12.
- Kretschmer P. 224.
- Krumbacher 194.
- kyprosi nyelvjárás — *κυπριακή διάλεκτος* 32, 134.
- Λάμπρος* Σπ. Π. 17, 34.
- Lesbos 133.
- Λόγιος 'Ερμῆς* (περιοδ.) 264.
- Λογιοτατίδης* Σπ. 253.
- Λοτὸς Δημήτριος* 51.
- magyar-görög kapcsolatok — *οἰγγρο-ελληνικαὶ σχέσεις* 31, 48, 69, 84, 85, 86, 87, 92, 98, 99, 102, 104, 107, 109, 112, 113, 114, 115, 116, 118, 119, 119a, 119b, 147, 152, 153, 312.
- Magyar-Görög Tanulmányok — *Οἰγγρο-ελληνικαὶ Μελέται* 113.
- Μαυροκορδάτος* 'Α. 282.
- Μαυροκορδάτος* K. 127.
- Μαυροφρύδης* Δ. 262.
- Μενάρδος* Σ. 198.
- Μεταξᾶς* 327.
- Meyer G. 175.
- Mihály vajda — *Μιχαὴλ Βοηδόδας* 69, 102.
- Mikes 48.
- Miskolc 156.
- Μομφερράτος* 'Α. 294.
- Naçr-eddin 337.
- Némethy G. 315.
- népköltészet — *λαϊκὴ ποίηση* 5, 43, 44, 47, 221, 242, 289, 342.
- népmesék — *λαϊκὰ παραμύθια* 81, 139, 224.
- néprnyelv — *δημοτικὴ* 124, 185, 240, 255.
- néprajz — *λαογραφία* 267.
- νερό* 24.
- nevek írása — *γραφὴ ὀνομάτων* 300.
- nyelv — *γλῶσσα* 16, 19, 121, 137, 168, 169, 172, 174, 181, 183, 185, 192, 198, 202, 235, 275, 296, 309, 317, 324, 332.
- nyelvészet — *γλωσσολογία* 24, 27, 32, 48, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 63, 67, 78, 79, 111, 117, 121, 123, 124, 134, 135, 136, 138, 140, 142, 150, 169, 170, 172, 174, 175, 177, 178, 179, 183, 184, 185, 186, 191, 195, 235, 237, 238, 260, 262, 295, 329, 340, 341.
- nyelvkérdés — *γλωσσικὸ ζήτημα* 8, 25, 29, 180, 193, 194, 197, 204, 205, 209, 210, 214, 297, 340, 341.
- örmény nyelv — *ἀρμενικὴ γλῶσσα* 140.
- Παλαιολόγος* 'Ιάκωβος 50.
- Παλαμᾶς* 82, 91, 94, 95, 96.
- Παράσχος* 'Α 70, 71, 72, 73.
- Pecz Vilmos 30, 144, 146.
- Péczeli József 109.
- Περβάνογλους* 'I. 316.
- Πεταλᾶς* N. 260.
- polatéli — *πολλατέτη* 48.
- Πολίτης* K. 319.

- politikai történet — *πολιτική ιστορία*
 1, 3, 9, 33, 34, 35, 37, 119c, 122,
 157, 228, 258, 282, 299.
Ψυχάρης 136.
Ραγκαβής Κλ. 158, 164, 266, 271, 276,
 291, 292, 293, 301, 338.
Ραζέλος 83.
 II. Rákóczi Ferenc 152, 153.
Ράμφος 245.
Ρήγας Κ. 162, 163.
Ροΐδης 180.
 román nyelv — *ρουμανική γλώσσα* 55,
 56, 59.
 Schliemann 275.
 Sina Simon — *Σίνας Σ.* 4.
Σοῦτσος Π. 190.
Σολωμός 80, 100, 101, 105, 106, 190,
 227, 255.
Συκουτρής Ί. 154.
 szabadságharc — *Τὸ Εἰκοσιένα* 37, 116,
 157.
 Szaloniki — *Θεσσαλονίκη* 68.
 származás — *καταγωγή* 22, 142, 155a.
 Szent Korona *Ἱερό Στέμμα* 103.
 színpiszet — *δραματική τέχνη* 93.
 szótárak — *λεξικά* 27, 59, 62, 67, 155,
 172, 199, 201, 219, 296, 331.
 telepések — *ἐποικοὶ* 2, 4, 7, 15, 17,
 18, 38, 50, 60, 61, 63, 64, 65, 66,
 75, 76, 77, 103, 107, 108, 110, 114,
 115, 118, 119, 119a, 119b, 131,
 132, 156, 222, 223, 229, 231, 232,
 233, 336, 343, 344.
 Télfy Iván 187, 188, 333.
Θεριανὸς Ἐδστάθιος 256.
Θεπταλομάγνης Φ. Ί. 263.
 (Ponori) Thewrewk Emil 331, 332, 333.
 Thumb A. 142, 185, 200.
 Tokaj — *Τοκαΐα* 76, 77.
 török nyelv — *τουρκική γλώσσα* 138.
 Trandafir György — *Τριανταφύλλου Γ.* 15.
Τριανταφυλλίδης Μ. 117.
 újjörög tanulmányok — *νεοελληνικές*
μελέτες 99, 104, 113.
 útleírás — *περιήγηση* 10, 11, 13, 39,
 40, 68, 88, 133, 141, 234, 254, 290,
 308, 310, 314.
Υψηλάντης ΊΑ. 157.
 Vári Rezső 207.
 verstan — *στιχουργική* 57, 244, 329.
 Vértesy Dezső 20.
 Werbőczy 336.
 Zafirász György — *Ζαβίρας Γ.* 61,
 103, 107, 109, 110.
Ζαλακώστας 165.
 zene — *μουσική* 89, 256.

TARTALOMJEGYZÉK. — ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Előszó. — <i>Πρόλογος</i>	5
Rövidítések. — <i>Συνομίες</i>	8
I. Görög szerzők művei. — <i>Συγγράμματα Ἑλλήνων συγγραφέων</i>	9
Bevezetés	11
<i>Εἰσαγωγή</i>	22
1. Görög szerzők Magyarországon megjelent művei. — <i>Συγγράμματα Ἑλλήνων συγγραφέων τυπωμένα στήν Οὐγγαρία</i>	34
a) Görögnyelvű nyomtatványok. — <i>Ἐντυπα ἑλληνικά</i>	34
b) Idegen nyelvű nyomtatványok. — <i>Ἐντυπα ξενόγλωσσα</i>	55
2. Magyarországon megjelent újkörögből fordított magyar, román és szerb nyelvű nyomtatványok. — <i>Ἐντυπα οὐγγρικά, ρουμανικά καὶ σερβικά, μεταφρασμένα ἀπὸ τὰ ἑλληνικά, τυπωμένα στήν Οὐγγαρία</i>	58
3. Magyarországi görög szerzők külföldön megjelent művei. — <i>Συγγράμματα Ἑλλήνων κατοίκων τῆς Οὐγγαρίας τυπωμένα ἔξω ἀπὸ τὴν Οὐγγαρία</i>	61
a) Görögnyelvű nyomtatványok. — <i>Ἐντυπα ἑλληνικά</i>	61
b) Idegen nyelvű nyomtatványok. — <i>Ἐντυπα ξενόγλωσσα</i>	65
Szerzők és fordítók névjegyzéke. — <i>Πίναξ ὀνομάτων συγγραφέων καὶ μεταφραστῶν</i>	67
II. Magyar szerzők művei. — <i>Συγγράμματα Οὐγγρων συγγραφέων</i>	69
Bevezetés	71
<i>Εἰσαγωγή</i>	73
Az újabb görögiségre vonatkozó munkák. — <i>Συγγράμματα ἀναφερόμενα στὸ νεώτερο ἑλληνισμὸ</i>	76
Név- és tárgymutató. — <i>Πίναξ ὀνομάτων καὶ πραγμάτων</i>	93

MAGYAR-GÖRÖG TANULMÁNYOK — ΟΥΓΓΡΟΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.

1. Görög költemény a várnai csatáról. Kiadta Moravcsik Gyula. — *Ἑλληνικὸν ποίημα περὶ τῆς μάχης τῆς Βάρνης. Ἐκδιδόμενον ὑπὸ Ἰουλλίου Moravcsik.* 1935. (magyarul és újbörögül — οὐγγριστι καὶ νεοελληνιστί.)

2. Jeórtiosz Zavírasz budapesti könyvtárának katalógusa. Összeállította Graf András. — *Κατάλογος τῆς ἐν Βουδαπέστη βιβλιοθήκης Γεωργίου Ζαβίρα. Συναρθεῖς ὑπὸ Ἀνδρέα Graf.* 1935. (magyarul és újbörögül — οὐγγριστι καὶ νεοελληνιστί.)

3. Ἡ ζωὴ καὶ τὰ ἔργα τοῦ Γεωργίου Ζαβίρα ὑπὸ Ἀνδρέα Horváth. — Zavírasz György élete és munkái. Irta Horváth Endre. 1937. (νεοελληνιστι μὲ οὐγγρικὴν περίληψιν — újbörögül, magyar kivenattal.)

4. Die Aristotelische Politik und die Städtegründungen Alexanders des Grossen. — Wege des Verkehrs und der kulturellen Berührung mit dem Orient in der Antike. Zwei Studien zur antiken Geschichte von Endre v. Ivánka. 1938. (deutsch.)

5. Clemens Alexandrinus és a mysteriumok. Irta Simon Sándor. — Clemens Alexandrinus und die Mysterien von Alexander Simon. 1938. (magyarul, német kivenattal — ungarisch mit deutschem Auszug.)

6. Jean Sykcutris: Philologie et Vie. 1938. (en français.)

7. Magyarország és a magyarság a bizánci források tükrében. Irta Gyóni Mátyás. — Ungarn und das Ungartum im Spiegel der byzantinischen Quellen von Matthias Gyóni. 1938. (magyarul, német kivenattal — ungarisch mit deutschem Auszug.)

8. A kecskeméti görögség története. Irta Hajnóczy Iván. — *Ἱστορία τοῦ ἑλληνισμοῦ τοῦ Κετσκέμέτ ὑπὸ Ἰωάννου Hajnóczy.* 1939. (magyarul, újbörög kivenattal — οὐγγριστι μὲ νεοελληνικὴν περίληψιν.)

9. Les mots d'origine néo-grecque en roumain à l'Époque des Phanariotes par Ladislás Gáldi. 1939. (en français.)

10. Tanulmányok a görög tragédia hellenisztikus műelméletéhez. Irta Soltész János. — Études sur la théorie d'art hellénistique de la tragédie grecque par Jean Soltész. 1939. (magyarul, francia kivenattal — en hongrois avec résumé français.)

11. A gazai iskola Thukydides-tanulmányai. Irta Balázs János. — Gli studi tucididei della scuola di Gaza di Giovanni Balázs. 1940. (magyarul és olaszul — in ungherese e in italiano.)

12. Magyar-görög bibliográfia. Irta Horváth Endre. — Οὔγγροελληνική βιβλιογραφία ὑπὸ Ἄνδρῆα Horváth. 1940. (magyarul és újbörögül — οὔγγριστί και νεοελληνιστί.)

13. Translatio latina Ioannis Damasceni (De orthodoxa fide l. III. c. 1—8.) saeculo XII. in Hungaria confecta. Scripsit et textum edidit Remigijs L. Szigeti. 1940. (latine.)

Bizományos:

K. M. EGYETEMNYOMDA KÖNYVESBOLTJA
Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 18.

Ἐντολοδόχος:

„ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ” διεθνῆς βιβλιοπωλεῖον
Ἀθήναι, Πλατεῖα Συντάγματος.